

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannym i wydaniu wieczornym, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświęcone tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki w z. Tadeusz Kraszewski, gospodarczego i giełdowego w z. Roman Fengler, wiadomości połączonych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 352

Poznań, wtorek dnia 4 sierpnia 1931

Rok XXVI

Ku przestrodze

II.

Na posiedzeniu izby wyższej lord Crawford mówił: „Ja sam osobiście mogę wskazać sześć punktów, które znajdują się niedaleko mego domu, a z których niewątpliwie wykonuje się sygnalizacja z Niemcami“.

Wracając do frontu rosyjskiego, stwierdzić należy, że koloniści informowali wojska niemieckie o ruchach kolumn rosyjskich, korygowali strzelanie artylerji niemieckiej i t. p.

W czasie jednej z bitew zajęte zostały przez Rosjan okopy niemieckie. Następnego dnia sposób ostrzeliwania przez artylerję niemiecką pewnej części pozycji Rosjan dawał do myślenia, że ogień ten jest korygowany ze strony rosyjskiej. Zaczęto poszukiwania. Ktoś wpadł na myśl zrewidowania zajętych wczoraj okopów niemieckich. I rzeczywiście, w pewnym miejscu odnaleziono ukryte drzwi, a za nimi pokój z aparatem telefonicznym, przy którym pracowała kobieta — miejscowa kolonistka.

Podczas bitwy pod Żyrardowem, gdy w górnych salach umierali rosyjscy żołnierze, złapano w lochach inżyniera fabrycznego Kurmachera, komendanta miejscowej straży ochotniczej, który nadsyłał Niemcom przez radiotelegraf dane o wojskach rosyjskich.

A przecież takich fabryk, fabryczek i różnych zakładów przemysłowych, gdzie pełno jest Niemców, mamy w naszym państwie polskim dużo.

Już 35 lat przed wybuchem wojny światowej profesorowie uniwersytetu dorpackiego Ettinger i Schmidt, obywatele i urzędnicy rosyjscy, opracowali i przedłożyli rządowi niemieckiemu memoriał, który, w przewidywaniu wojny, zawierał cały system zaludnienia ważnych rejonów strategicznych w Rosji elementem niemieckim.

Profesorowie ci radzili w okolicach twierdzy tworzyć składy narzędzi rolniczych, na których czele winni stać oficerowie sztabu generalnego, dobrze władający językiem rosyjskim; do miast, gdzie znajdował się przemysł wojenny, proponowali wysyłać partje robotników Niemców, a do komenderowania nimi również oficerów sztabu generalnego. Oddziały te miały być na utrzymaniu rządu niemieckiego, dzięki czemu mogłyby łatwo konkurować z robotnikami miejscowymi. Memoriał ten nosił tytuł: „Spostrzeżenia i informacje o Rosji dla armji niemieckiej“.

W czasie licznych aktów sabotażu, które miały miejsce przed samym wybuchem wojny światowej w zakładach przemysłu wojennego w Rosji, stwierdzono fakty udziału w nich robotników Niemców.

Na terenach państwa rosyjskiego Niemcy tworzyli liczne związki i stowarzyszenia. Szczególnie wielka ich liczba była na ziemiach zaboru rosyjskiego. Były to związki strzeleckie, gimnastyczne, śpiewacze i t. p. W 1912 r. w jednej Łodzi zarejestrowano 18 stowarzyszeń

Bank Wypląt Międzynarodowych wobec kryzysu Niemiec

Przedłużenie i konwersja kredytów krótkoterminowych

Bazylię, 4. 8. (PAT). Rada administracyjna Banku Wypląt Międzynarodowych wysłuchawszy sprawozdania, stwierdzającego, iż w dn. 31. 7. aktywa banku wynosiły 1 miliard 632 milionów fr. szwajc., zdecydowała upoważnić prezesa banku do przedłużenia na okres 3 miesięczny, w porozumieniu z bankami centralnymi kredytu 100 milionów dolarów, przy-

znanego Reichsbankowi, którego termin upływa 6 sierpnia. Rada wysłuchała sprawozdań, dotyczących sytuacji w Austrii i na Węgrzech.

8 sierpnia zbierze się w Bazylei komitet, który ma za zadanie zbadać sprawę nowych kredytów potrzebnych Niemcom oraz możliwości konwersji części kredytów krótkoterminowych na długoterminowe.

Stron. Narodowe o zmianie ustroju administracyjnego

Praca wiejska i pomoc dla bezrobotnych

Warszawa, 4. 8. (Tel. wł.) — Po sobotnim posiedzeniu prezydium Klubu Narodowego odbyły się w lokalu zarządu Stronnictwa 2 konferencje pod przewodnictwem prezesa Stronnictwa senatora Bartoszewicza. Obradowała specjalna komisja nad sprawą zmiany ustroju administracyjnego w Polsce. Referaty wygłosili senator Wasiutyński i senator Głabiński. W wyczerpującej dyskusji ustalono stanowisko Stron-

nictwa i Klubu parlamentarnego wobec projektów rządowych w tej sprawie.

Jednocześnie pod przewodnictwem p. Wierczaka obradowała sekcja pracy wiejskiej, na której omówiono sprawę samorządu ziemskiego i ustalono dalszy program działania. Omawiano również zagadnienie pomocy dla bezrobotnych i postanowiono stworzyć w kraju komitety społeczne, któreby zajęły się ulżeniem szerzającej się nędzy. (w)

Ciężkie położenie osadników polskich w Francji

Stalý wzrost bezrobocia — Szykany pracodawców

Lille, 4. 8. (PAT). Zarząd Związku Robotników Polskich (centrala w Lille) radząc nad ciężkim położeniem emigrantów naszych we Francji, dotkniętych szerczącym się bezrobociem, uchwalił rezolucję, w której omawia środki zaradcze ku naprawie doli swych członków. Zwiększenie funduszy zapomogowych i repatriacyjnych zagranicznych placówek R. P., ich bliższy kontakt z władzami francuskimi na terenie zagadnień emigracji robotniczej, zwiększenie opieki społecznej nad górnikami polskimi, zwalnianymi po przejściu 55 lat wieku, a pozbawionymi praw do renty franc. wobec nieuwzględniania ich wkładów do kas ubezpieczeniowych niemieckich, w końcu — interwencje u francuskich władz centralnych w

wypadkach nie zawsze słusznych wydaleń naszych robotników — stanowiły zasadnicze punkty rezolucji, którą przesłano odpowiednim czynnikom oficjalnym.

Lille, 4. 8. (PAT). Zarząd kampanji węglowej w Lievin, który ostatnio postanowił zwolnić z pracy grupę górników polskich z powodu przekroczenia przez nich granicy wieku (55 lat), zmodyfikował swe rozporządzenie w sensie przyjęcia tych robotników na znacznie gorszych warunkach. Dopiero powtórna interwencja konsulat R. P. w Lille i Związku Robotników Polskich sprawiła, że dyrekcja kopalni przyjęła z powrotem wszystkich zwolnionych na poprzednich normalnych warunkach pracy.

samych śpiewaczych, składających się z 10.000 członków. Stowarzyszenia te były licznie obsadzone przez oficerów i podoficerów rezerwy armji niemieckiej, którzy pracowali tam jako instruktorzy odpowiednich fachów.

Przed samym wybuchem wojny światowej związki te zostały zlikwidowane, gdyż policja wpadła na trop odbywającej się w nich roboty antypaństwowej i stwierdziła łączność ich ze sztabem generalnym niemieckim.

W czasie wojny niemieckie aeroplany lądowały w wielu majątkach, należących do kurlandzkich baronów. Sądowno dokumenty stwierdzają fakty lądowania w majątku Lesten — barona Firksa, w majątku Alten-Schwarzenberg — baronowej Wolf (wyszia zamąż

za hr. Zeppelina), w majątku Hincenberg — własność barona Wolfa, w maj. Carniken i t. p.

Liczne instytucje handlowe i przemysłowe w Rosji, które znajdowały się w rękach niemieckich lub były przez nich zręcznie obsadzone, okazały się placówkami niemieckiego wywiadu.

Wojna światowa stwierdziła fakt, że, zgodnie z prawem niemieckim o podwójnym obywatelstwie, Niemcy, zostając oficjalnie obywatelami obcego państwa, traktują to jako fikcję, a pozostają nadal obywatelami Niemiec, których dobro i korzyść mają na pierwszym planie, chociażby z krzywdą dla swej nowo przybranej ojczyzny. Dlatego sztab niemiecki przyciągnął z nich wielu bez trudu do współpracy ideowej na niwie

szpiegowskiej jako „cesarskich informatorów“.

A co to jest „informator“, objaśnił pewien Niemiec Szware, starszy leśniczy państwowych lasów w Rosji, podczas przyjacielskiej rozmowy z pewnym Rosjaninem, z którym zawarł znajomość w pociągu. Szware powiedział: „To bardzo ważne i honorowe stanowisko. Informatorem jest każdy Niemiec, mieszkający w sąsiednim państwie. On jest obowiązany dobrze patrzeć wokół siebie, wszystko widzieć, wszystko zauważyć. Każdy informator ma swój rewir. On powinien studjować miejscowe warunki i drogi. Koniecznie trzeba wiedzieć, gdzie można znaleźć zaufanych ludzi, dobrych Niemców, którzy wskażą zapasy, będą służyli jako przewodnicy, wywiadowcy itp.“

Wojna światowa potwierdziła to w zupełności. Kalisz i inne miasta w Polsce mogłyby dużo o tych dobrych Niemcach opowiedzieć.

Po wojnie dużo takich honorowych „cesarskich informatorów“ pozostało na naszych terenach i pracuje nadal dla sławy Germanji. Umowa likwidacyjna zostawiła w Polsce 80.000 Niemców, a nowe rzesze mają mieć ułatwioną możliwość osiedlenia się w Polsce.

Jak wobec prawa o podwójnym obywatelstwie można mieć do nich zaufanie? Ilu z nich pozostanie honorowymi informatorami Germanji?

Musimy pamiętać dobrze, że psychika Niemców od wieków pozostaje niezmienną, cele ich polityki pozostają te same, i każdy Niemiec ufa, że przyjdzie moment urzeczywistnienia tego, co powiedział Wilhelm II we Wrocławiu na początku wojny: „Nakaz przodków moich zostaje wykonany: nastaje dzień, gdy na czele wojsk moich będę musiał przekroczyć Wisłę i Niemen i przyłączyć do mego królestwa ziemie Polski. Tym sposobem omyłka poprzednich władców będzie naprawiona...“

Teraźniejsza polityka Niemiec dąży do tego samego.

A więc baczna uwagę musi zwracać całe społeczeństwo polskie na działalność Niemców u nas i starać się wszelkimi legalnymi środkami uniemożliwić im osiedlenie się na polskiej ziemi.

Dzierżykraj - Stokalski, generał w st. sp.

Prześladowanie polskości na Śląsku Opolskim

(KAP.) Na mocy rozporządzenia rejencji opolskiej z dnia 29 lipca r. b. zawieszono wychodzący w Bytomiu dziennik polski p. t. „Katolik Codzienny“ oraz czasopismo „Katolik“ (wydawane 3 razy tygodniowo) na przeciąg dwóch tygodni, od 31 lipca do 13 sierpnia r. b.

Zawieszenia dokonano za umieszczenie artykułów, omawiających działalność pruskich władz rządowych, stosunki na wsi i gospodarkę banków niemieckich.

Fakt ten jest nowym dowodem prześladowania przez władze pruskie pism polskich, które bronią nasz lud na Śląsku niemieckim przed wynarodowieniem.

Przeciw traktatom a za rozbrojeniem

Od Mac Donalda do Mussoliniego

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“)

Paryż, w lipcu.

Mnożą się wizyty i rewizyty ministerjalne z jednej stolicy do drugiej. Nie oznacza to jednak, żeby rozmowy międzynarodowe zmniejszyły chaos w ogólnej sytuacji. Przeciwnie. Powiększył się on niezawodnie wskutek pobytu ministrów angielskich w Berlinie. We Francji odnoszono wrażenie, że labourzyści nietylko nie chcą dopuścić do zbliżenia francusko-niemieckiego, ale w dodatku insynuują, iż mogłoby raczej dojść do pewnego przewrotu w aljansach, który wyszedłby na korzyść Niemcom, a odosobniłby Francję. Zrozumiałem jest, iż otwierając przed Niemcami podobne horoskopy, nie zachęca się ich do wyrzucenia się planów rewindykacyjnych.

Oświadczenia p. Mac Donalda są pod tym względem znamienne. Opowiedział się on bowiem za współpracą międzynarodową, a przeciw praktykowanej polityce równowagi. Jest on przytem zwolennikiem rewizji traktatów. Żeby zaś Niemcom ułatwić jeszcze bardziej ich działalność odwetową, popierają przedstawiciele obecnego rządu Wielkiej Brytanii akcją rozbrojeniową, będącą naturalnie wodą na młyn pangermanistów. Minister Henderson ma, jak wiadomo, przewodniczyć przyszłej konferencji rozbrojeniowej; pragnie więc, żeby ukoronowana ona została sukcesem w znaczeniu oczywiście ideału międzynarodowego, tj. przyniosła ograniczenie zbrojeń tych zwłaszcza narodów, które stoją niezachwianie na straży porządku europejskiego, ustalonego traktatami.

Nie dość na tem. Francuscy pacyfści, i to nietylko z obozu socjalistycznego, ale i z lewicowego skrzydła radykałów utrwalają w sposób wprost niebywały Niemców w ich zaborczych dążeniach. Jedni i drudzy uważają, że należy ich formalnie zasypać ustęstwami. Dotychczasowe są już niedostateczne; moloch germański łaknie nowych. A więc należy go nasycić, mówią radykałi. Francja powinna zdobyć się na nowy gest szczerobliwości i... oddać Rzeszy jej dawne kolonie! Jakiem bowiem prawem zajęła ziemie, ongiś skolonizowane przez Niemców? zapytuje „La République“, organ p. Daladier, prezesa partii radykalnej. Jej zdaniem zwycięstwo nie stwarza praw. Ten nowy podarunek na rzecz „ostatecznego“ pojednania francusko-niemieckiego, nie ma być wyłomem w traktatach. Elegancki zaś gest Francji będzie miał nieprzewidziane konsekwencje moralne w Niemczech. Zrozumią one, iż legenda nacjonalistów, przedstawiająca zawsze Francję jako nieprzejednanego wroga, jest wyssana z palca i nie opiera się na realnych podstawach. Co więcej, uzyskane w ten sposób odprężenie ułatwi rozwiązanie zagadnienia rozbrojenia, który wówczas nie będzie załatwione metodą, wskazaną przez p. Maginot!

Sprawa rozbrojenia dominuje oczywiście coraz bardziej nad innymi.

Skoro bowiem Berlin uzyskałby swobodę działania co do zbrojeń, potrafiłby się uporać z rewizją traktatów przy pomocy jawnych, czy ukrytych sprzymierzeńców. Dlatego też przyszła konferencja rozbrojeniowa ma dla statutu europejskiego znaczenie kapitalne.

Pod tym względem należy zacytować bardzo ciekawy artykuł Mussoliniego, przeznaczony dla Ameryki, a który ukazał się w paryskim tygodniku „Les Annales“. Duce uderza na alarm, nie z powodu planów, zbrojeń czy też rewindykacji niemieckich, ale z powodu... niebezpieczeństwa bolszewizmu, zagrażającego całej cywilizacji zachodniej. Kładzie zaś specjalny nacisk na fakt, że w Niemczech klasy średnie i intelektualności z coraz większym przekonaniem przechodzą na łono komunizmu; że nędza jest złym doradcą. Wobec tego należy przedsięwziąć jak najprędzej energiczną akcję. Pierwszym krokiem stała się w tej dziedzinie inicjatywa prezydenta Hoovera (!); następnie należy zapewnić światu conajmniej dziesięciolecie pokoju. W tych warunkach konferencja rozbrojeniowa, zwołana na luty 1932 r. posiada olbrzymie znaczenie. Powinna ona dać konkretne rezultaty, gdyby bowiem skończyła się niepowodzeniem, to byłoby to prolog katastrofy. Mussolini też uważa, że rok 1932 zadecyduje o losie Europy, a nawet świata, znajdując się wobec dylematu: albo odrodzenie cywilizacji, albo też jej zagłada.

Artykuł ten jest naturalnie w kołach politycznych żywo komentowany, a powiedzmy i krytykowany. Inicjatywa prezydenta Stanów Zjednoczonych pogłębiła zamieszanie w Niemczech; rozwój komunizmu na terenie Rzeszy nie został jedynie spowodowany propagandą bolszewicką, ale sytuacją ekonomiczną, będącą wynikiem warjackich wydatków, pozatem Włochy same nie utrzymują stosunków z Moskwą, a w ich warsztatach nie konstruuje się okrętów dla bolszewików? Konferencja rozbrojeniowa, jeżeli ograniczy siły państw, stojących na straży porządku europejskiego, to tem samem otworzy szerokie pole do działalności panbolszewickiej, jak i pangermanistycznej.

Te i tym podobne wystąpienia ministrów europejskich znajdują napewno posłuch w Berlinie. Dlatego też opinia tutejsza uważa, iż dla zapobieżenia ich zgubnym skutkom, należałoby przeprowadzić pewne posunięcia polityczne. P. Briand pracował jedynie nad porozumieniem francusko-niemieckim, unikając systematycznie bezpośredniego kontaktu z Włochami. Byłoby zatem pożądanem, aby starano się go nawiązać. Zacieśnienie stosunków pomiędzy Paryżem a Rzymem mogłoby mieć dla ukształtowania się przyszłych stosunków ogromne znaczenie. Wobec tego w kołach narodowych wyraża się nadzieję, że może w niedalekiej przyszłości p. Laval nietylko uda się z wizytą za Ren, ale i za Alpy. I. Briares.

Zaufanie — jedynym lekarstwem

Między Waszyngtonem, Londynem, Paryżem, Berlinem i Bazyleą trwają nieustanne narady. Uczestniczą w nich dyplomaci, uczestniczą również finansjści. Szefowie rządów, kierownicy banków, niczem wielcy internści lub słynni chirurdzy uwijają się na wyścig u łoża chorych Niemiec, by nie dozwolili na nadejście ataku inflacji, lub kryzysu moratoriumu.

Powstaje jednak pytanie, czy ta bieganina uzdrawiaczy jest istotnie dobrem antidotum na wzrastający nieustannie „popłoch zaufania“? Zawsze, gdy medycyna w czymś domu zanadto się kręci, wtedy cała rodzina chorego poczyna drżeć gorączkowo i wyolbrzymiać sobie niebezpieczeństwo choroby. Jeżeli do naprawy marki niemieckiej zgłasza się tytu lekarzy z zewnątrz, cóż myśleć mogą jej krajowi, niemieccy posiadacze?

A może myli się pan Hoover i wszyscy inni doradcy, szukający przyczyn kryzysu Niemiec? Jeśli Hoover zaproponował nagie zawieszenie planu Younga, musiał zatem widzieć w ciężarach reparacyjnych istotną przyczynę załamania się Niemiec. Tak jednak nie jest. Reparacje stanowią

zaledwie dwudziestą część budżetu Rzeszy! Czyli, że plan Hoovera w skutkach swych przyniósł jedynie utratę dziesięciu miliardów dla wierzycieli Niemiec. Nic ponadto.

Po Hooverze zjawili się z kolei Mac Donald. W jego diagnozie przyczyną wszelkiego zła jest brak zbytu, konsumpcji, a przecież Niemcy są jedynym państwem w Europie, którego bilans handlowy wykazuje nadwyżkę dochodów w wysokości dwóch miliardów marek. Przemysł chemiczny i metalurgiczny rozrasta się, aktywność eksportu żywsza jest niż kiedykolwiek, długi stale się zmniejszają, a miasta, wsie i porty niemieckie kwitną. Mac Donald niczego zatem nie rozumiał z istotnego charakteru kryzysu Niemiec, który nie jest przecież ani zastojem w produkcji, ani brakiem konsumpcji.

Jeśli Hoover, Mac Donald i inni uzdrawiacze tak się mylili co do przyczyn istotnego zła, czyżby tedy była to sprawa tak bardzo tajemnicza i niejasna? Być może, wystarczy tylko popatrzeć uważnie, by ją zrozumieć. Kryzys niemiecki nie polega ani na reparacjach, ani na nie-

domaganiach w przemyśle, lecz tkwi on jedynie w braku zaufania, wywołanym przez ruch pangermański.

Ow brak zaufania rozpoczął się równocześnie z wrześniowem wyborami hitlerowskiemi 1930 roku, wzmógł się z listopadową kampanją o „korytarz polski“ i z amerykańską podróżą dr. Schachta. W roku 1931 sprawa unji z Austrią i awantury Stahlhelmu podsycały jeszcze tę nieufność. Wrażenie nieporządku i marnotrawstwa, rządzącego dzisiejszemi Niemcami zmusiło kapitalistów zagranicznych do spiesznego wycofywania się z gospodarczego życia Niemiec. Okazało się przytem, że bankierzy angielscy i amerykańscy włożyli grubo za wiele miliardów w leżące na wulkanie gospodarstwo Rzeszy. Stąd i strach i popłoch i wszystkie nieustanne próby leczenia chorych rzekomo Niemiec.

Czegoż zatem potrzeba Niemcom dla wstrzymania tego popłochu ogólnego zaufania? Przestać tylko rozbić się i niepokoić Europę, przestać myśleć o „Anschlussie“ i o zagarnięciu Austrii, o „korytarzu“ i o zagarnięciu Polski, przestać robić z siebie bankruta, by nie płacić swej części długów reparacyjnych, przestać krzywić o ruinie, którą bardzo łatwo jest wywołać — udając tylko.

O puhar Bałtyku

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“.)

Gdynia, w sierpniu.

W ostatnią niedzielę odbył się na wybrzeżu wyścig samochodowy o puhar Bałtyku, urządzony przez Pomorski Automobilklub w Bydgoszczy. Zawody odbyły się pomiędzy Jastrzębią Górą i Hallerowem, na odcinku siedmiu tysięcy metrów nowego bulwaru nadmorskiego.

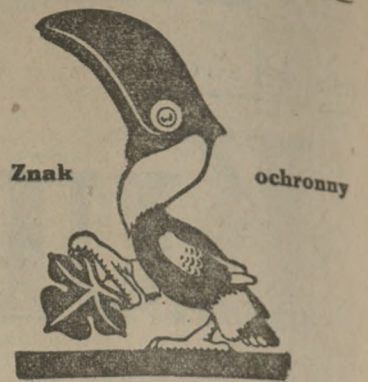
Zawody odbyły się poraz pierwszy i zainteresowały całą Polskę sportową. Spodziewano się bardzo wiele i myślało, że „wyścig o puhar Bałtyku“ zainicjuje imprezę, która, odbywana corocznie, byłaby nad brzegiem polskiego morza prawdziwą atrakcją.

Tymczasem stało się inaczej. Wyścig, urządzony pod protektoratem członka obecnego rządu, przygotowano i odbyto w ten sposób, że licznie zwabiona publiczność rozeszła się z głośnym sarkaniem i tak o organizatorach jak i o większości osób, biorących czynny udział w zawodach, wyrażała się bardzo ujemnie. Z miejsca popsuto rzecz, która umiejętnie przeprowadzona, dawałaby stały zysk polskiemu sportowi i, co jest równie ważne, propagandzie turystycznej.

Najdosadniej scharakteryzował niedzielne zawody jeden z miejscowych Kaszubów, który, gdy przebrała się miara, zawołał: „To ma być wyścig?! To ja z moim koniem prędzej jadę!“

Niezadowolony Kaszub przesadził, ale istotnie chyżość, którą automobilści rozwijali na szerokim i wspaniałym bulwarze, była niżej krytyki. Wystarczy powiedzieć, że zwycięzca, inż. Liefeld, na specjalnej maszynie wyścigowej, przyholowanej na start z wielkim pietyzmem przez ciężarówkę, uzyskał średnio 136,7 km., co zagranicą wyciągają bez zamięczenia zwyczajne dobre wozy turystyczne. Olbrzymi „Packard“ o litrażu 6,3 miał średnią niecałe 110 km., zaś „zdobywca“ już drugiego miejsca w klasie pierwszej kategorii dominującej, bardzo silny „Delage“ wyciągnął aż ... 79,5 km. na godzinę. Bardzo dużo samochodów jechało z szybkością 60—70 km., czyli z chyżością, którą rozwija w ulicach miasta każda zwyczajna taksówka, gdy szofer nie widzi w pobliżu policjanta. Względnie najlepszymi kierowcami, którzy w stosunku do posiadanych maszyn osiągnęli dobry wynik, byli Bogdan Pawłowski i Jan Ripper. Pierwszy na samochodzie „Lancia“ o litrażu 2,5 miał średnią 105,8 km., zaś drugi na starej, bardzo wymęczonej „Tatrze“ średnią 84,8 km., chociaż po drodze wyleciała mu przednia szyba i rozbiła się w drobne kawałki.

O organizatorach wyścigu można powiedzieć tylko to, że nie postarali się o dostateczną liczbę dobrych zawodników. Co to za wyścig samochodowy, gdzie w kategorii „wyścigowej“ i kategorii „sportowej“ są tylko po jednej maszynie? Na afiszach zapowiadano Potockiego, zaś w programach Radomira na dwóch „Bugatti“. Skończyło się na zapowiedziach. Poza tem musi obowiązywać jeszcze jakaś eliminacja dobrych samochodów i dobrych kierowców. Samo zapłacenie 60 zł wpisowego

Na nic radjowraski, na nic megafony,
Bo gdy towar lichy, Twój grosz jest stracony.
Więc jest tylko jedna rada mądra,
szczerza:
Pierz MYDŁEM REGERA, pierz PROSZKIEM REGERA!
Pw 5517/8-R.1744/1414

Lekarstwo na zło niemieckie znajduje się nie w Ameryce, nie w Anglii i nie we Francji, lecz w samych Niemczech. Niechaj Niemcy zapragną tak jak my pragniemy słuszności i bezpieczeństwa, a kredyt i pomysłność powrócą do nich wraz ze spokojem i zaufaniem. Inaczej — nie!

Henry Bérenger
senator Francji.

nie powinno dawać legitymacji do brania udziału w wyścigu o puhar Bałtyku. Impreza ta, ze względów sportowych i propagandowych, winna być od samego początku utrzymywana na wysokim poziomie i dlatego nie mogą brać w niej udziału dychawiczne samochody i kierowcy, którzy nawet na niegroźnym skrócie nie dość, że przerywają akcelerację, ale puszczają w ruch wszystkie hamulce.

Najlepiej z całego wyścigu udało się uroczyście rozdania nagród. Na 24 kierowców, którzy wzięli udział w zawodach, przypadło coś 18 nagród, czyli prawie każdy wygrał. Chociaż wszystkim zawodnikom znany był termin ogłoszenia wyników i rozdania nagród, nasza „ekstraklasa“, w składzie Liefeld, Widawski, Ripper i p. Koźmiannowa, uważała, że grube spóźnienie należy do bon tonu i w „takiej“ Gdyni nikt nie obruszy.

W przyszłości życzyć sobie można, żeby należycie wyzyskano walory sportowe i propagandowe „wyścigu o puhar Bałtyku“ i nie urządzano na wybrzeżu widowiska, które w swojej niedoskonałości nie przynosi nam zaszczytu. F o b.

861 urzędów ściąga podatki

Do ściągania w Polsce podatków mamy:

- 15 Izb Skarbowych;
- 362 urzędów podatkowych;
- 9 urzędów opłat stempłowych;
- 150 urzędów katastralnych;
- 65 urzędów akcyz i monopolii;
- 260 kas skarbowych.

Razem 861 urzędów pracuje nad tem, jakby z obywateli wycisnąć państwową daninę.

Budżet na rok 1931/32 przewiduje otwarcie nowych 16 urzędów. Nie dojdzie pewno do tego, gdyż nawet w tej dziedzinie mają być przeprowadzone oszczędności.

Wezwanie Episkopatu Polskiego o pomoc dla bezrobotnych

(KAP.) Wobec coraz przykrzejszego położenia życiowego ludności robotniczej Episkopat postanowił wezwać całe społeczeństwo do energicznej pomocy dla bezrobotnych i ubogich. Akcja ta ma objąć zbieranie przez organizacje dobroczynne środków pieniężnych i żywności oraz rozdzielanie ich najwięcej potrzebującym. Szczegółowe zarządzenia wydadzą Księża Biskupi w swoich diecezjach.

Episkopat żywi nadzieję, że akcja ta dozna jak najszerszego poparcia od całego społeczeństwa.

Monety watykańskie.

Città del Vaticano, 4. 8. (Tel. wł. KAP.) Dnia 1 bm. pensje urzędników pracujących w Watykanie, wypłacone zostały częściowo w nowych monetach watykańskich

Po wykryciu kryminalnej afery w Kielcach

Daremne insynuacje pod adresem obozu narodowego — Rewizje w Kielcach nie dały żadnego rezultatu

Warszawa, 4. 8. (Tel. wł.) — Dzisiejszy numer „Gazety Warszawskiej” został skonfiskowany za ustęp artykułu pod tytułem „Oszczercze napady”. Jest to 127 konfiskata „Gazety Warszawskiej”. Po usunięciu skonfiskowanych ustępów wydano nakład drugi.

Artykuł „Oszczercze napady” podkreślał metody walki politycznej, które mi posłużyły się sanacja, a które znalazły wyraz przy wykryciu pośród młodzieży szkolnej w Kielcach. Prasa sanacyjna zrobiła z tej sprawy kryminalnej akcję polityczną, wiążąc ją z Obozem Narodowym i wskazując na kierowników O. W. P. i Stronnictwa Narodowego w Kielcach, jako na rzekomych mentorów nieletnich przestępców.

W świetle rzeczywistości 4 włamanie, dokonane ostatnio w szkołach kieleckich, naprowadziły władze bezpieczeństwa na ślad szajki złodziejskiej,

złożonej z paru uczniów gimnazjalnych, którzy w liczbie 4 zostali w ubiegły piątek aresztowani.

Bezpośrednio w nocy z piątku na sobotę dokonano w mieście szeregu rewizyj. M. in. u ks. posła Adama Błaszczyka, u sekretarza Stronnictwa Narodowego p. Sulimierskiego, u właściciela księgarni p. Ryszarda Ungra, u członków O. W. P. i wśród znanych w mieście osób. Szczegółową rewizję przeprowadzono w lokalu Stronnictwa Narodowego, tak, że ogółem liczba rewizyj dosięgała 32.

Rewizje te oczywiście nie dały żadnego wyniku. Ale prasa sanacyjna ogłosiła, że u p. Ungra wykryto skład broni i amunicji. Tymczasem prawdą jest, że znaleziono u niego kilka sztucerów i pistoletów, które zdobył jako strzelec konkursowy w formie nagród na zawodach strzeleckich. (w).

Uszkodzenie polskich statków pasażerskich

Z powodu mgły „Jadwiga” utknęła na mieliźnie pod Orłowem

Gdynia, 4. 8. (Tel. wł.) — Gęsta mgła, która zupełnie nagie w niedzielę południe zaległa nasze wybrzeże, spowodowała uszkodzenie statków pasażerskich „Jadwiga” i „Hanka”, zatrudnionych w żegludze przebrzeżnej.

O godzinie 14-ej „Jadwiga” w drodze do Sopotu utknęła na mieliźnie na wysokości Orłowa. Próby ściągnięcia statku z mieliżny przy pomocy holowników były długi czas bezowocne i dopiero w poniedziałek rano, po 20-tu godzinach, udało się „Jadwigę” wyswobodzić.

Stateczek „Hanka” podjechał do „Jadwigi”, żeby zabrać pasażerów i w

czasie manewrowania, z powodu gęstej mgły — jak twierdzą świadkowie nie widać było nawet na krok — uszkodziła sobie dziób. „Hankę” umieszczono wczoraj w doku pływającym „Stoczni Gdynińskiej” i przystąpiono do reperacji uszkodzeń, które są lekkie i dzisiaj mają być usunięte. Miejsce „Hanki” w doku zajmie „Jadwiga”, która, przypuszcza się, ma powyginane dno.

Mgła, która w niedzielę zjawiała się na przeciąg kilku godzin na wybrzeżu, jest w lecie zjawiskiem rzadkiem i spowodowana była nagłym oziębieniem temperatury. S. B.

Wielka powódź w Chinach

Kilkaset ofiar w ludziach — Głód i zaraza dziesiątkują mieszkańców

Londyn, 4. 8. (Tel. wł.) Według wiadomości nadeszłych z Chin, miasto Hankau zostało nawiedzone przez wielką powódź. Od kilku dni rzeka Jangsekian wystąpiła z brzegów z powodu silnych, od kilku tygodni trwających opadów. Również okoliczne jeziora mocno weszły — i przerwały nagle tamę.

Olbrzymie masy wody zalały w krótkim czasie miasto do wysokości 1,25 metra. Kilkaset osób z gęsto za-

ludnionych dzielnic robotniczych nie zdołało uciec przed mokrym żywiołem i utonęło.

Ponieważ miasto jest zupełnie odcięte od świata, dotkniętym straszną klęską żywiołową mieszkańcom grozi głód, gdyż zapasy żywności zostały w większej części przez wodę zniszczone. W okolicach Hankau szerzą się epidemie — które potęgują katastrofalne położenie tubylców.

Po kongresie socjalistycznym w Wiedniu

Paryż, 4. 8. (PAT). Przyjęta przez kongres socjalistyczny odbyty w Wiedniu teza o postawienie wszystkich narodów na jednej i tej samej stopie w kwestji rozbrojenia wywołuje ostrą krytykę nie tylko na łamach prasy nacjonalistycznej, lecz i w pismach o zabarwieniu wyraźnie lewicowym. Dzisiejsza „Ere Nouvelle” drukuje w tej kwestji bardzo charakterystyczny artykuł dep. Nogaro.

Kongres socjalistyczny, pisze autor, uganiając się za czystą logiką, pogardził rzeczywistością. Dla ustalenia wysokości zbrojeń poszczególnych państw należy wiedzieć przeciw komu są one skierowane.

Otóż czytając dzienniki francuskie lub angielskie, nie znajdziemy w nich nigdy refleksów jakiegoś dążenia politycznego, któreby usprawiedliwiały żądanie rozbrojenia Anglii lub Francji, przeciwnie wystarczy rzucić okiem na prasę angielską lub innych krajów, by stwierdzić fakt odwrotny.

W ten sposób zanim stworzone zostaną siły zbrojne międzynarodowe, Francja i Anglia są pokojowymi żandarmami Europy. O ile nam wiadomo, z punktu widzenia bezpieczeństwa publicznego uzbrojony żandarm nie da się nigdy porównać z ubrojonym włamywaczem.

Odroczone rozprawy polityczne

Warszawa, 4. 8. (Tel. wł.) W kilku sprawach politycznych odbyły się już terminy w sądzie apelacyjnym. Pomiędzy innymi w t. zw. sprawie centrolewicy i w sprawie rzekomego zamachu bombowego. Terminy tych rozpraw zostały odłożone bez ustalenia nowych. (w)

Edison chory

Orange (stan New Jersey), 3. 8. (PAT). Biuletyn lekarski z dzisiejszego rana stwierdza, że Edison spędził noc bardzo dobrze, przespawszy głębokim snem 6 godzin. Rano stan chorego był również zadawalający. Nowy Jork, 4. 8. (Tel. wł.) Stan zdrowia Edisona tak dalece się popra-

wił, że pacjent w poniedziałek mógł odbyć krótki spacer w ogrodzie swego domu.

Zamachy bombowe na granicy albańskiej

Białogród, 4. 8. (Tel. wł.) W pociągu międzynarodowym nad granicą albańską nastąpił w poniedziałek w południe wybuch bomby. W myśl zarządzenia ministerstwa komunikacji odłącza się wagony osobowe z zagranicy i dokonuje się w nich rewizji.

Przy jednej z takich rewizyj znaleziono w pociągu nadeszłym z Albanii pięć paczek materiału wybuchowego. Kilka dalszych paczek nie zauważono. W kilka chwil po rewizji nastąpił wybuch który uszkodził wagon pierwszej i drugiej klasy. Ofiar w ludziach na szczęście nie było.

Zagadnienie deficytu budżetowego

Warszawa, 4. 8. (Tel. wł.) Jutro odbędzie się posiedzenie Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów. Ma być rozpatrywanych kilka spraw, które przygotowało biuro ekonomiczne. Sprawy te wiążą się prawdopodobnie z zagadnieniem deficytu budżetowego i szukaniem sposobu jego pokrycia. — Premier Prystor odbył wczoraj konferencję z ministrem skarbu Janem Piłsudskim. (w)

Śmierć włoskiego lotnika

Rzym, 4. 8. (PAT). Podczas ćwiczeń nad jeziorem w Garda, zginął kpt. Jan Monti, jeden z najwybitniejszych lotników włoskich.

Lotnictwo włoskie poniosło bolesną stratę. Jan Monti brał udział w zawodach o puchar Schneidra w 1929 r. i obecnie przygotowywał się do przyszłych wyścigów. Kpt. Monti odznaczał się zimną krwią i nieustraszoną odwagą. Zwłok dotychczas nie odnaleziono.

TARGOWISKO MIEJSKIE

Urządowe sprawozdanie targowe Komisji notowania cen.

Poznań, dnia 4. 8. 1931.

Spędzono: wółw 90, buhai 171, krów 290, sztuk bydła 551, świń 2050, cieląt 430, owiec 300, razem 3331 zwierząt.

Placono za 100 kg. żywej wagi: (Ceny loco Targowica, Poznań, łącznie z kosztami handlowymi)

BYDŁO:

Woly:	
Pełnomięsiste wytuczzone nieoprzegane	104—112
Mięsiste tuczone młodsze do lat 3	96—102
Buhaje:	
Wytuczzone pełnomięsiste	96—102
Tuczone mięsiste	82—94
Nietuczzone, dobrze odżywione starsze	72—80
Miernie odżywione	60—68
Krowy:	
Wytuczzone pełnomięsiste	102—110
Tuczone mięsiste	88—100
Nietuczzone, dobrze odżywione	66—70
Miernie odżywione	44—54

Jałowice:	
Wytuczzone pełnomięsiste	104—110
Tuczone mięsiste	90—100
Nietuczzone, dobrze odżywione	72—80
Miernie odżywione	64—70

Młodzież:	
Dobre odżywione	64—70
Miernie odżywione	56—62

Cielęta:	
Najprzedniejsze cielęta wytuczzone	116—120
Tuczone cielęta	104—110
Dobre odżywione	90—100
Miernie odżywione	86

OWCE:	
Wytuczzone pełnomięsiste jagnięta i młodsze skopy	120—136
Tuczone starsze skopy i maciorci	88—106
Dobre odżywione	60—80

ŚWINIE (TUCZNIKI):	
Pełnomięsiste od 120 do 150 kg żywej wagi	150—160
Pełnomięsiste od 100 do 120 kg żywej wagi	144—148
Pełnomięsiste od 80 do 100 kg żywej wagi	138—142
Mięsiste świnie ponad 80 kg żywej wagi	128—136
Maciory i późne kastraty	134—140
Świnie bekonowe	128—138

Przebieg targu spokojny.

Urządowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, dnia 4. 8. 1931.

Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy: a) żyta 692,5 gr. (117,9 f. w. h.), b) pszenicy 735,5 gr. (124,8 f. w. h.), c) jęczmienia przemiałowego 667,0 gr. (113,1 f. w. h.), d) owsa 464,5 gr. (77,5 f. w. h.).

„Ceny orientacyjne” parytet Poznań

Żyto nowe — zdrowe, suche, zdadne do przemiału	17.50—18.00
Usposobienie spokojne	20.00—20.50
Pszenica stara	20.00—20.50
Pszenica nowa zdrowa sucha zdalna do przemiału	18.75—19.75
Usposobienie spokojne	16.50—17.50
Jęczmień nowy przeciętnej jakości	16.50—17.50
Usposobienie spokojne	19.00—20.00
Owies nowy	32.00—33.00
Usposobienie spokojne	33.00—35.00
Maka żytnia 65% wł. work.	12.50—13.50
Usposobienie spokojne	12.50—13.50
Maka pszenna 65% wł. work.	13.50—14.50
Usposobienie spokojne	26.00—27.00
Otręby żytnie	26.00—29.00
Otręby pszenne	
Otręby pszenne (grube)	
Rzepak	
Groch Victoria	

Ogólne usposobienie spokojne.

Tranzakcje na odmiennych warunkach: żyta 135 tonn, pszenicy 225 ton, owsa 15 tonn.

Tendencja na jęczmień zniżkowa z powodu niepewności, wywołanej brakiem pozytywnych danych co do udzielenia przez rząd premij wywozowych.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 9.01 zł.; w Gdańsku na Warszawę — zł.

Kurs guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu, płacił dziś za 100 guld. gd. w dewizach 172.08 do 172.44 zł., gotówką 172.10 złotych.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 4. 8. 1931 r.

Na dzisiejszej giełdzie, która miała przebieg spokojny, nie zaszła żadna zasadnicza zmiana.

Z papierów procentowych, względnie lokacyjnych płacono za 5% pożyczkę konwersyjną po 43,— i za 8% obligacje m. Poznania z roku 1926 — 92% listy w złocie, natomiast oddawano 8% listy dolarowe stare P. Z. K. po 88¼% (przy dewizie 8,90) i 4% listy zastawne konwertowane po 31,— pozatem zauważono zaoferowanie na 6% listy żytnie po 13,75, jednakże nie było odbiorców. Również 8% listy amortyzacyjne, które oddawano po 82% nie można było ulokować.

Akcje bankowe względnie przemysłowe bez notowania; mniejsza ilość Cegielniskiego handlowano po 30.—

Ceduła Urzędowa Giełdy Poznańskiej. Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu):	
5% Pożyczka konwersyjna 43% — P.	
8% obligacje m. Poznania z 1926 r. 92% P.	
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kred.	
88¼% O.	
4% listy zast. konw. Pozn. Ziem. Kredyt.	
31% O.	

Tendencja spokojna.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 4. 8. 1931 r.

Waluty Gotówka
Dolary St. Zjedn. tr.: 9,01, sp.: 9,03 kup.: 8,99.

Dewizy:

	trans.	sprzed.	kup.
Belgia	124.62	124.93	124.31
Holandja	360.00	360.40	359.10
Londyn	43.39½	43.50	43.29
Nowy Jork czek	8.924	8.944	8.904
Nowy Jork kabel	8.928	8.948	8.908
Paryż	35.00	35.09	34.91
Praga	26.45	26.51	26.39
Szwajcaria	174.06	174.49	173.63
Wiedeń	125.50	125.81	125.19
Włochy	46.74	46.86	46.62

Tendencja niejednolita.

Papiery wartościowe i obligacje:

4% pożycz. inwest.	82.50
4% pożycz. inw. szt. ser.	87.00 88.00
3% pożycz. bud.	32.25
5% pożycz. konw.	44.50

Akcje w złotych:

Bank Polski	0.00—114.00
-------------	-------------

Tendencja słabsza.

Komentarz.

Dla pożyczek państwowych tendencja niejednolita, dla akcji słabsza dla listów zastawnych przeważnie mocniejsza. Bank Polski utrzymany.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg reszta za 100 kg.

Berlin, 4. 8. 1931 r.

Pszenica march. od st. zał.	188.00—193.00
Nowe zbiory	
Tendencja słaba.	
Pszenica 80 kg. Berlin	0.00—203.00
Tendencja słaba.	
Zyto march. od st. zał. Nowe zbiory	139.00—140.00
Tendencja słaba.	
Nowy jęczmień zimowy	135.00—145.00
Tendencja spokojna.	
Owies march. od st. zał.	145.00—150.00
Tendencja słaba.	
Maka pszenna	25.75—35.00
Tendencja spokojna.	
Maka żytnia	20.50—24.00
Tendencja osłabiona	
Ospa pszenna	10.75—11.10
Tendencja spokojna.	
Ospa żytnia	10.00—10.35
Tendencja spokojna.	
Groch Victoria	26.00—31.00
Groch pasty wny	19.00—21.00
Makuchy lniane	13.20—13.50
Wyłoki suche paryt. Berlin	7.40—7.60
Śrót Sova	11.80—12.50
Słoma żytnia pras. drut.	0.45—0.60
Słoma pszena pras. drut.	0.35—0.50
Słoma owsiana pras. drut.	0.35—0.50
Słoma jęczmienna drut.	0.35—0.50
Słoma żytnia dl. wiaz.	0.55—0.75
Słoma żytnia pras. sznur.	0.45—0.65
Sieczka	1.30—1.45
Tendencja bardzo cicha.	
Siano zwykłe handlowe	1.25—1.50
Siano dobre I pok.	1.70—2.20
Tymoteusz luźny	2.30—2.60
Siano koniczynowe	2.15—2.45
Tendencja stała.	
Ogólna tendencja słaba.	

Ruś Czerwona

Rzut oka wstecz

P. Stanisław Łoś, b. radca ambasady w Londynie, a poprzednio urzędnik w M. S. Z., który kilkakrotnie w ubiegłych latach brał udział w próbach porozumienia ze stronictwami rusko-ukraińskimi w Małopolsce wschodniej, ogłasza obecnie („Droga” nr. 7 i 8) rozważania o sprawie ruskiej na tym obszarze.

Nawiasem mówiąc, jest rzeczą dość szeroko znaną, że p. St. Łoś jest także autorem powieści p. t. „Takiem jest życie”, ogłoszonej pod imieniem Henryka Mortęskiego, której wątek rozgrywa się częściowo na Rusi Czerwonej i gdzie przewijają się czasami poglądy autora. Są to zapatrywania zwolennika porozumienia. P. St. Łoś m. in. pisze:

Ostatni z Rurykowiczów, który panował jednocześnie nad Kijowem i nad Haliczem, Włodzimierz Monomach, zmarł w roku 1125. Od tej daty (jak zresztą i przedtem) stosunki Rusi Halickiej z resztą Rusi są już tylko luźne i dorywcze, lokalni książęta biorą natomiast żywy udział w sprawach polskich, najwybitniejsi ich przedstawiciele ciążą, jeżeli tylko mogą liczyć na bezkarność, ku zachodowi do Rzymu i katolicyzmu; to co się dzieje w Krakowie i Sandomierzu interesuje ich stokroć więcej, niż to co się dzieje w Kijowie. Geografia jest silniejsza od gramatyki.

Kazimierz Wielki nie wiedział, że jest zaborcą, gdy w roku 1340 wygnął Tatarów z dzielnicy osieroconej przez inną linię piastowskiego domu. Odtąd wchodziła Ruś Czerwona w stosunki z innymi ziemiami ruskimi tylko wtedy i o ile te ostatnie wchodziły w skład Rzeczypospolitej Polskiej. Tego nie negują i historycy ukraińscy, twierdzą tylko, że okres ten był okresem ciągłej, kilkaset lat trwającej krzywdy.

Mniemam się ośmielić, że się mylą, a to dla tego, że ludziom XIV, XV, XVI, XVII i XVIII wieku przez myśl nie przeszło, że w paręset lat po ich śmierci zapanuje nad Sanem i Dniestrem hasło filologicznego nacjonalizmu, jeżeli więc grzeszyli, to naprawdę nieświadomie. Nieświadomi swej winy uprawiali pola, karczowali lasy, wznosili zamki i miasta, kościoły i cerkwie, te ostatnie zdaniem nacjonalistów polskich w nadmiernej liczbie i stworzywszy nad Sanem i Dniestrem (tam właśnie, a nie w żadnej innej dzielnicy rozległej Rzeczypospolitej) w XVI wieku język literacki „polski”, pisali w nim traktaty teologiczne cerkiewne i ustami Orzechowskich i Herburtów zapewniali świat prześliczną polszczyzną złotych lat zyguntowskich, że są Rusinami i jako Rusini właśnie pierwsi w Rzeczypospolitej.

Nie uświadomili sobie Ostrogscy i Daniłowicze prawdy tak... oczywiście dla historyków ukraińskich XX wieku, że w gronostajach i karmazynach, na krzesłach senatorskich, dzierżąc buławy i pieczęcie, byli tylko obywatelami drugiej klasy. Prawda historyczna, historia ta, która była, nie zaś oglądana przez przyrząd propagandy innego wieku, stwierdza, że żywioły lechicki i ruski stopiły się na ziemiach halickich wiekową mieszaniną sąsiedztwa i małżeństw w jednolite czerwono-ruskie społeczeństwo, podobnie jak miedź i cyna stapiają się w brąz, metal po zlocie bodaj najszlachetniejszy. Czy to należy uważać za zło, czy na tem ma polegać nieszczęście?

Przecież nie jest to jedyny w dziejach wypadek, czemuż jest naród angielski, jeżeli nie podobnym stopem Celtów, Sasów i Skandynawów? Spłynęły się strumyki polski i ruski w jedną rzekę potężną i płynęły jednolicie przez ogromną przestrzeń mijających wieków.

Nie chciałbym, by mnie posądzono, że to co wyżej napisałem, zmierza do udowodnienia, że „Rusini nie są właściwie narodem”, albo, że „galicyjscy Rusini nie są Ukraińcami”. Takie pojawienie się przed oczyma dzisiejszego czytelnika w tuzurku i cylindrze z roku 1888 nie byłoby niczem innym jak karnawałową maskaradą. Podział społeczeństwa wschodnio-galicyjskiego na świadome swej odrębności narody uważam za fakt dokonany i nieodwołalny, fakt sam w sobie ani zły, ani dobry, za „rzeczywistość rzeczową”, z której obowiązkiem praktycznego polityka jest wyciągnąć życiowe konsekwencje.

Pragnąłbym tylko zaznaczyć, że to, co się dzieje na Rusi Czerwonej, nie jest bynajmniej walką dwu narodów o pograniczne terytorjum, choć są pewne po temu pozory. Walka taka o

Ruś Halicką wybuchała wprawdzie sporadycznie w średnich wiekach, zakończyła się jednak już temu sześćset lat, potem nastąpił kilkusetletni okres mieszanina się i stapiania obu elementów etnicznych, w jednolite społeczeństwo. Waśń dzieląca obecnie społeczność na Rusi Czerwonej, nie jest to nic innego, jak proces dzielenia się jednolitego społeczeństwa na dwa obozy, skupiające się tym razem według hasła językowych.

Przyjeżdża się w gościnę do ziemiańskiego dworu, gospodarz skarży się na ciężkie czasy, niema innego wyjścia, musi sparcelować odleglejszy folwark, sprowadza Mazurów kolonistów z zachodu, da ziemię taniej, ale nie puści sąsiada ruskiego chłopu, nie można przecież od niego wymagać, by polską ziemię oddawał w niepolskie ręce.

A na frontonie widnieje herb Korczak lub Sas, a w archiwum domowym, jeżeli go nie zniszczyli żołnierze zachodnio-ukraińskiej republiki w 1918 roku, drzeźnią dokumenty świadczące, że jeszcze dwa pokolenia temu chrzcili się dziedzice w miejscowej cerkwi (do której na mszę przestał obecnym lokator uczęszczać dopiero po zamordowaniu namiestnika Potockiego w r. 1908). Zaś o paręset kroków dalej w plebanji, myśli z goryczą paroch grecko-katolicki, że niebawem obsiedzie przylegający łan dworski zgraja zawołok, Mazurów. Nowa krzywda ukraińskiego narodu i paroch zaciska pięści.

Paroch nazywa się Wojnarowski, Gwoźdecki, Męciński lub Lewicki, jest oczywiście gorącym patriotą ukraińskim, często szowinistą, pieczętował się, póki nie nabrał przekonania demokratycznych, herbem Strzemię, Lubicz, Poraj lub Rogala, herbem czysto lechickim, rodzina jego przysłała z pod Rawy Mazowieckiej lub Sandomierza i nigdy do narodowości ukraińskiej „powrócić” nie mogła, boć przecie nigdy do niej nie należeli ci rdzenni Mazurzy. Z ludem wiejskim nie zostały przeprowadzone badania; na zasadzie metryk i dokumentów nie tak łatwo się orientować, jak przy nazwiskach szlacheckich, ale napewno jest zupełnie tak samo.

O „sanacji” inowrocławskiej

„Dziennik Kujawski” pisze o stosunkach w inowrocławskim obozie „sanacyjnym”, co następuje:

„Gorszące zajście na zebraniu „Strzelca” w Inowrocławiu, gdzie — jak wiadomo — zastępca starosty inowrocławskiego p. dr. Dembowskiego p. dr. Graczykowskiego, nie przestaje schodzić z łamów prasy. Sprawa cała wzięła fatalny obrót dla obydwóch wyznawców ideologii marszałkowskiej, bo jeden z nich otrzymał przymusowy urlop, z którego nie powróci już na dotychczas zajmowane stanowisko, a drugi zawieszony został w czynnościach członka Związku Strzeleckiego.

„Oczywiście, że w związku z temi wypadkami wściekła się prasa „sanacyjna”, że niezależna opinia publiczna głosi przykre wydarzenia, jakich coraz częściej dopuszczają się wybitne jednostki w „Strzecu”. Prasa „sanacyjna” pragnęłaby sprawy te najchętniej przytłumić. Lecz na szczęście — społeczeństwo zarówno Wielkopolski, jak Pomorza zna samo najlepiej postępkę „Strzelca” i według tego też do tej organizacji się odnosi. To jest rzeczą dowiedzoną.”

Lewicowo - „sanacyjny” „Goniec Wielkopolski” podaje następujące informacje:

„W związku z zajściem, jakie miało miejsce w Inowrocławiu pomiędzy dotychczasowym prezesem B. B. W. R. dr. Graczykowskim a wicestarostą dr. Dembowskim, spodziewać się należy w tem mieście oczyszczenia atmosfery drogą zmian personalnych. Zajścia i przyczyny badają zarówno władze rządowe jak i Bloku. Osoby zainteresowane i zagrożone w swej racji, czynią wszystko, aby przedstawić się w jak najlepszym świetle. Temu też należy przypisać podróże dr. Dembowskiego do województwa w Poznaniu oraz wtorkową wizytę dr. Graczykowskiego wraz z posłem dr. Surzyńskim z Poznania u ministra spraw wewn. Pierackiego. Jak dowiadujemy się

dalej, stosunkami w Inowrocławiu zajmie się osobiście prezes B. B. W. R. p. Sławek, który w tym celu przybędzie tam w dniach najbliższych i wybada sprawę na miejscu.

„Przypuszczać należy, że po tej wizycie inowrocławski obóz porządowy przestanie wreszcie być ogólnym pośmiewiskiem, jak to dzieje się z nim obecnie. Mówi się o przeniesieniu dr. Dembowskiego do b. Królestwa względnie Małopolski, a o dr. Graczykowskim, że mimo sprzeciwu ogółu członków rady powiatowej B. B. W. R. usunie się na jakiś czas ze stanowiska prezesa organizacji. Również zostaną wyjaśnione i ostatecznie ułożone stosunki pomiędzy starostą p. Kutznerem a zwalczającym go w sposób podrywający autorytet władzy p. mec. Ant. Kowalskim.”

Nowa wódka, czyli „walka z alkoholizmem”

Pułkownikowska agencja „Iskra” ogłosiła komunikat o wypuszczeniu przez monopol spirytusowy nowej wódki 35-procentowej, a zatem słabszej o 5 proc. względnie 10 proc. od dotychczasowej „czystej” i „wyborowej”.

Wiadomo, że monopol spirytusowy zrobił to ze względów handlowych dla poratowania budżetu swego, a zatem i ogólnego. Wszak właśnie monopol spirytusowy jest obok cel, główną dziurą w budżecie państwowym.

Zamiast powiedzieć prawdę, „Iskra” tak uzasadniła ukazanie się tej nowej wódki:

„Monopol spirytusowy, wypuszczając wódkę o mocy 35 stopni, pragnął dać szerszym masom publiczności trunk słabszy dla tych, którzy nie mogą konsumować wódek o pełnej mocy. Wypuszczenie tej wódki jest dalszym krokiem przeciwdziałania alkoholizmowi.”

Autorzy tego komunikatu zanadto

bezceremonjalnie kpią sobie z czytelników, jeśli w tem samym zdaniu piszą na początku o „szerokich masach publiczności”, a przy końcu o „przeciwdziałaniu alkoholizmowi”. Przecież każdy woźny z „Iskry” lub z „Gazety Polskiej” wie, że kto chce mieć słabszą wódkę, ten może do silniejszej dolać wody lub soku owocowego. „Przeciwdziałanie alkoholizmowi” byłoby wtedy, gdyby nie sprzedawano czystego spirytusu i wódek wysokoprocentowych, czyli gdyby wogóle obniżono moc sprzedawanego alkoholu.

Otwarcie nadmorskiej autostrady

Min. robót publicznych, p. Norwid-Neugebauer, dokonał odsłonięcia nadmorskiej szosy, łączącej główne miejscowości naszego wybrzeża morskiego, a więc Wielką Wieś, Hallerowo, Jastrzębia Górę i Karwie. Droga ciągnie się na przestrzeni 15 km., z czego 9 km. przypada na nowoczesną autostradę. W ten sposób wybrzeże morskie zyskało wspaniały bulwar.

Szantażysta

W prasie pojawiła się wiadomość, że niejaki Jerzy Chylewski, który redakcji „Nowego Kurjera” dostarczał materiałów do kampanji przeciwko Bankowi Cukrownictwa i jego dyrektorom, został przez władze śledcze zaaresztowany za szantaż w stosunku do Banku Cukrownictwa, od którego usiłował podobno wyłudzić 100.000 zł, oraz za inne przestępstwa.

„Dziennik Pozn.” atakuje „Nowy Kurjer” za to, że „już po ostrzeżeniu przed kryminalnymi praktykami Chylewskiego nie wahał się korzystać nadal z usług szantażysty, zmieniając jedynie jego pseudonim”.

Szarża policyjna na tłum demonstrantów

Zaburzenia na tle bezrobocia w Łodzi

Warszawa, 4. 8. (Tel. wł.) Z Łodzi donoszą o zaburzeniach demonstracyjnych, jakie odbyły się tam wczoraj. Wywołane one zostały zmniejszeniem przez Magistrat robót sezonowych do 3 dni w tygodniu. W związku z tem wybrano delegację z robotników sezonowych, która udała się do urzędu wojewódzkiego, wskazując na ciężką sytuację, w jakiej się znajdują. W czasie, gdy delegacja by-

ła w województwie, zebrali się przed gmachem urzędu robotnicy, aby demonstrować. Policja przystąpiła do rozpraszania ich. W jednym momencie w stronę policji, która płażowała szabrami, rzucono kamień. Policja rozpoczęła szarżę na tłum. 14 osób spośród robotników jest rannych, 4 osoby aresztowano. W mieście zarządzone ostre pogotowie policji. (w)

Wypuszczony z więzienia zabójca polityczny przywódcą napadu

Warszawa, 4. 8. (Tel. wł.) Zabójca prezesa P. K. O. śp. Lindego, Wacław Trzmielewski, którego władze zwolniły przed terminem z więzienia, odegrał wczoraj rolę przywódcy obywatelnego napadu. Dokonano go wieczorem na wracającego z pracy posadzkarza

Drobiniaka. Kilkunastu napastników obaliło go na chodnik i zbiło żelaznymi kastetami do utraty przytomności. Napastnicy zbiegli. Dowodził nimi Trzmielewski, który jest sekretarzem Związku Posadzkarzy. (w)

Przyrost naturalny ludności w Polsce w latach 1926 — 1930

Warszawa, 4. 8. (Tel. wł.) — Według danych głównego urzędu statystycznego, ruch naturalny ludności w Polsce w ostatnim pięcioleciu przedstawiał się następująco: w latach 1926 do 1930 przeciętnie rocznie małżeństw zawierano 282 000, urodzeń żywych było 987 000, zgonów — 515 000, przeciętny zatem roczny przyrost naturalny wynosił w tym okresie 472 000 osób.

Przyrost naturalny w poszczególnych latach przedstawiał się następująco: w r. 1926 — 456 000, w r. 1927 — 433 000, w r. 1928 — 479 000, w r. 1929 — 468 000 i w r. 1930 — 528 000 osób.

Procentowo w stosunku do całej ludności Polski przeciętny przyrost naturalny w latach 1926 — 1930 wynosił 15,7 proc.

Przed podróżą Brüninga do Rzymu.

Berlin, 4. 8. (PAT.) — „Vossische Ztg.” donosi z Rzymu, że nuncjusz apostolski w Berlinie msgr. Orsenigo przyjęty został wczoraj przez Ojca św. na audjencji. Pisma wyrażają przypuszczenie, iż audjencja ta pozostaje w związku z projektowaną wizytą kanclerza Brüninga i ministra Curtiu-

sa w Watykanie, podczas pobytu ministrów w Rzymie.

Audjencja marynarzy angielskich w Watykanie

Citta del Vaticano, 4. 8. — (Tel. wł. KAP.) Wczoraj Ojciec św. przyjął grupę oficerów i marynarzy angielskiego okrętu „Royal Oak”. W przemówieniu, wygłoszonym do nich, Papież zaznaczył m. in., że i On także jest spadkobiercą Żeglarsza i że Kościół jest okrętem, wprawdzie nie pancernym i nie najnowsze typu, ale w każdym razie okrętem, który przebył wielką drogę i który przy pomocy Bożej przebędzie jeszcze większą.

Lot Amy Johnson

Nowy Jork, 4. 8. (Tel. wł.) Angielska lotniczka Amy Johnson wylądowała w poniedziałek wieczorem we wschodniej Syberji, w Tczita. Po krótkim wypoczynku wystartowała jeszcze tego samego wieczora do dalszego lotu do Tokio.

Konferencja Str. Ludowego

Warszawa, 4. 8. (Tel. wł.) Z Lwowa donoszą, że w niedzielę bawił tam prezes Stronictwa Ludowego poseł Witos i konferował z miejscowymi działaczami stronictwa. W konferencji brał udział ks. Panaś. (w)

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Lekcja Australji

O Australji slyszy się w Europie mało, b. mało. Czasami dochodzą do nas wiadomości o jakimś trzęsieniu ziemi, o masowym pomorze stad owczych, o znalezieniu wyjątkowo dużego kawału złota, pozatem zaś życie Australji spowite jest w mgłach, w których giną dalekie horyzonty.

Ostatnio jednak Australja zyskała na aktualności, bo... zbankrutowała. Sensacyjna ta wiadomość zaskoczyła Europę. Wiedzano przecież o olbrzymich bogactwach Australji, o wysokim poziomie dobrobytu jej mieszkańców, po dążności tego kontynentu do samostarczalności i odseparowania się od reszty świata. A jednak Australja podzieliła los tylu innych organizmów gospodarczych i zbankrutowała.

Jak się to stało? Bardzo prosto: dzięki swoistemu etatyzmowi, któremu Australja hołdowała od zarania swej przynależności do imperjum wielkobrytyjskiego. Cały szereg czynników natury społecznej był się na to złożył, że najmłodszy kontynent świata stał się pepiniarą socjalizmu. Państwo australijskie było i jest nietylko depozytariuszem władzy, ale i bogatym gospodarzem. Do niego należy więcej niż jedna trzecia majątku społecznego. Większość przedsiębiorstw, których powstanie uwarunkowane było koniecznością inwestowania wielkich kapitałów, należała i należy do państwa. A więc nietylko koleje, linje przybrzeżnej komunikacji morskiej, kopalnie węgla i złota, fabryki chemiczne i elektrotechniczne, ale i wielkie obszary uprawne (które wymagały irigacji i budowy dróg) należą do „Commonwealth of Australia”.

Jak to zawsze bywa w podobnych wypadkach, państwo australijskie grzeszyło od dawien dawna na „nadmiar dobrych chęci”. Chciało ono stworzyć raj dla swoich obywateli. Wsłubowało sztucznie (przez drakońskie przepisy immigracyjne) poziom życia do granic niespotykanych w całym świecie, budżet rozdykło do potwornych rozmiarów i gospodarowało z szerokim gestem, tak charakterystycznym dla wszystkich etatystów.

Wszystko szło „jakotako”, gdyby dobra konjunktura była wieczną. Ale z chwilą, gdy świat cały zaczął w mniejszym lub większym stopniu bankrutować, organizm australijski, na sztucznych opartych podstawach, nie ostał się ogólnej depresji. Państwo, nie znajdując pokrycia na swoje potrzeby we własnych przedsiębiorstwach, sięgnęło po dochody swoich obywateli, nie pomnąc, że również ich zdolność płatnicza podlega prawom konjunkturalnym. I historia skończyła się tak, jak zawsze kończą się podobne wypadki: katastrofą.

Załamaniem się piatiletki, nędza socjalistycznej Australji, niepokoję Anglii, rządzonej przez partję pracy, wreszcie bankrutstwo bogatej, lecz źle administrowanej Australji — oto wieniec faktów, który pragnęlibyśmy móc powiesić na grobie rodzimego etatyzmu. Niestety musielibyśmy go żywcem zakopać, bo wprawdzie czuje się on dziwnie źle ostatnimi czasy, ale żyje i działa w dalszym ciągu i jeśli w Australji własność państwa wynosi mniej więcej 1/3 majątku społecznego, to u nas państwo posiada jedną czwartą majątku ogólnego i co najmniej jedną trzecią dochodu społecznego. Porównanie na czasie!

Krótkie informacje gospodarcze

— Donoszą z Oslo, że oficjalnie notowania marki niemieckiej na tamtejszej giełdzie zostały zawieszane, ponieważ transakcje waluta niemiecka nie dochodziły wcale do skutku i kurs jej nie dawał się ustalić.

— Bilans Banku Szwajcarskiego na 23 lipca rb. wykazuje w porównaniu z 15. 7. duży wzrost zapasu złota z 943.284 tys. na 1.091.758 tys. franków szwajc.; tłumaczy się to głównie przyływem złota z Niemiec i Anglii.

— Według informacji ze źródeł urzędowych, przebieg żniw w Sowietach odbywa się normalnie. Do 20 lipca ukończono sprzątnięcie na obszarze 16.389.000 ha. Sowchozy i kolchozy dostarczyły 1.546.000 cent. metrycznych zboża.

— Czysty zysk United Steel Corporation za drugi kwartał 1931 r. wynosi 1.606.000 dol. wobec 8.140.000 dol. w pierwszym kwartale rb., 31.140.000 dol. za drugi kwartał 1930 r., a 5.076.000 dol. za odpowiadający okres 1929 r.

Spadek obrotów w handlu — ograniczenie wytwórczości w przemyśle Wielkopolski

Ogólna sytuacja gospodarcza okręgu Izby przemysłowej - handlowej w Poznaniu nie doznaje w okresie sprawozdawczym poprawy. Miesiąc lipiec przynosi naogół dalszy spadek obrotów. Stosowana w przedsiębiorstwach przemysłowych i przetwórczych wielka ostrożność w dokonywaniu transakcyj handlowych, zdążyła bezwzględnie do normalniejszych stosunków handlowych. Polityka ta przyczynia się jednak do ograniczenia i tak już słabych i niedostatecznych obrotów. Próby przejścia z transakcyj kredytowych na gotówkowe zaczynają się urealnian. Zmniejszenie obrotów przy równoczesnej tendencji sprzedaży gotówkowej wpływa na skurczenie się zapotrzebowania kredytowego, którego rozmiary utrzymują się w ostatnim czasie na niezmiennym poziomie.

Restrykcje kredytowe, stosowane przez tutejsze banki, sprawiły, że materiały wekslowe stale się poprawia i weksel zaczyna na nowo powracać do tej funkcji, którą posiadał dawniej. Wysokość weksli zapotrzebowanych w woj. poznańskim za pierwsze 5 miesięcy bieżącego i ub. roku ujmuje następujące zestawienie (w milionach złotych):

rok:	styczeń	luty	marzec	kwiecień	maj
1930	13,0	12,4	13,8	12,4	11,0
1931	12,3	11,0	11,7	11,7	9,4

Konjunktury

Pieniądz i papiery wartościowe

Rynek akcyjny pozostawał w tygodniu ubiegłym pod znakiem zupełnej ciszy. Zmniejszenie się liczący uczestników zebrań wskutek wyjazdu na letniska oraz braku zainteresowania dla gry giełdowej, a pozatem dotkliwy brak gotówki spowodowały skurczenie się obrotów do minimum. Kursy papierów dywidendowych i procentowych ulegały nieznacznym tylko wahaniom. Notowano (pierwsza cyfra z 25 lipca, druga z 1 sierpnia r.): Akcje: Bank Polski 117—115, Ilipopy 16,06—15,50, Starachowice 8,00—8,00, Modrzejów 5,50—5,25. Papiery procentowe: 3 proc. Pożyczka Budowlana 36,50—36,50, 5% Poz. Komwersyjna 44,50—44,50, 6% Poz. Dol. 74,25—74, 7% Poz. Stab. 72,25, 4½% L. Z. Ziemia 48,25—49,50, 5% T. K. m. Warszawa 53,50, 8% T. K. m. Warszawy 69,75—69,00.

Na światowych rynkach akcyjnych panowała w dalszym ciągu depresja, zastrzeżona jeszcze ostatnio spadkiem pokrycia kruszcowego Banku Angielskiego, znacznie poniżej ustalonej statutem granicy i podniesieniem stopy dyskontowej angielskiej instytucji emisyjnej z 3½ na 4½%, a szwedzkiej z 3 na 4%. Giełda nowojorska wykazała przejściowo zwykłą popularniejszych papierów przemysłowych o 1—2 dolary, jednakże nastroj był naogół słaby. Giełda londyńska miała tendencję wybitnie zniżkową, co łączy się ściśle z pogorszeniem się sytuacji Anglii. Obroty bardzo poważnie się zmniejszyły, tak, że szereg papierów wcale nie notowano. Zaznaczyła się duża podaż brytyjskich papierów państwowych przy małym popycie. Wskutek podwyżki oficjalnej stopy procentowej, podniosły się stawki za pieniądz dzienny i dyskonto prywatne o 1 do 1 i ćwierć proc. Giełda parwska wykazała początkowo w związku z pomyślnie zapowiadającymi się pertraktacjami w sprawie kredytu dla Anglii, dość duże wzmocnienie, natomiast potem, wskutek rozbitcia się rękowań nastąpił lekki spadek kursu. Pieniądz dzienny 1,1/8 proc., dyskonto prywatne 1,15/16 proc. Obroty na giełdzie w Amsterdamie były bardzo małe, ponieważ publiczność wstrzymywała się od zakupów. Kursy miały tendencję niejednorodną. Za pieniądz dzienny płacono ¼ proc., za dyskonto prywatne 1,13/16 proc. Wiedeń miał nadal usposobienie słabe przy obrotach znacznie skurczonych.

Na warszawskiej giełdzie dewiz zapotrzebowanie było mniejsze niż w okresie poprzednim. Cały przydział walut i dewiz uskuteczniał prawie wyłącznie Bank Polski. Banknoty dolarowe uległy zarówno w notowaniach oficjalnych, jak i prywatnych dalszej zniżce. Bank Polski obniżył ich kurs oficjalny z 9,04 i pół stopniowo do 9,01 i pół, a prywatnie spadł on z 9,06 na 9,02 i pół — 9,02. Czeki New York obniżyły się nieznacznie z 8,925 na 8,922, a kabel spadł z 8,928 na 8,927. W grupie dewiz europejskich zwykłał Zurych i nieznacznie Londyn, obniżył się natomiast Amsterdam. Za ruble złote płacono w końcu tygodnia zł 4,92, za czerwone sowieckie 0,31 dolarów.

Tak czerwiec jak i lipiec przyniosą prawdopodobnie dalsze zmniejszenie sumy weksli zapotrzebowanych. Objaw ten tłumaczyć należy, poza staranniejszą selekcją materiału wekslowego, wzrostem ilości weksli prolongowanych.

Załamaniem finansowe Niemiec na tutejszy rynek pieniężny nie miało żadnego wpływu. Świadczy to o zupełnym uniezależnieniu się wielkopolskiego życia gospodarczego od kapitałów niemieckich.

Horoskopy dla rolnictwa przedstawiają się — jak narazie — niepomyślnie. Ceny żyta i pszenicy w ciągu całego okresu miały tendencję zniżkową. Spadek cen przy dotychczasowym niskim poziomie jest dość znaczny. Rynek produktów hodowlanych nie wykazuje poważniejszych zmian. Wyjątek stanowi tylko trzoda chlewna, której ceny poszły znacznie w górę.

W dziedzinie przemysłu niektóre gałęzie przeprowadziły dalsze ograniczenia rozmiarów wytwórczości, nie mając dostatecznych zamówień. Przedsiębiorstwa słabsze walczą z poważnymi trudnościami finansowymi.

KTO KUPUJE TOWARY ZAGRANICZNE, ODBIERA CHLEB ROBOTNIKOM POLSKIM!

Ziemiopłody

Ceny naszych głównych zbóż kształtowały się w ub. tygodniu następująco:

	27. 7.	28. 7.	29. 7.	30. 7.	31. 7.	1. 8.
Pszenica						
Warszawa	28.00	24.00*	—	24.00*	24.00*	—
Poznań	22.00	21.00	21.00	21.00*	20.00*	20.00*
Lwów	23.00	—	—	—	—	—
Lublin	24.00	—	22.50	—	—	—
Żyto						
Warszawa	21.00	19.00	—	19.00	20.00	—
Poznań	19.00*	18.50*	18.25*	18.00*	18.00*	18.00*
Lwów	—	—	—	—	—	—
Lublin	20.50	—	18.00	—	—	—
Jęczmień						
Warszawa	23.00*	21.00*	—	22.00*	22.00*	—
Poznań	19.00	18.50	18.50	19.00*	19.00*	19.00*
Lwów	—	—	—	—	—	—
Lublin	25.50	—	22.00	—	—	—
Owies						
Warszawa	28.00	26.00	—	25.00	24.00	—
Poznań	28.00	28.00	28.00	20.00*	20.00	20.00
Lwów	26.50	—	—	—	—	—
Lublin	25.50	—	24.00	—	—	—

*) nowe.

Na rynkach kanadyjskich panowała w tygodniu ubiegłym początkowo tendencja słaba, głównie wskutek braku zamówień zagranicznych. Wiadomości o bardzo znacznej podażi pszenicy australijskiej na dotychczasowych zagranicznych rynkach odbiorczych Kanady, oraz obfite opady w częściach kraju, zagrożonych długotrwałą suszą, przyczyniły się jeszcze bardziej do spadku notowań. W końcu okresu sprawozdawczego nadeszły wiadomości o stratach w okręgu Manitoba, spowodowanych przez szkodniki i w innych okolicach wywołanych brakiem deszczów, jakoteż depresje, że tegoroczne zbiory argentyńskie szacowane są na 15 proc. niżej od zeszłorocznych. Wywołało to większy popyt na pszenicę ze strony handlu zbożowego, a w związku z tem dość znaczne podniesienie się notowań. Rynki amerykańskie wykazały usposobienie mocne, ze względu na większy popyt ze strony spekulatorów zawodowych, wykorzystujących wiadomości o pogorszeniu się stanu zasiewów pszenicy. w Stanach zachodnich wskutek niedostatecznych opadów i szkód w zasiewach kukurydzy w Dakota, Iowa i Nebraska, pozycjonnych przez szarańczę. Pozatem dokonywały większych zakupów także młyni.

Sytuacja na rynkach europejskich zasadniczej zmianie nie uległa. W Rotterdamie notowano pszenicę w dniu 30 lipca za 100 kg. w hfl. na wrzesień 4,40, listopad 4,20, styczeń 1932 r. 4,27½, marzec 4,40, kukurydzę za 2000 kg. na wrzesień 74, listopad 75, styczeń 77½, marzec 80. Według komunikatu oficjalnego stan zasiewów wszystkich zbóż przedstawiał się na dzień 15 lipca rb. pomyślnie. Na rynkach skandynawskich i bałtyckich ceny naogół utrzymane. Dowozy zboża na rynek berliński były stosunkowo małe, ponieważ wskutek niestaję pogody rolnicy starali się jak najprę-

dziej ukończyć roboty polne i sprzątnąć zboże do spichlerzy. Podaż żyta w końcu tygodnia nieco wzrosła, wobec czego ceny jego spadły o 3 — 4 marki. Ceny pszenicy i owsa utrzymały się nadal na dość wysokim poziomie. Obroty na rynku hamburskim były małe, ponieważ z jednej strony brak gotówki, uwięzionej w bankach utrudniał dokonywanie większych transakcyj, z drugiej zaś strony sprzedawcy wykazywali dość dużą wstrzeźliwość.

Na rynkach krajowych zaznaczyła się duża podaż żyta, zboża z nowych zbiorów, wskutek czego ceny uległy dalszej silnej zniżce. Szczególnie znacznie spadły na wszystkich giełdach ceny żyta.

Masło

Obniżenie notowania kopenhaskiego z dnia 30 lipca o 8 kor. na 182 kor. per 100 kg. oddziaływało w kierunku zniżkowym na żądania państw bałtyckich. Rynek londyński zareagował dalszym obniżeniem notowań, przeciętnie o 2—5 sh za 1 cwt. Notowania berlińskie z dnia 1. bm. utrzymały się na poziomie 121, 111 i 97 Rm. za 50 kg. I, II, i III gat. przy spokojnej tendencji.

Dla rynku krajowego minął tydzień sprawozdawczy naogół pod znakiem tendencji zniżkowej, ceny spadły przeciętnie o 20—40 gr za 1 kg. W Poznaniu ceny hurtowe wynosiły za I gat. masła mlecz. 4,40 zł, za II gat. 4,00 zł przy tendencji utrzymanej.

Jaja

Sytuacja na światowym rynku jajczarskim uległa pod wpływem kryzysu niemieckiego dalszemu pogorszeniu. Notowania spadły zarówno w krajach produkujących jak i konsumujących. W związku z niepewną sytuacją gospodarczą kupcy liczą się z dalszym spadkiem cen.

Mimo ograniczeń w obrocie dewizowym i wynikłego stąd spadku importu — na rynku niemieckim przeważa tendencja słaba. Rynek angielski ma również usposobienie słabe z powodu zwiększonych dowozów zagranicą. Z pozostałych rynków zbytu donoszą o słabej tendencji i niepocieszających widokach z powodu oddziaływania kryzysu niemieckiego.

Rynek krajowy jest nastrojony zniżkowo wskutek obniżenia się notowań eksportowych. W obrotach hurtowych płacono w ub. tygodniu za 1 skrzynie: w Warszawie za towar grubszy 120—125 zł, mniejszy 110 zł; w Krakowie za towar przświełtany i gwarantowany — 135 zł; w Poznaniu za towar eksportowy — 110—130 zł.

Bydło i mięso

Sytuacja na rynku żywca jest naogół spokojna. Podaż bydła rogatego jest dostateczna przy słabej tendencji. Na targowicy poznańskiej jednak lepsze gatunki wołów i buhajów zwykływały o 4 zł na 100 kg., cielęta nawet o 10 zł, z powodu niedostatecznego spędu. Owce wykazały lekką zniżkę. Podaż nierogacizny mała, tendencja naogół zwykła. Na mięso bite tendencja utrzymana wzgl. zwykła, zwłaszcza na wieprzowinę. Sytuacja na londyńskim rynku bekonów uległa dalszej poprawie. Notowania bekonu polskiego z poprzedniego tygodnia podniosły się o 5 sh. i wynosiły 52—57 sh. za 1 cwt. zależnie od gatunku. Tendencja jest mocna, eksporterzy spodziewają się dalszej zwykłej notowań.

Towary kolonialne

W handlu hurtowym artykułami kolonialnymi panuje w chwili obecnej, wskutek mariwego sezonu, zupełny zastój. Obroty w stosunku do r. ub. zmniejszyły się o 20 do 30 proc. Zapasy w sklepach są bowiem duże, wobec czego kupcy detaliczni i półhurtownicy nabywają przeważnie tylko artykuły pierwszej potrzeby. Importerzy i wielcy hurtownicy udzielają odbiorcom kredytów wekslowych od 30 do 90 dni, lub na rachunku otwartym do 30 dni, przeprowadzając przytem bardzo ścisłe badania zdolności płatniczych odbiorców. Wskutek tego ilość protestów jest stosunkowo mniejsza, niż w innych branżach.

Ostatnio na aukcjach holenderskich i angielskich, zaznaczyła się zwykła cen herbaty, kawy oraz niektórych korzeni, jednakże na rynku krajowym z powodu minimalnego popytu, ceny podwyżce nie uległy. Również ceny ryżu, tłuszców jadalnych i technicznych, konserw rybnych etc. utrzymują się na niezmiennym poziomie. Obroty w dziale owoców suszonych, jak zwykle o tej porze, minimalne.

(k) Kierownik Działu Gospodarczego, red. dr. Marjan Chelminowski rozpoczął swój urlop wycieczkowy. Dział Gospodarczy, redaguje red. Roman Fengler; goździna przyjąć w sprawach redakcyjnych od 11-tej do 12-tej.

POPIERAJCIE TANIE KUCHNIE BO ONE KARMIA WSZYSTKICH GŁODNYCH!

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Światła i cienie Puszczykowa

Las, zasypywany skorupami jaj, kawałkami papieru i stłuczonymi butelkami po „czystej” — Awantury i strzelaniny — Włamywacze grasują bezkarnie — Komunikacja w trzęszącym autobusie — Żydowskie mrowie

Piszą nam z poważnych kół obywateli:

Któżby z Poznańczyków nie kochał Puszczykowa jako najmiłszego miejsca wycieczkowego w pobliżu miasta, mającego wszelkie warunki dla poratowania zdrowia. Lasy, przez które przewija się Warta; jeziora i wzgórza z panoramą obfitującą w tematy dla malarzy i poetów — to hojnie rozsiane przez naturę nielada skarby.

Zdawałoby się, że niema tam miejsca dla profanów. A jednak od lat już dzieje się w Puszczykowie niesamowite rzeczy.

Zaśmiecanie lasów przez porozrzucane papiery, skorupy od jaj, skórki od pomarańczy i porzucane butelki od „czystej”, nie świadczy pochlebnie o poziomie kultury wycieczkowców!

Biedni mieszkańcy Puszczykowa, którzy daremnie siłą się, aby zatrzeć ślady inwazji niesfornych gości z miasta, bowiem inwazje te powtarzają się zbyt często. Biedni, gdy są świadkami, jak „miły” goście po bachusowych libacjach wszczynają awantury, którym towarzyszą nieraz strzelaniny i nieludzkie ryki... Ale biedniejsi jeszcze, gdy inny rodzaj „gości”, składający się z całych band złodziei, włamywaczy i napastników ograbia ich z mienia!

Czyż nasze władze nic nie miałyby wiedzieć o tych „miłych” stosunkach w Puszczykowie?

Jest tam wprawdzie posterunek policyjny, lecz liczebnie stanowczo za słaby. A rozzuchwalenie opryszków doszło już do niebывалych granic. Przykładów mniej lub więcej jaskrawych jest coraz więcej i dla tego win-

ny kompetentne czynniki z całą surowością wystąpić i położyć kres hulankom szumowin społecznych, aby umożliwić pobyt w Puszczykowie tym wszystkim, którzy rzetelną a uciążliwą pracą zasłużyli sobie na wypoczynek i ukojenie starganych nerwów.

Pobyt w Puszczykowie nie może w obecnych warunkach odrestaurować tych chorych nerwów niejedną zrozpaczoną ucieką z takiego środowiska goszczącego opryszków. W wycieczce swej posługuje się dla przyspieszenia powrotu do Poznania nieraz autobusem, tym modnym dzisiaj środkiem komunikacyjnym. I cóż się okazuje? Rozpacz jego potęguje się gdy wchodzi do przepelnionego w oplakany stanie znajdującego się wehikulu naładowanego na domiar stosem kosztów, a nawet meblami, cudem doprawdy, że dotychczas nie było ofiar!

Wreszcie wśród letników w Puszczykowie napotyka się w roku bieżącym nieprawdopodobną ilość letników rozmawiających klasycznym wprost żargonem niczem na Nalewkach. Mieszkają oni potrochu w pensjonatach, a również i prywatni właściciele pokoiów odnajmują im mieszkania. Różnego typu semicy stworzyli sobie w Puszczykowie bazę postojową dla handlarzy i domokrażców, rozjeżdżających po prowincji.

Złe zaczyna się dzieć w naszym pięknym Puszczykowie i czas najwyższy, aby zaprowadzić tam radykalne zmiany na lepsze, a przede wszystkim hasłem każdego właściciela wili i domu powinno być: niema miejsca dla Żydów w Puszczykowie!

Wtorek, godz. 7 rano. Temperatura powietrza wysoka plus 20 st. Cels. — Pogodnie. Wiatr wschodni. Ciśnienie atmosferyczne wysokie 761 mm. W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 31 st. Cels., najniższa plus 16 st. Cels.

Przepowiednia pogody na środę: W dalszym ciągu pogodnie i bardzo ciepło. Kal. rz.-kat.: Dominik — jutro N. M. P. Snieżnej.

Kal. słow.: Ostromir Bł. — jutro Stanisław Św.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka św. Marcina, ulica Fr. Ratajczaka 12. — Apteka pod Białym Orłem, St. Rynek. — Apteka św. Piotra, ul. Półwiejska 1.

Jeżyce: Apteka Mickiewicza, ul. Mickiewicza 22. — Apteka pod Opatrznością Boską, ul. Dąbrowskiego 76.

Lazarz: Apteka p. Plucińskiego, ulica Marsz. Focha nar. Niegolewskich.

Wilda: Apteka pod Koroną, G. Wilda 61. W innych dzielnicach pełnią nocną służbę apteki tamtejsze.

KRONIKA KOŚCIELNA

— **Całodzienna adoracja.** W piątek, dnia 7 bm. w kościele pod wezw. Serca Jezusowego na Jeżycach wystawienie Najśw. Sakramentu od godz. 6, poczem odśpiewanie 3 pierwszych godzinek o Sercu Jezusowym. O godz. 8 msza św. w intencji Apostoła Modlitwy. O godz. 19 odśpiewanie 2 ostatnich godzinek, kazanie, procesja oraz zakończenie. Dla czcicieli Serca Jezusowego okazja do spowiedzi św. w środę od godz. 17, w czwartek od godziny 16.

— **Odpust.** W czwartek, dnia 6 bm. przypada w kościele Przemienienia Pańskiego odpust. W wigilij niespory z wystawieniem Najśw. Sakramentu o godzinie 17. W czasie oktawy odprawiać się będą codziennie msze św. o godz. 5, 6, 7, 8 i 9. W dzień uroczystości, 6 bm., i w niedzielę 9 bm. suma z kazaniem o godzinie 10,30. Nieszpory z kazaniem codziennie o godz. 17. Wystawienie Najśw. Sakramentu codziennie od godz. 6 do 10. W dzień uroczystości i w niedzielę, dnia 9 bm. od godz. 6 do nieszporów. W czasie oktawy zyskać można w kościele Przemienienia Pańskiego odpust zupełny; sposobność do spowiedzi codziennie od godziny 6. Codziennie zapisywać się można w zakrytym do bractwa Przemienienia Pańskiego.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— **Baczność Hallerczycy!** Zebranie plenarne odbędzie się 6 bm. o godz. 20 w sali Stronictwa Narodowego przy ulicy św. Marcina 65. Na porządku obrad wybór delegatów na walny zjazd do Grudnia. Przybycie wszystkich członków obowiązka.

— **Hufiec Młodych Rozwojowców.** Zebranie kandydatów do sekcji młodzieków odbędzie się w czwartek 6 bm. o godzinie 18 w lokalu „Rozwoju” przy Al. Marcinkowskiego 24 (tylny dom ogrodowy).

ZYCIE SOKOLE

— **Tow. Gimn. „Sokół” Poznań XL Rataje, gniazdo żeńskie.** Zebranie plenarne odbędzie się w środę 5 bm. o godz. 20 w sokolnii.

— **„Sokół” Poznań IV, św. Łazarz.** Zebranie plenarne odbędzie się w środę, dn. 5 bm. o godz. 20 w sali Zjedn. Kolejowców Polskich, ul. Spokojna 24.

— **Żeńskie Tow. Gimn. Sokół Poznań XIII (Wilda)** urządza w niedzielę 9 bm. w ogrodzie Szwajcarskim p. Walczaka przy Drodze Dębińskiej koncert połączone z występami i różnym niespodziankami. Początek o godz. 15.

— **Baczność Sokolice i Sokolli** — W przyszłą niedzielę, dnia 9 sierpnia, odbędzie się na polance w Parku solackim wielka impreza p. t. „Dzień sportu, śpiewu i humoru”, gdzie Sokolstwo winno wziąć czynny i liczny udział, występując oficjalnie w mundurach sokolich. Zwracamy już naprzód na to uwagę, by drużyna sokola nie angażowała się w dniu tym w innych przedsięwzięciach.

— **Drużyna Sokola!** Wycieczka nocna z podchodami odbędzie się z 14 na 15 b. m. Zbiórka dla gniazd poznańskich i okolicy o godz. 19,50 przy Dworcu św. Łazarza. Zgłosić się należy u swoich naczelników. Naczelnictwo Okręgu.

KOMUNIKATY RÓZNE

— **Państwowa Szkoła Rzemieślniczo-Przemysłowa** rozpoczęła zapisy kandydatów w wieku od 14—16 lat z ukończeniem szkoły powszechnej lub przynajmniej 3 klas szkoły średniej na oddziały: slusarski, stolarski i elektromonterski. Egzamin wstępny odbędzie się dnia 28 bm. o godz. 8,30. Blizszych szczegółów udziela biuro szkoły przy ul. Bergera nr. 5, pokój 9 (przy Rynku Wildeckim) codziennie od godz. 10—12.

— **Wieczorek towarzyski „Hufca Młodych Rozwojowców”** odbędzie się w niedzielę, dnia 9 bm. w sali p. Jarockiej przy ul. Masztalarskiej 8. Zaproszenia już wysłano — pozostałe odbierać można w sekretarjacie „Rozwoju” przy Alejach Marcinkowskiego 24 (tylny dom ogrodowy — tel. 3067).

— **Ochronka parafii Bożego Ciała** rozpoczyna zajęcia po wakacjach letnich z dniem 5 bm., t. j. w środę. Ze względu na ograniczoną ilość miejsc uprasza się rodziców i opiekunów o zgłaszanie dzieci w wieku przedszkolnym (od 4 do 7 lat). Zgłaszacze dzieci można w godzinach przedpołudniowych u siostry kierowniczkii w Szkole Bożego Ciała, ul. Strzelecka 17.

— **Pogadanki drobiowe.** Zgodnie z komunikatem nr. 86 (Poradnik Gospodarski nr. 26, z dnia 28. 6.) Wielkopolska Izba Rolnicza przypomina, że następną pogadanka drobiowa odbędzie się w czwartek, dnia 6 bm. o godz. 10 w gmachu Wielkopolskiej Izby Rolniczej. Tematy tam omawiane będą: żywienie, selekcja, wybór kogucików do chowu, pierzenie się drobiu, choroby, poza tem pytania uczestników. Udział w pogadankach jest zasadniczo bezpłatny, ponieważ jednakże pogadanki są połączone z pokazami, co pociąga za sobą wydatki, pobiera się na pokrycie tych wydatków 2 zł od osoby; matorolni placą 1 zł.

— **Kontrola bezrobotnych.** W wyniku przeprowadzonej przez organ Funduszu Bezrobocia doraźnej kontroli bezrobotnych, ujawniono wiele nadużyć, mających na celu nieprawne korzystanie z zasiłku Funduszu Bezrobocia.

Stwierdzono mianowicie wypadki, że bezrobotni w trakcie pobierania zasiłku, przystępując do pracy, nie zawiadomili o tem Państwowego Urzędu Pośrednictwa Pracy lub Instytucji Zastępczej Funduszu Bezrobocia, znaleźli czas na stawanie podczas pracy do kontroli bezrobotnych i w dalszym ciągu korzystali z zasiłku.

Również ujawniono wypadki nieprawego pobierania dodatku do zasiłku na członków rodziny, będących rzekomo na wyłącznym utrzymaniu bezrobotnego.

Poza tem kontrola wykazała szereg wypadków wystawiania przez zakłady pracy niezgodnych z istotnym stanem rzeczy zaświadczeń z pracy, w których podano albo dłuższe od rzeczywistych okresy pracy, nie umieszczono przerw w pracy i prz. to bezrobotni, mimo że nie posiadali dostatecznej ilości tygodni pracy, osiągnęli zasiłek, albo podano wyższe od rzeczywistych zarobki, przez co bezrobotni niesłusznie pobierali zasiłek według wyższej normy, nie odpowiadającej ich faktycznemu zarobkowi.

Ponieważ wypadki powyższe godzą w interes Skarbu Państwa, nadużycia dokonywane tak ze strony bezrobotnych, jak zakładów pracy, będą bezwzględnie ścigane sadownie w drodze cywilnej i karnej, wobec czego zwraca się szczególnie kierownikom zakładów pracy uwagę na właściwe wystawianie zaświadczeń, zwolnionych z pracy, pracownikom.

— **Tabela urzędowa zamortyzowanych obligacyj 5 proc. Państw. Pożyczki Konwersyjnej z dnia 1 lipca rb.** ukazała się jako załącznik do obwieszczenia Min. Skarbu z dnia 17 lipca rb. w „Monitorze

Przy niedostatecznej funkcji kiszki, cierpieniach wątroby i dróg żółciowych, otyłości i artretyzmie, katarze żołądka i jelit, opuchlinie kiszki grubych, cierpieniach odbyticy naturalna woda gorzka Franciszka-Józefa szybko usuwa objawy zastoinowe i bóle w podbrzuszu. nw 4913

Polskim” nr. 176 z dnia 3 bm. W myśl tego obwieszczenia zostały umorzone obligacje na sumę 5 388 000 zł.

KRONIKA MIEJSCOWA

— **Ruch zarobkowy w przemyśle metalowym.** W ubiegły czwartek odbyło się w lokalu restauracyjnym „Ogród Wolności” zebranie pracowników przemysłu metalowego, zwolane przez zjednoczone związki zawodowe. Referaty programowe wygłosili sekr. Zjednoczenia Zaw. Polskiego p. Sobkowiak i przedstawiciel socjalistycznego Związku klasowego. Po krótkiej dyskusji przyjęto przedłożoną rezolucję, zwracającą się przeciwko zamierzonej przez Związek Pracodawców obniżce taryfy zarobkowej. Zebrani oświadczyli, że pod żadnym warunkiem nie zgodzą się na redukcję plac zarobkowych. Uchwalono zwrócić się do Związku Pracodawców z prośbą o cofnięcie swego zarządzenia. Obopólne pertraktacje w tej kwestji odbędą się w najbliższych dniach. (we)

KRONIKA POLICYJNA

— **403 wykroczenia samochodowe i dorozkarskie** zanotowano w ciągu miesiąca lipca. Z powodu przepełnienia autobusów pasażerami sporządzono 9 protokółów karnych, za nadmierne dymienie 110, nieprzepisowe zatrzymywanie samochodów (pod włos) 18, nieoświetlenie pojazdów 68, palenie tytoniu przy kierownicy 8, najechanie ludzi 3, zderzenie z samochodami i powózkami 4, szybka jazda i wyprzedzanie innych pojazdów 17, nieposiadanie prawa jazdy i dowodów rejestracyjnych 13, nie wskazywanie kierunku jazdy 9, nie zatrzymywanie się na przystankach tramwajowych 10, nieprzepisowa jazda i tamowanie ruchu kołowego 54, z powodu nieczytelnych znaków rejestracyjnych i braku godła z firmą 6. W sześciu wypadkach spisano protokoły z powodu niereagowania na sygnał „stój”, w czterech z powodu nieoddawania sygnałów ostrzegawczych, w 19 wypadkach za jazdę na chodnikach, w 24 za jazdę bez tłumika i w 13 za pozostawianie pojazdów bez nadzoru. (z)

— **Eksmisja z przeszkodami.** Komornik sądowy p. Daroszewski miał przeprowadzić eksmisję mieszkaniową rodziny pp. Olejniczaków przy ul. Gąsiorowskich 2. Mieszkańcy ubikacji, składający się z ojca i 6 dorosłych synów, stawili opór. Przybyli na interwencję p. Daroszewskiego z VIII komisariatu trzej szeregowi policji, zastali zabarykadowane i zabite gwoździami drzwi. W mieszkaniu znajdowali się Olejniczakowie, którzy odgrażali się komornikowi i policji siekierami. Ze względu na możliwe niebezpieczeństwo zjawili się na miejscu kierownik komisariatu VIII podkomisarz Graf i jeszcze 3 szeregowych policji, poczem drzwi wylamano i dokonano eksmisji. Należy zauważyć, że dzięki taktownym zarządzeniom p. podkom. Grafa, mimo wielkiego wzburzenia członków rodziny podlegającej eksmisji nie doszło do żadnego zajścia. (z)

— **Kradzieże i włamania.** Na dziedzińcu gimnazjum św. Marji Magdaleny z pozostawionej tam skrzyni skradziono narzędzia monterskie wartości 800 zł. Poszkodowany jest p. Wacław Szafranek, zamieszkały przy ul. Dąbrowskiego 6. — W firmie Moses i Schoenfeld przy ulicy Nowej 6, zrabowano szukę jedwabiu wartości 300 zł. — Przy ul. Poznańskiej 27 włamano się do warsztatu p. Władysława Kulagowskiego. Łupem włamywaczy padł motor, wartości 300 zł. (z)

Z WIELKOPOLSKI

— **Gniezno.** (5-letnie placówki przemysłowej.) Dnia 2 sierpnia minęło 5 lat, jak bracia Kotecy wykupili z rąk niemieckich Browar Gnieźnieński pod dawniejszą nazwą Welsch. Browar Kotec-

Dwa samobójstwa

Zastrzelił się z fuzji? — Zginął w falach jeziora Góreckiego

Jednej z ostatnich nocy na polach w Wonorzu (pow. inowrocławski) znaleziono zwłoki 22-letniego Gustawa Splichtgiessera, parobka z Wonorza. Zmarły trzymał w rękach fuzję. Jak stwierdzono Schplichtgiesser trudnił się kłusownictwem. Istnieje przypuszczenie, że popełnił on samobójstwo.

W sprawie tajemniczej śmierci śp. Romana Urbana, sekretarza giełdy poznańskiej ustalono, że pozbawił się życia. Napisał on list pożegnalny do swej żony w którym wyraża żal, że ją pozostawia, twierdzi jednak, że stosunki zmuszają go do tak tragicznego kroku, gdyż nie widzi innej drogi wyjścia. Nie podaje wszakże konkretnych powodów.

O godz. 16 Urban wyjechał łódką na jezioro Góreckie i wiosłował przez blisko trzy godziny. W pewnej chwili zatrzymał się na jeziorze, wpatrując się przez dłuższy czas w wodę, raptem rozebrał się i wskoczył do wody. Ratunek nie był możliwy, gdyż desperata porwały fale. Zwłok jego nie wydobyto dotychczas. (k)

W głębinach ziemi

Tajemnica z przed 40 lat — Zagadkowe zwłoki

W Starczanowie (powiat średzki) podczas kopania żwiru na polach Franciszka Nowaczyka znaleziono czaszkę oraz cały szkielet. Kościotrup leżał w ziemi przez około 40 lat. Dotychczasowe dochodzenia nie wyjaśniły zagadki.

Na polach majątności Zalechlin (pow. inowrocławski) w głębokości 1 metra znaleziono zwłoki nieznanego mężczyzny bez głowy i prawej stopy. Trup ubrany był jedynie w koszulę. Zwłoki przeleżały w ziemi przez około 5 tygodni. Jak stwierdzono wchodzi w grę w danym wypadku morderstwo. (k)

KALENDARZYK

Wtorek, 4 sierpnia 1931.

Słońce: wschód 4.10 — zachód 19.31 — długość dnia 15 godzin 25 min.

Księżyc: wschód 21.30 — zachód 10.39 — przed ostatnią kwadrą.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn:

Czytelnikom Naszym,
przejeżdżającym
przez
Berlin
przypominamy, że otrzymają naj-
świeższe numery
„Kurjera Poznańskiego”
we wszystkich kioskach
gazetowych
na dworcach i w wiel-
kich hotelach

kich dzięki fachowemu kierownictwu rocznie w swej produkcji rok na rok i dziś można go śmiało zaliczyć do jednych z pierwszych browarów na ziemiach zachodnich, nie będącego zależnym od kachodnich niemieckiego. — W ubiegłą niedzielę browary braci Koteckich obchodzą 5-lecie objęcia browaru z rąk niemieckich, jak również 25-letni jubileusz praktyki, jak również 25-letni jubileusz praktyki robotnika Franciszka Pióciennika, który robotnik browarów pracuje od samego początku. Uroczystość ta była bardzo początkowa. Między inn. Browar Gnieźnieński otrzymał z tej racji od Centralnego Związku Restauratorów dyplom u-nego Związku Restauratorów dyplom uznania, a p. Pióciennik od Izby Przemysłowej — Handlowej dyplom za wierną służbę, oraz od właścicieli w upominku srebrny zegarek.

SPORT Lekka atletyka

Zawody 7 dywizjonu art. przeciwlotniczej rozegrane z okazji święta pułkowego przyniosły następujące wyniki: skok w dal: 1. Dolata 5.55, 2. Tilgner 5.30, 3. Szulc 5.23 m; w wyż. 1. Tilgner 1.50, 2. Kowicki 1.45 m, 3. Mendus 1.45 m; 1000 m: 1. Górski 2:59.5, 2. Szpasiwicz 3:01.5, 3. Andrzejewski 3:02.5; kula: 1. Dolata 9:15 m, 2. Tepper 8.87 m, 3. Sommerfeld 8.54 m; poza konkursem — Tilgner 12.47 m; dysk: 1. Dolata 27.78 m, 2. Dobraszak 24.49 m, 3. Wetz 24.47 m; poza konkursem Tilgner 39.05 m; o-szczep: 1. Bednarski 38.0 m, 2. Szulc 35.40 m, 3. Mendus 29.92 m; poza konkursem Tilgner 44.62 m; sztafeta 4x100 m: 1. zespół I 50.9, zespół II 51.6. Na zakończenie odbyły się mecze koszykówki, oraz pokaz gimnastyczny.

Mistrzostwa Związku Młodzieży Polskiej zgromadziły na starcie przeszło 150 uczestników z całej Wielkopolski. Zawody rozegrano w 2 grupach. Wyniki są następujące: grupa A — 100 m: 1. Cichocki Kazimierz (Pz. Boże Ciało) 12.1 sek., 2. Kopyński Adam (Pleszew), 3. Zugehoer Sylw. (Pz. Boże Ciało); 400 m: 1. Leszczyński Tadeusz (Pakość) 54.6 sek., 2. Kopyński Adam (Pleszew), 3. Zugehoer Sylw. (Pz. Boże Ciało); 800 m: 1. Kluge Bogdan (Pz. Boże Ciało) 2:08.8 min. (rek. okr.), 2. Matuszewski Teofil (Smigiel), 3. Mikołajczak (Ostrów); 3:000 m: 1. Kluge Bogdan (Pz. Boże Ciało) 9:43 min., 2. Płotkowiak Alfons (Pz. Winiary) 9:46 min., 3. Kadecki Zacheusz (Września); skok w dal: 1. Leszczyński Tadeusz (Pakość) 6.14 m, 2. Ratajczak Stanisław (Poniec) 5.92 m, 3. Hybza Franciszek (Gniezno - Prąd) 5.81 m; skok w wyż.: 1. Porzyński Konrad (Pz. Boże Ciało) 1.62 m, 2. Ratajczak Stanisław (Poniec) 1.57 m, 3. Stróżyński Wiktor (Bydgoszcz-Gwiazda) 1.57 m; dysk: 1. Ratajczak Stanisław (Poniec) 31.11 m, 2. Hybza Franciszek (Gniezno - Prąd) 30.97 m, 3. Budzyński Edward (Września) 30.90 m; kula: 1. Ratajczak Stanisław (Poniec) 10.65 m, 2. Hybza Franciszek (Gniezno - Prąd) 10.50 m, 3. Kubiak Franciszek (Zduny) 10.29 m; o-szczep: 1. Kubiak Franciszek (Zduny) 41.00 m, 2. Janicki Bolesław (Pz. Boże Ciało) 40.10 m, 3. Czochrański Wiktor (Rozdrażew) 38.48 metrów.

Grupa B. 60 m: 1. Wrzeszczyński Bogdan (Pleszew) 7.8 sek., 2. Przybylski Wincenty (Września), 3. Maternowski Edmund (Bydgoszcz - Gwiazda); 200 m: 1. Wrzeszczyński Bogdan (Pleszew) 25.4 sek., 2. Maternowski Edmund (Bydgoszcz - Gwiazda), 3. Mychynski Marjan (Września); skok w dal: 1. Woźniak Franciszek 5.66 m, 2. Wrzeszczyński Bogdan (Pleszew) 5.59 m, 3. Machyński Marjan (Września) 5.30 m; skok w wyż.: 1. Kucharski Kazimierz (Gniezno św. Kazimierz) 1.48 m, 2. Kaczmarek Bogdan (Września) 26.01 m, 2. Kaczmarek Franciszek 1.30 m; dysk: 1. Czochrański Henryk (Rozdrażew) 25.63 m, 2. Kaczmarek Bogdan (Września) 26.01 m, 3. Hajdrowski Bronisław (Pz. - Górczyn) 25.63 m; o-szczep: 1. Kaczmarek Bogdan (Września) 39.33 m, 2. Czochrański Henryk (Rozdrażew) 36.18 m, 3. Klemczak Tadeusz (Poniec) 31.13 m; kula: 1. Kaczmarek Bogdan (Września) 11.64 m, 2. Czochrański Henryk (Rozdrażew) 11.49 m, 3. Marcinkowski Zenon (Pz. Boże Ciało) 10.925 m.

Wspólne dla obu grup — rzut granatem 600 gr.: 1. Kubiak Franciszek (Zduny) 65.77 m, 2. Janicki Bolesław (Pz. Boże Ciało) 65.65 m, 3. Czochrański Henryk (Rozdrażew) 60.00 m; skok o tyczce: 1. Ratajczak Stanisław (Poniec) 3.02 m, 2. Matczynski Tadeusz (Janówiec) 2.90 m, 3. Nogaj Bernard (Pz. Boże Ciało) 2.82 m; 4x100 m: 1. Okręg Bydgoszcz 47.3 sek. (w składzie: Rewers, Stranz, Maternowski, Hoheisel), 2. Okręg Poznań 48.2 sek. (w składzie: Zugehoer I, Zugehoer II, Cichocki, Kluge); sztafeta olimpijska: 1. Okręg Poznań 3:51.4 min. (w składzie: Kluge, Płotkowiak, Porzyński, Cichocki), 2. Okręg Września. W ogólnej klasyfikacji zwyciężyli: w grupie A: 1. drh. Ratajczak Stanisław (Poniec) 13 pkt., 2. drh. Kubiak Franciszek (Zduny) 7 pkt.; w grupie B: 1. drh. Kaczmarek Bogdan (Września) 10 pkt., 2. Czochrański Henryk (Rozdrażew) 8 pkt.

Anglia — Francja 67:53 pkt. Spotkanie międzypaństwowe rozegrane w Paryżu, zakończyło się niespodziewanym, lecz zasłużonym zwycięstwem gości. Anglicy dominowali w biegach krótkich, Francuzi — w rzutach. Na 100 m zajęli Anglicy trzy pierwsze miejsca: 1. Page 10.8, 2. Reid; 200 m: 1. Reid (A) 21.8, 2. Auvergne (F), 400 m: 1. Brangwin (A) 48 sek., 2. Hanlon (A) 49.2; 800 m: 1. Rampson (A) 1:55.4; 1500 m: 1. Ladoumègue (F) 3:53.6, 2. Thomas (A) 3:55; 5000 m: 1. Richard (F) 15:11.8, 2. Barnes (A) 15:14; 110 m pł.: 1. Findlay (A) 15.2, 2. Lord Burghle; skok w dal: Pa-

ul (F) 7.085, w wyż. Turner (A) 1.88, o tyczce: Vintousky (F) 3.87; 3000 m z przeszkodami: 1. Evenson (A) 9:27.4; dysk: 1. Winter (F) 47.245, 2. Noel (F) 45.86; kula Duhour (F) 15.15 (rekord Francji); 4x400 m: Francja 3:28.2.

Pływanie

Lilly ten Onden, 15-letnia zawodniczka ustaliła na mistrzostwach Holandji nowy rekord na 100 m czałem w czasie 1:11.4, bijąc o 4/10 sek. rekord Marji Braun.

Piłka nożna

Po dłuższej przerwie w meczach ligowych ujrzymy w niedzielę na boisku „Warty” sympatyczną drużynę „Warszawianki”. Mecz ten odbędzie się o godz. 17.30. Przed sprzedaż biletów w sekretarjacie codziennie od godz. 10 do 13 i od 16 do 19.

Zarząd P. K. S. obsadził zawody o mistrzostwo ligi następującymi arbitrami: 8 i 9 sierpnia: „Cracovia” i „Lechia” — p. Rosenfeld, „Garbarnia” i „Ruch” — p. Lusgarten, „Pogoń” i „LKS” — p. Arczyński, „Warta” i „Warszawianka” — p. Wardęszkiewicz. Po raz pierwszy w roku bieżącym ukaże się na zielonej murawie znany sędzia krakowski, p. F. Arczyński, który ostentacyjnie nie chciał prowadzić żadnych meczów z powodu nieuznania go za sędziego międzynarodowego. Nie przyszła góra do Mahometa, to... musiał Mahomet pójść ku gorze!

15. i 16. prowadzą zawody: „Warszawianka” i „LKS” — p. Wiczysty (Lwów), „Czarni” i „Polonia” — p. Schneider, „Ruch” i „Wista” — p. Mazur (Sosnowiec), „Garbarnia” i „Pogoń” — p. Bira, „Lechia” i „Polonia” — p. Gulicz, „Legja” i „Czarni” — p. Krukowski.

W Wolińskim OZPN wybuchł ostatnio zatarg pomiędzy okragiem a kolegium sędziów, co jest zresztą zrozumiałe, biorąc pod uwagę małe wyrobienie miejscowych działaczy. Animozje osobiste, poparte przez interesy klubowe, przeniosły się na teren sportowy i wywołały poważne zaognienie stosunków. Jeżeli w najbliższym czasie zacietrzewieni klubowcy z pod znaku Sionu nie opamiętają się, to trzeba będzie przysłać upomoczonego delegata z Warszawy, a o ile to nie pomoże — to nie zostanie nic innego jak zwołanie nadzw. walnych zebrań skłóconych organizacyj.

Życie organizacyjne

Nowy wydział gier i dyscypliny wybrany został na ostatnim nadzwyczajnym walnym zebraniu ligi w składzie następującym: — przew. mjr. Picheta, członkowie — kpt. Mudry, mjr. Porębski, mjr. Bodzianowski, kpt. Sterba, Smda i Skwarczyński.

Chłopiec pod kołami wozu

W Kotowie w powiecie poznańskim został przejechany przez wóz 5-letni Stanisław Salata. Po doraźnym opatrunku pogotowie ratunkowe przewiozło chłopca do Zakładu Sióstr św. Józefa, gdyż oprócz pokaleczeń doznał on złamania obojczyka. (k)

Głośna premjera

z występem J. Zaklickiej.

W czwartek wchodzi na afisz Teatru Polskiego, owiana serdecznym humorem, amerykańska komedia „Roxy” (The patsy) nieznanego u nas autora Barry Connorsa, który tym utworem zyskał nadzwyczajną popularność w Ameryce, a następnie w Europie. Grana na scenach berlińskich i wiedeńskich (Reinharda) dotarła do Polski najpierw do Krakowa, gdzie znalazła idealną odtwórczynię roli tytułowej w osobie świetnej artystki p. Jadwigi Zaklickiej. Dyrekcja Teatru Polskiego skorzystała z tego i, wystawiając sztukę, zaprosiła na występy równocześnie p. Zaklicką, która wystąpi gościnnie w roli tytułowej. P. Zaklicka jest największą ulubienicą publiczności krakowskiej. Skala jej talentu sięga od ról naiwnych (Śluby) do dramatycznych (Święta Joanna).

RADJO

Programy radijofoniczne:

Środa, dnia 5 sierpnia 1931 r.
Poznań (335 m) godz. 7.15 gazeta poranna; godz. 13.05 koncert gramofonowy; godzina 14.00 komunikaty; godz. 14.15 komunikaty gospod. - roln. sprawozdanie o ruchu statków itd.; godz. 18.00 koncert muzyki lekkiej (transmisja z Warszawy); godzina 19.00 radjogawęda żołnierska; godz. 20.00 „Silva rerum”; godz. 20.30 recital organowy prof. Feliksa Nowowiejskiego (transmisja z Auli U. P.); program: Nowowiejski: Symfonia organowa nr. 3; godz. 21.15 wieczór pieśni polskich. Wykonawcy: Zofja Leszczyńska (sopran), Kajetan Kopyński (baryton), Bruno Kubik (akomp.); godz. 22.00 sygnał czasu, komunikaty; godzina 22.30 muzyka taneczna (transmisja z Warszawy).

Warszawa (1412 m) godz. 12.10 muzyka gramofonowa; godz. 15.25 „Przygody górali — dyplomaty w Paryżu”; godz. 16.00 program dla dzieci najmłodszych; godz. 16.30 muzyka gramofonowa; godz. 16.50 „Radio wśród nauczycieli”; godz. 17.15 muzyka gramofonowa; godz. 17.35 „Nasze królewskie ryby”; godz. 18.00 koncert muzyki lekkiej; godz. 19.20 muzyka gramofonowa; godz. 19.40 „Skrzynka Poczta Rolnicza”; godz. 20.00 Prasowy Dziennik Radjowy; godz. 20.15 koncert solistów z udziałem Saleckiego, Budkiewicza, Crawforda i prof. Ursteina; godz. 22.30 muzyka lekka i taneczna.

Poleca się łaskawej pamięci

Gazeta Bydgoska

w Bydgoszczy
ul. Marszałka Focha 39

fonowa; godz. 19.40 „Skrzynka Poczta Rolnicza”; godz. 20.00 Prasowy Dziennik Radjowy; godz. 20.15 koncert solistów z udziałem Saleckiego, Budkiewicza, Crawforda i prof. Ursteina; godz. 22.30 muzyka lekka i taneczna.

Programy zagraniczne. Koenigswusterhausen (1635 m) 12.05 i 14.00 gramofon, 16.00 koncert z Hamburga, 20.00 wieczór taneczny; **Budapeszt** (550 m) 18.00 transmisja z Salzburga: „Wesele Figara” op. kom. Mozarta, 21.30 koncert; **Wiedeń** (516 m) 18.00 transmisja z Salzburga, 21.25 wieczór humoru; **Stuttgart** (360 m) 19.45 „Cavalleria Rusticana” op. Mascagniego; **Rzym** (441 m) 21.00 „Faust” op. Gunoda.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: S. P., Komęćce z podziękowaniem za otrzymane łaski z prośbą o dalsze, 10 zł; — Xa z prośbą o błogostawieństwo dla Ziel. 10 zł; — P. S. za szczęśliwe przejście operacji 5 zł; — Ludomil Centner, dyr. Pomorskiego Banku Rolniczego, zamiast wieńca na trumnę śp. Józefa Terleckiego 20 zł; — Władysławowi Michalscy zamiast wieńca na grób śp. Wincentego Zenkteleira 10 zł; — Konieczna w pewnej intencji 5 zł; — Stefania Kubacka X rata z podziękowaniem za otrzymane łaski, prosząc o dalszą opiekę, 5 zł; — N. N. 5 zł; — G. G. 2 zł; — N. N., Stęszew 2 zł; — Emilia Nowacka (Wierzbicze 22) 5 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 1355,10 zł.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Jadwiga Sychalska, służąca, 58 l. Władysław Jordan 1 r. Teresa Guziecówna 4 mies. Janina Klupiecówna 6 lat. Wojciech Gryśka, rolnik, 74 l. Jerzy Okoński 21 dn. Marja Stoińska, posługaczka, 36 l. Zofja Ignaszewska, służąca, 25 l. Helena Szprengerowa z d. Hoffmannówna, wdowa, 78 l. Aniela Blochowa z d. Zawadzka, 53 l. Czesław Naskręt 23 d. Zygmunt Lekki 1 mies. Wiktorja Czyżewska z d. Nowak, 28 l. Agnieszka Maciejewska z d. Borowiakówna, 78 lat. Teofil Kielczewski, kierownik restauracji, 63 l. Stanisława Weihśówna, robot. 26 l. Teresa Kurek z d. Leszykówna, 30 lat. Wiktorja Stefańska z d. Bylina, 34 l. Pelagja Weychanowa z d. Wysocka, 76 lat. Ignacy Witt, pom. rzeźnicki, 24 l. Pelagja Kaczmarkowa z d. Jakubowska, 21 l.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Tow. Muzyczne Kolejarzy w Poznaniu.** Zebranie plenarne odbędzie się dn. 5 bm. o godz. 18 w kasynie Gł. Warszt. I. Kl., ul. Robocza.
— **Chór mieszany OO. Franciszkanów.** Od środy 5 sierpnia odbęda się regularnie lekcje śpiewu. Uprasza się o komplet.
— **Chór Marjański.** Zebranie plenarne odbędzie się 5 bm. o godz. 19.30 w salce ćwiczeń. Lektje odbywają się w niedzielni i czwartki o godz. 20.
— **Klub Sportowy „San”.** Nadzwyczajne walne zebranie odbędzie się w środę 5 bm. o godz. 20 w lokalu p. Dusika, ul. Marsz. Focha 62.

Przez szybko

Co pan radzi?

— No, co by pan zrobił w takim wypadku?

Zwracam się do wszystkich panów, w „męskim” wieku, z pretensją do elegancji. — Co by pan zrobił?

Dostaje pan list od kobiety — niewiekowej i niebrzydkiej, jak sama zaznacza, — list z oryginalną prośbą: Zeby pan nawymyślał pewnemu urzędnikowi na pocztę. Obrzuca pana przytem ta kobieta — niewiekowa i niebrzydka — miłymi słówkami i komplementami, uśmiecha się do pana z wierszy tego listu i prosi:

— Nawymyślaj pan, a z uczuciem! Ale o co chodzi?

„Przy zakupie znaczków inwalidowych na pocztę za zł 25,20 proszę o zamianę 4 znaczków 45 groszowych na 60 groszowe, za dopłatą.

— Tego uczynić nie mogę! — (powiada urzędnik). — Niech pani stara się sprzedać komu te znaczki. Nam rozporządzenie zabrania. (Ton ostry, krótki, despotyczny!)

— Ależ dlaczego? — (mówi kobieta niewiekowa i niebrzydka). — Są czyste całe, gumowane, nieużywane! Gdzież mam szukać na nie kupca?

— Niech mi pani głowy nie zawraca, bo dziś jeszcze odeślą mnie do Owiński!

— **Polski Związek Lokatorów i Sublokatorów** zwołuje na dzień 6 bm. o godz. 19 w lokalu p. Koniecznego przy ulicy Masztalarskiej 2, zebranie celem wyboru delegatów na zjazd Związku.

— **Tow. Uczestn. Powst. Wlkp. z roku 1918-19 Poznań - Wilda.** Półroczne walne zebranie odbędzie się 6 bm. o godz. 19 w lokalu p. Zawadkowej, G. Wilda 75.

— **Koło Literacko - Naukowe „Rozwój”.** Drugie zebranie dyskusyjne odbędzie się w czwartek, dnia 6 bm. o godz. 20 w lokalu „Rozwoju” przy Al. Marcinkowskiego 24 (tylny dom ogrodowy — tel. 3067).

— **Bacność Elektromonterzy!** Zebranie plenarne sekcji elektromonterów przy Zjednocz. Prac. Rzemieślniczych Rzeczypospolitej Polski, odbędzie się 8 bm. o godzinie 19 u p. Roehra przy ulicy Franciszka Ratajczaka (Dom Rzemieślniczy).

TEATRY

— **Z Teatru Polskiego.** Dziś wyborna komedia Sachy Guityry „Pokojówka szuka miejsca” w premierowej obsadzie. Jutro po raz ostatni przekomiczna farsa „Hiszpańska mucha”, która schodzi już zupełnie z repertuaru. We czwartek premiera głośnej nowości, amerykańskiej komedji Barry Connorsa „Rexy” z gościnnym występem świetnej artystki krakowskiego teatru im. Słowackiego p. Jadwigi Zaklickiej w roli tytułowej. Występ uroczej artystki, ulubienicy publiczności krakowskiej, jako też głośna nowość z repertuaru obu półkuli świata wzbudziła zromianale zainteresowanie wśród bywałców teatralnych.

— **Z Teatru Nowego.** Dziś, we wtorek, dnia 4 sierpnia oraz w dni następne budzące niezwykle zainteresowanie, oryginalne widowisko p. t. „Z daleka i z bliska”, dające w 5-ciu obrazach skondensowaną treść kroniki codziennej. Silne napięcie dramatyczne, kapitalny humor i znakomita obsada w osobach całego zespołu z p. H. Cieszkowską w fascynującej kreacji Krysty, czynią z tego niecodziennego widowiska prawdziwą atrakcję artystyczną.

W próbach jedna z najciekawszych nowości repertuarów zagranicznych, niezwykle oryginalna komedia śpiewna w 10 odsłonach p. t. „Jak stać się bogatym i szczęśliwym”, która w najbliższym czasie wejdzie na afisz Teatru Nowego, a której zapowiedź wywołała silne zainteresowanie.

Teatr Polski

DZIŚ — „Pokojówka szuka miejsca”.

Środa, 5. 8. „Hiszpańska mucha”.
Czwartek, 6. 8. „Roxy” — premiera. Gościnnie występ Jadwigi Zaklickiej.
Piątek, 7. 8. „Roxy”. Gościnnie występ Jadwigi Zaklickiej.
Sobota, 8. 8. „Roxy”. Gościnnie występ Jadwigi Zaklickiej.
Niedziela, 9. 8. „Roxy”. Gościnnie występ Jadwigi Zaklickiej.
Poniedziałek, 10. 8. „Pokojówka szuka miejsca”.
Początek o godzinie 8 wieczorem.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Z daleka i z bliska”.

Środa, 5. 8. „Z daleka i z bliska”.
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Bilety wcześniej do nabycia w składzie cygar p. Zygarińskiego, narożnik ul. Gwarnej.

TEATR „REDUTA”

„Ładna historia” (Caillavet’a, Fiers’a i Reya)

Wtorek — Gostyń.

Środa — Krotoszyn.

Czwartek — Kalisz.

Piątek — Ostrów.

Taka była ich rozmowa.

W rezultacie urzędnik, który mógł zyskać podziękowanie i miły uśmiech kobiety niebrzydkiej i niewiekowej, naraził się na długotrwałą jej nieprzyjaźń przez ton „ostry, krótki, despotyczny”. Kobieta zaś niebrzydka i niewiekowa zburczała szef za to, że nie nie załatwiła. I wszyscy byli niezadowoleni, a kobieta niewiekowa i niebrzydka napisała do pana list.

— Co by pan zrobił?

Co do mnie poradzić urzędnikowi pocztowemu, żeby w wolnych chwilach jeździł sobie na plażę, opalał się i pluskał w wodzie. To jest dużo przyjemniejsze i tańsze, niż Owińska, a dobrze robi na ustrój nerwowy. Po opanowaniu zaś nerwów i tonu „ostrego, krótkiego i dyspotycznego” nie minie go napewno ten obiecany uśmiech i podziękowanie.

Kobiecie niewiekowej i niebrzydkiej radzę, aby miała pewne wyzwoły dla stanu nerwów urzędnika. Kiedy na dworze jest lato, upał, pogoda, a człowiek musi siedzieć w budce i sprzedawać znaczki inwalidowe, po 45 groszy, to niezawsze może (choć właściwie powinien zawsze! przyp. zecera) zdobyć się na ton łagodny, śpiewny i pieszczotliwy.

Przy obustronnych dobrych chęciach szef też nie będzie burczał.

Takie są moje rady. — A pan co by poradził.
X. A wery.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ŻYCIE KULTURALNE

NAUKA

Dary dla Biblioteki Uniwersyteckiej. W artykule p. t. „Nowe dary dla poznańskiej Biblioteki Uniwersyteckiej”, zamieszczonym w „Dziale Kultury i sztuki” (Nr. 308) mylnie wydrukowano nazwisko p. Anny Koczorowskiej, która ofiarowała Bibliotece 86 tomów.

Kongres Anatomów. Z Warszawy piszą nam: Wczoraj w gmachu uniwersyteckim „Anatomicum” rozpoczęły obrady III Zjazdu Polskiego Tow. Anatomiczno-Zoologicznego, połączony z XXVI Zjazdem Association des Anatomistes. Na Zjazd przybyło 98 gości zagranicznych z 13 państw obcych. Jak już informowałem, obrady warszawskie potrwały trzy dni, poczem uczestnicy wyjadą do Krakowa, na zwiedzenie miasta, Wieliczki i okolic.

TEATR

Jak przyciągnąć widzów? Z Wiednia donoszą nam: Od sezonu ma ulec zamknięciu pięć teatrów już napewno, pięć dalszych ledwie ayszy. Dwunastomiesięczny sezon — który poza Austrią tylko w Polsce został przez organizację aktorskie narzucony — jest gwoździem do trumny teatrów, a raczej kłódką do ich zamkniętych drzwi. Nawet „Carltheater”, gdzie świeciła światowe tryumfy operetka wiedeńska za swoich najlepszych czasów, nawet ten zadłużył się tak, że kona. Gaże aktorskie będą obcięte wszędzie, nawet w subwencjonowanych teatrach państwowych i o tem już donosiłem. Dyrektor „Deutsches Volkstheater” dr. Beer wystąpił natomiast do ministerstwa skarbu z planem zorganizowania frekwencji. Chce on wszystkie teatry wiedeńskie zespolić w konsorcjum abonamentowe, które wypuści „zeszyty biletowe”, dające prawo do dwóch przedstawień miesięcznie na dowolnej scenie, po cenie niższej. Dr. Beer liczy, że teatry wiedeńskie mogłyby przetrwać kryzys, oczywiście przy obcięciu gaży i innych kosztów, gdyby z dwóch milionów wiedeńskich tylko 8 procent poszło do teatru dwa razy w miesiącu. Pla nten jest obecnie przedmiotem rozważań w sferach urzędowych. (tr)

„ROXY” CZYLI MOC AFORYZMU

Z Warszawy donoszą nam:

Jak prostymi środkami można wzbudzić wesołość zupełnie niepomamowaną, świadczy grana obecnie w Teatrze Małym u dyr. Szyfmana komedyjka amerykańska „Roxy”, w której występują pp. Jarkowska, młoda aktorka Łódzko-warszawska, p. Sulejka, Wesołowski, i Dominiak. Farsy amerykańskie bywają zwykle od siekiery. P. Barry Connors nie używa narządek jubilerskich, ale toporem nie macha w każdym razie. Jest to zmodernizowana historia ładnego Kocpiuszka, który naprzekór wyrodnej mamusi i złej siostrzyny, dobija się wszakże chłopaka, aby z nim dzielić amerykańską „prosperity”. Środek, jakim się posługuje, jest dość oryginalny.

Aby „zepatować” młodzieńca, panna Roxy postanowiła być bardzo inteligentną i przemysłaną. Kupiła w tym celu podręcznik, który w gwarze dziennikarskiej nazywa się „obełgiwaczka”, i mieści różne mądre powiedzenia, na różne okoliczności życia. Mądre... pewnie, a zarazem pachnące komunałem na sto mil, i to właśnie daje im gwarancję skuteczności w takim milieu, jak inteligencja Amerykanów. Roxy tryska poprostu aforyzmatami. Co ktoś powie jakieś słowo, lub zrobi cokolwiek — dostaje w łeb „powiedzonkiem”.

Chłopiec zdumiewa się. Zwraca uwagę na Kocpiuszka. I w końcu z nim się żeni. Roxy wzięła go swoim świetnym umysłem. Czy to satyra? Wygląda chwilami za naiwne, na drwiny. Ale że ludzie pękają ze śmiechu, to jasne każdemu, kto sam był i pękał. Na lato jak stworzone. T. W.

RUCH REGIONALISTYCZNY

Kartuskie muzeum regionalne jest zaprojektowane w Kartuzach. Mieścić się będzie na razie w gmachu starostwa.

MUZYKA

Honegger i Valery. Z Paryża piszą nam: W Operze Wielkiej wystawiono melodram Pawła Valery'ego, z muzyką Augusta Honeggera, zatytułowany „Amfion”. Na tle starożytnego podania osnuł Valery wielce poetyczną legendę. Amfion, na wstępie człowiek półdziki, otrzymuje od Apollina w darze lutnię i zostaje jej czarodziejem. Moc jego muzyki jest tak wielka, że kora się przed nią nawet zwierzęta a nawet martwe przedmioty. Przy budowaniu miasta Teb, na głos lutni Amfiona, kamienie same składają się w mury. Gdy jednak Amfion święci swój tryumf wśród entuzjazmu ludu, zjawia się tajemnicza czarna kobieta, która pociąga go za sobą w ciemności. Ma to znaczyć: skoro dzieło zaistniało, los twórcy stał się obojętny. Honegger napisał do tego pięknego utworu muzykę pełną wspaniałych pomysłów. Szermowanie źródeł, las, głosy zwierząt nastroczyły mu mnóstwo okazji do ciekawych rytmów i harmonij. Najwspanialsza jest wielka fuga przy budowaniu Teb. Krytyka zestawia jej monumentalność z samym Bachem. (pm)

NASZE ZABYTKI

ZAMEK W BARANOWIE

Kraków, 2 sierpnia.

Jednym z najpiękniejszych zabytków architektury renesansowej w Polsce jest zamek w Baranowie. Cztery potężne baszty narożne, bogata attyka, brama wchodowa, liczne okna z laskami kamiennymi uzupełniają się wzajemnie, składają na całość harmonijną i imponującą.

Prof. Odrzywolski w V tomie wydawnictwa Sekcji Hist. Sztuki Pol. Ak. Umiejętności opisał był szczegółowo jego historję. Pierwszy zamek w Baranowie miałby powstać jeszcze w roku 1135 za czasów Bolesława Krzywoustego. Zamek obecny pochodzi z lat 1579 i 1602, a zbudował go Andrzej Leszczyński, wojewoda Brzesko-Kujawski. Kto był budowniczym zamku — nie wiadomo.

Zamek baranowski należał kolejno do kilku różnych rodów: Wiśniowieckich, Sanguszków, Lubomirskich, Małachowskich, Potockich, Krasińskich. W roku 1849 został silnie zniszczony przez pożar, który strawił bogate urządzenie wewnętrzne, stropy drewniane i piętra, bibliotekę i cenne archiwum rodzinne.

Ostatni właściciel zamku s. p. Stanisław Dolański, objął go w bardzo zniszczonym stanie. Nowy pożar w roku 1898 zniszczył doszczętnie pierwsze piętro z dachami gontowymi. Wtedy właściciel zdecydował się na gruntowną choć kosztowną restaurację. Powierzył ją architektowi Tadeuszowi Stryjeńskiemu, z którego ogłoszonego właśnie artykułu czerpię liczne szczegóły. Restauracja wykonana została bardzo gruntownie, z pietyzmem dla zabytku, trwała trzy lata i pochłonęła sumy bardzo znaczne. Dach pokryto ogniotrwałą dachówką; w rozkładzie komnat trzeba było przeprowadzić pewne zmiany, dostosowując je do dzisiejszego komfortu, ale w głównych zarysach plan został niezmienny. Oryginalne odrzwia kamienne na galerjach i w skrzydle wschodniem starannie odnowiono, dodając drzwi dębowe z okuciami; w oknach dodano brakujące kamienne laski. Na dziedzińcu zniesiono niewłaściwe parapety między pięknymi, ozdobionymi maskaronami, cokolami Kolumn. Dziedziniec wyłożono kamienną posadzką.

W skrzydle zachodniem, przebudowanym w XVII wieku, zabezpieczono tylko resztki dekoracji wspaniałej sali tronowej i galerji, łączącej dwie wieże. Na parterze została urządzona kaplica zamkowa. Obraz do niej „Matkę Boską Niepokalaną” wymalował Jacek Malczewski, a witraże do 6 okien skomponował Józef Mehoffer. Na zewnątrz odnowiono obramowanie kamienne i odbudowano hełmy czterech baszt narożnych. Z odnalezionych w piwnicach resztek kamiennych obramień urządzono kominki w salach sklepionych wschodniego skrzydła na parterze.

Dalsze odnawianie z powodu braku funduszy odłożono do lepszych czasów.

W czasie wojny światowej zamek ocalał szczęśliwie, choć rezydował w nim sztab jednej z armji rosyjskich.

W roku 1916 w całym zamku założono wodociąg i przeprowadzono elektryfikację. Zostały też odrestaurowane sklepienie sale parteru w skrzydle wschodniem i rozpoczęto roboty zewnętrzne. Inflacja przerwała znów ciąg robót. Dopiero w ostatnich latach udało się właścicielowi dokończyć pięknego dzieła i w ciągu dwu lat doprowadzić restaurację zamku do końca. To też dzisiaj w całej krajcie podziwiać można wspaniałe zabytki historyczne.

Wyrazić należy życzenie, by w dalszym ciągu był on przedmiotem starannej opieki obecnych właścicieli i aby zajęli się nim historycy sztuki. Może uda się ustalić, kto był twórcą renesansowego zabytku architektonicznego. Czy Santi Gucci, autor pomnika Stefana Batorego w katedrze na Wawelu, jak przypuszcza prof. Odrzywolski, czy też inny architekt. K. T.

Książki nadesłane

Dashiell Hammett: „Miasto zbrodni”. Powieść. Przekład autoryzowany Janiny Sujkowskiej. Warszawa. Biblioteka Groszowa.

JUBILEUSZ SZPICLA-POWIEŚCIOPISARZA

W tym roku upłynęło lat 200 od zgonu Daniela Defoe i pisma angielskie pełne są dłuższych i krótszych wspomnień o tej, jedynej w swoim rodzaju, postaci Dla przeciętnego Polaka z literackim wykształceniem jest on autorem jednej sławnej książki: „Robinsona Crusoe”. Tymczasem twórczość jego obejmuje cały szereg innych, prawie równie ważnych pozycji, a samo życie zasługuje na szczegółowe rozpatrzenie, o ile jest to możliwe przy dość skąpych materiałach. Atoli nawet obfitość niewyświetlonych punktów podnieca ciekawość — i, być może, iż obecny rok jubileuszowy przyniesie nowe odkrycia. A są one możliwe, gdyż nie wyzyskano dotąd jednego ważnego źródła: Defoe był przez dłuższy czas tajnym agentem rządu i w archiwum państwowym można by niewątpliwie wynaleźć jego raporty oraz zapiski o jego działalności.

Przejsz w jednym artykule, choćby pobieżnie, i życie, i twórczość Defoe, jest niepodobniństwem. Wobec tego odkładam drugą na później, a zajmę się na razie jedynie życiem.

Rodzina była pochodzenia hiszpańskiego (Foa), może hiszpańsko-żydowskiego — toby tłumaczyło niejedną z rysów charakteru i niejedną z epizodów kariery Daniela. W każdym razie ojciec należał do jednej ze skrajnych sekt protestanckich i wychował go w tym duchu. To też, gdy w r. 1685 wstąpił na tron katolik Jakób II i wybuchło przeciw niemu powstanie, a dysydenci tłumnie kupili się pod jego sztandarami, stanął do szeregu i Daniel, wówczas 24- lub 25-letni (dokładna data urodzenia nie jest znana). Umiał jednak szczęśliwie uniknąć tragicznych konsekwencji klęski. Ożenił się młodo, poświęcił najrozmaitszego rodzaju interesom. Jakiś czas spędził w Hiszpanji i sprowadzał stamtąd wina, miał fabrykę dachówek, brał udział w szeregu innych przedsięwzięciach. Parę razy bankrutował i musiał ukrywać się przed wierzycielami. W Bristolu znano go jako „niedzielnego dzentelmena”, gdyż w niedzielę nie było wolno nikogo uwięzić za długi, a Daniel korzystał z tego, aby odebrać świeżym powietrzem. Wkrótce potem dorobił się znowu i spłacił dawne zobowiązania.

Równocześnie zajmował się polityką. Rewolucja r. 1688 oddała tron protestantowi i wrogowi katolicyzmu Williamowi III, który oparł się po części na dysydentach. Defoe wypłynął szybko. Gdy niejaki Tutchin napisał broszurę, w której wypominał królowi obce pochodzenie, odpowiedział mu sławnym poematem (w nieco częstochowskiej formie, ale efektywnym i dowcipnym) p. t. „Anglik czystej krwi”. Dowodził, że wszyscy mieszkańcy kraju są mieszancami i kończył hymnem na cześć Williama, który też wnet zwrócił na niego uwagę. Były to najświetniejsze czasy w życiu Defoe. Atoli zbliżała się jego tragedia — tragedia brudna, ale przez to jeszcze straszniejsza.

Po śmierci Williama III zachwiała się przewaga Wigów i nowy parlament przygotowywał ustawy przeciw skrajnym sektom. Wówczas Defoe dokonał jednego ze swych majstersztyków literackich. Napisał na ten temat broszurę, w której udawał zwolennika rządu i uderzał gwałtownie w dysydentów, ale w projektach ich gnębienia szedł za daleko i wysuwał wszystkie możliwe grupie argumenta. Nie odrazu się spopstrzeżono, jakiś ograniczony teolog angikański z Oxfordu napisał nawet do drukarza, że chciałby poznać bezimiennego autora, dla którego ma szczerą uwielbienie, a na razie pracę jego umieścił na honorowym miejscu swego księgozbioru, niedaleko Pisma św. Wnet jednak rząd zwrócił uwagę na machjawańską sztuczkę, drukarza uwięziono, a Defoe, nie chcąc, aby ten za niego cierpiał, zgłosił się i wyznał, że jest autorem broszury. Zastępstwa prasowe były w owych czasach karane po drakońsku, ale w tym wypadku wyrok był wprost potworny — wysoka grzywna, trzykrotny pręgierz i bezterminowe więzienie!

Defoe bał się zwłaszcza pręgierza — z hańbą łączyło się niebezpieczeństwo, gdyż motłoch obrzucał skazańców nieczystościami i kamieniami. Rząd postanowił jednak złamać opozycjonistę, próżno błagającego o łaskę. Wówczas Defoe napisał pełen sarkazmu „Hymn do pręgierza”, który rozrzucono po mieście — i tak oddziaływał na tłumy, że ozdabiono pręgierz kwiatami i pito jego

zdrowie. Odbył publiczną część kary, atoli pozostawało więzienie — już i tak przyplacił czas w niem spędzony nowem bankrutem. Teraz postawiono mu propozycję, którą przyjął. Uzyskał wolność, lecz został tajnym agentem rządu.

W „Przeglądzie”, który w owym czasie wydawał, pisał nadal opozycyjnie, ale w ważnych sprawach musiał stosować się do instrukcyj. Musiał zajmować się agitacją wyborczą — przy tej sposobności jeździł konno nieledwie kraj cały. W Szkocji propagował unję z Anglią. Badał nastroje i składał sprawozdania. Opracowywał w broszurach zadane tematy...

Za to wszystko płacono mu, ale nadzwyczaj skąpo. Zresztą w głębi serca pozostał Wigiem i, gdzie można to było zrobić bez niebezpieczeństwa, występował w głębokiej tajemnicy przeciw tyranom. Tak np. podsunął pewnemu ich pismu artykuły, które je skompromitowały. Wśród tego wszystkiego dorabiał się znowu majątku i po jakimś czasie miał własną karekę.

Śmierć królowej Anny oddała ster rządów z powrotem w ręce Wigów, stosunki ustaliły się i Defoe, wolny już od swych hańbiących zajęć, poświęcił się przeważnie literaturze. Serję powieści rozpoczął w r. 1719, w którym m. m. ogłosił i „Robinsona”. Odtąd coraz mniej interesował się polityką, a pisał tyle, że trudno uwierzyć, aby jeden człowiek, prowadzący prócz tego skomplikowane interesa, był tak płodny. Miewał i nadal kłopoty finansowe — skarżył się mianowicie na nieuczciwość i niewdzięczność dzieci, ale sprawa jest niejasna. W każdym razie wiemy, że wyprowadził się od rodziny i umarł w innej dzielnicy Londynu, prawdopodobnie w optakanych warunkach.

Dr. Władysław Tarnawski
Lwów.

Autobiografia Dreisera. W latach wojennych wysunął się na czoło falangi powieściopisarzy amerykańskich Teodor Dreiser. Wybił ten realista kreślił w najnowszej swej książce p. t. „Dawn” („Świt”, Londyn, Constable) izjeje własnej młodości aż do dwudziestego roku życia. Książka jest długa i napisana z bezkompromisową szczerością, jaka cechuje przy ciężką manierę tego syna niemieckich wychodźców. Teodor był jednym z trzynastorga rodzeństwa. Urodził się w 1871 r. w jednym z małych miast amerykańskiego „Middle West” („środkowy zachód”). Ojciec był niezwykle gorliwym i pobożnym katolikiem, matka była protestantką. Uwydatniły się słabe strony mieszanych małżeństw: wszystkie bez wyjątku dzieci zbuntowały się przeciw auto-tytowi ojca i kościoła. W szesnastym roku Teodora rodzina przenosi się do Chicago, gdzie przyszedł pisarz rozpoczyna swą karierę — podobnie jak tyłu innych pote. tatów życia amerykańskiego — od ulicznej sprzedaży gazet, poczem dostaje się w charakterze pomywacza statków do nieprawdopodobnie brudnej restauracji. I ówczas zostaje pomocnikiem fotografa, sekretarzem na dworcze towarowym, pakownikiem w Hurtowni żelaza, i t. d. W końcu wspaniałomyślność dawniejszej nauczycielki umożliwia mu zapisanie się na studia w państwowym uniwersytecie Indjany. Książka rzuca ciekawe światło na umysłowość młodzi amerykańskiej, jak również na życie drobnej burżuazji w kraju wszechwładztwa dolara. Jest ona pod niejednym względem rewelacyjna.

Dr. Marjan Z. Arend.

Pisma nadesłane

„Polska Gazeta Introligatorska”, Nr. 7. Treść: S. M.: „Typografia i introligatorstwo wobec Uroczystości Wilsonowskich w Poznaniu”. — Ikswelad: „Praca mistrza introligatorskiego p. Łukasza Kruczkowskiego na Królewskim Zamku Wawelskim”. — R.: „Projektowanie opraw książkowych”. — Eska: „Marmurkowanie papierów”. — „Zmysł wynalazczy”. — Ciecniński: „Introligator w walce o swą egzystencję”. — Do Czytelników. — Kronika. — Rozmaitości. — Odpowiedzi Redakcji.

„Przeszłość”, Nr. 8. Treść: J. Ujda: „Bizantynistka zagranicą i w Polsce”. — W petersburskim instytucie dla szlachetnie urodzonych panien przed 60 laty”. — Z. L. i A. F.: „Bitwa pod Ostrołęką”. — „Z dziejów walki Prus Wschodnich z Brandenburgią”.

„Prasa”, Zesz. 6-7. Treść: F. Głowiński: „U podstaw pracy wydawniczej”. — S. Kautzik: „Przyczyny ciężkiej sytuacji finansowej wydawnictwa”. — J. Szapiro: „Genjalny dziennikarz-wydawca”. — Pierwszy Powszechny Zjazd Wydawców Dzienników i Czasopism R. P. — Echa Zjazdu Wydawców. — Życie organizacyjne. — Kronika krajowa. — Rynek krajowy. — Przegląd ustaw i rozporządzeń. — Kronika zagraniczna.

Protest zbiorowy z powodu Brześcia

Do zbiorowego protestu z powodu Brześcia przyłączyli się w dalszym ciągu:
WOJEWÓDZTWO POMORSKIE

Nowe Miasto: Czarczyński Jan, kupiec — Szymański Szymon, mistrz obuwiczy — Kotodziejczak Stefan, robotnik — Brendel Stanisław, mistrz stolarski — Czarczyński Bronisław, mistrz krawiecki — Kolendowicz Franciszek, robotnik — Ratajczak Franciszek, robotnik — Frąckowiak Józef, krawiec — Krygier Sylwester, piekarz — Luczyk Michał, piekarz — Skrzypczak Józef, kupiec — Chwieralski Edmund, zegarmistrz — Andrzejczak Józef, cieśla — Stryczyński Józef, rolnik — Iglia Walenty, stolarz — Golka Leon, koszykarz — Herczyński Roman, siodlarz — Jankowski Kon., mistrz rzeźnicki.

Połwieś: Lampkowski Jan, rolnik — Lampkowska Franciszka — Lampkowska Lucja — Konarzewska Franciszka — Wojtasiński Leon, koszykarz — Wojtasińska Marja — Konarzewski Jan, robotnik — Konarzewski Józef, robotnik — Konarzewski Stanisław, robotnik — Konarzewska Marjanna — Frankowiec Marjanna — Górka Helena — Chojnacka Helena — Rogala Stanisław, robotnik — Rogala Bronisława — Bonus Józef, robotnik — Bonus Wiktorja — Odrowski Franciszek, rolnik — Odrowska Agnieszka — Dembicki Tomasz, robotnik — Dębicka Leokadja — Rybicki Józef, robotnik — Rybicka Stefanja — Piernicki Bernard, rolnik — Piernicka Gertruda — Piernicki Juljan, robotnik — Orzechowski Stanisław, rolnik — Orzechowska Aniela — Stobba Franciszek, rolnik — Stobba Marja — Patora Jan, robotnik — Patora Balbina — Patora Jan, robotnik — Patora Antonina — Szwarz Józef — Szwarz Weronika — Mykowski Jan, rolnik — Łukowski Bolesław, rolnik — Łukowska Walerja — Walter Franciszek, stolarz — Walter Bolesław, rolnik — Walter Engelberta — Kraskowski Jan, rolnik — Kraskowska Jadwiga — Kraskowski Franciszek — Dwornikowa Marta — Czerwińska Konstancja — Czerwińska Anna — Schmidt Franciszek — Langowski Józef, robotnik — Langowska Leokadja — Sowiński Jan I, rolnik — Sowińska Anna — Żuk Władysław, robotnik — Żuk Anna — Jagielski Bernard, rolnik — Jagielska Anastazja — Kamrowska Gertruda — Kamrowska Jadwiga — Buchholz Jan, rolnik — Buchholz Franciszka — Buchholz Anna — Dąbrowski Jan, robotnik — Dąbrowska Agnieszka — Szwarz Antoni — Szwarz Marta — Wiśniewski Józef, robotnik — Wiśniewska Marta — Garbulski Stanisław, robotnik — Garbulska Marta — Górski Adam, robotnik — Górka Aniela — Kasubowski Jan — Kasubowska Marta — Liczmański Józef, rolnik — Liczmańska Marjanna — Kamrowski Aleks, robotnik — Kamrowska Marjanna — Kamrowski Jan, robotnik — Kamrowska Amalja — Kamrowski Wiktor, robotnik — Kamrowska Marja — Górski Antoni, rolnik — Górka Pelagja — Stobba Jan, robotnik — Stobba Pelagja — Wiśniewski Bernard, robotnik — Wiśniewska Helena — Wiśniewski Leon, robotnik — Elert Józef, robotnik — Elert Konstancja — Wiśniewski Mieczysław, stolarz — Stanisewska Ludwika — Klejna Anna — Zieliński Józef, robotnik — Zielińska Anna — Kłosowska Monika — Szumbowski Jan, rolnik — Torlop Tomasz, rolnik — Torlop Bolesława — Czwiklowska Anna — Czwiklowski Konstantyn — Stobba Katarzyna — Polcyn Jan, rob. — Polcyn Franciszka — Spindel Karol — Wycichowski Sylw. — Wycichowska Fr. — Gerszewska Anna — Steinborn Bronisława — Steinborn Ign. — Solińska Klara — Kotowski Maciej, robotnik — Kotowska Marjanna — Kotowski Aleks, robotnik — Rogaczewski Albin, robotnik — Rogaczewska Franciszka — Kutta Ignacy, rolnik — Kuta Rozalja — Garbulski Franciszek, rolnik — Garbulski Antonina — Garbulski Stanisław, rolnik — Garbulska Anna — Garbulska Joanna — Bieniek Helena — Gardzielewska Bronisława, rolnik — Gardzielewska Anna — Gardzielewska Gertruda — Gardzielewska Zofja — Reszka Jan, robotnik — Reszka Marja — Wódkowski Józef, robotnik — Wódkowski Franciszek, robotnik — Wódkowska Joanna — Jasnoch Bernard, robotnik — Jasnoch Lucja — Szambowski Feliks, rolnik — Szambowska Marja — Madziąg Jan, robotnik — Madziąg Marjanna — Szwarz Helena — Lewandowski Ignacy, murarz — Lewandowska Marta — Czarnecki Franciszek, rolnik — Czarnecka Franciszka — Czerwiński Teodor — Klein Franciszek, robotnik — Łukowski Jan, robotnik — Łukowska Anastazja, robotnica — Manikowska Leokadja — Mindykowski Szczepan, rolnik — Bieniek Franciszek, robotnik — Bieniek Apolonja — Gedowska Bronisława — Czarnowski Jan, robotnik — Czarnowska Helena — Czarnowska Konstancja — Czarnowski Teofil — Krajewski Antoni, rolnik — Krajewska Antonina — Klimek Jan, robotnik — Klimek Marta — Klimek Jan, robotnik — Jabłoński Jan, rolnik — Jabłońska Anastazja — Jabłoński Jan, stolarz — Jabłoński Antoni, stolarz — Jabłoński Józef — Rybak Franciszek, rolnik — Rybakowa Paulina — Rychłowski Walenty, robotnik — Lokbuf Ludwik, robotnik — Rychłowski Franciszek, robotnik — Rychłowska Weronika.

WOJEWÓDZTWO POZNAŃSKIE

Obrzycko: Ks. Dziubiński Paweł, proboszcz — Bruch Stanisław, mistrz ślusarski — Kaczmarek Wincenty, robotnik — Doroszewski Franciszek, urzędnik emer. — Łukaszyk Bronisław, drogerzysta — Błaszak Edmund, mistrz kowalski — Bogacki Antoni, sekr. adw. — Pulwicz Stanisław, robotnik — Kleist Marcin, murarz — Doroszewska Konstancja — Doroszewska Franciszka — Doroszewska Zofja — Brodniewicz Stefan, handlowiec — Brodniewiczówna Anna — Dziubińska Marja — Guz Maksymilian, organista — Guzówna Pelagja — Stróżyński Augustyn — Stróżyńska Emilja — Kijek Weronika — Kijek Jan — Agaciński Kazimierz, robotnik — Agacińska Helena — Bydałek Stefan, studniarz — Bydałek Marta, akuszerka — Białkowska Walentyna — Wieczorek Ludwik, murarz — Białkowski Ignacy, robotnik — Kawski Anastazy, siodlarz — Kawka Anna — Bednarkowa Aniela — Magdziarz Antoni, krawiec — Magdziarzowa Marja — Magdziarz Władysław — Tonderowa Helena — Spychała Chryzostan, obuwnik — Spychała Andryna — Wachowiak Wincenty, malarz — Wachowiakowa Pelagja — Bryszak Stanisław, mistrz stolarski — Bryszak Pelagja — Mintowa Henryka — Bartol Michał, mistrz piekarski — Bartolówna Agnieszka — Koterak Stefan, mistrz piekarski — Koterakówna Władysława — Szczęsny Jan — Kostro Henryk, kier. elektr. — Kostrowa Izabela — Kuźlan Leon, obuwnik — Gałęski Kazimierz, mistrz rybaki — Gałęska Kazimiera — Burzyńska Leokadja — Grandke Telesfor — Pospieszny Stanisław, zegarmistrz — Golan Leon, kupiec — Golanowa Walerja — Malinowski Józef, koszykarz — Malinowska Marta — Wrzaliak Stanisław, piekarz — Wrzaliakowa Stanisława — Kolecki Edward, piekarz — Król Andrzej, rzeźnik — Król Gabrielja — Spychała Walenty, właściciel — Spychałowa Juljanna — Spychała Marja — Nowak Marjanna — Starosta Władysław, piekarz — Starościna Franciszka — Kurdowicz Pelagja — Kurdowicz Florjan, urzęd. gosp. — Dondajewski Feliks, mistrz piekarski — Dondajewska Helena — Otulakowska Teresa — Borkowski Jan, robotnik — Borkowska Marja — Pruszkowski Franciszek, piekarz — Pruszkowska Gertruda — Skórzewski Franciszek, obuwnik — Skórzewska Franciszka — Owczarzak Władysław, handlarz — Owczarzak Stanisława — Plewniałówna Marja — Mačkowiak Stefan, ślusarz — Mačkowiak Marjan, handlowiec — Mačkowiak Kazimierz, murarz — Mačkowiak Joanna — Piasek Stefan, ksiązkowy — Piaskowa Zofja — Stróźniak Stanisław, handlarz — Stróźniakowa Katarzyna — Kolecki Antoni, krawiec — Niewiadomska Marjanna — Siwek Marcin, robotnik — Siwkowa Juljanna — Przygócka Marja, robotnica — Liszka Michał, robotnik — Liszka Marja — Lenartowski Bronisław — Lenartowski Władysław, robotnik — Postel Robert, murarz — Postel Wiktorja — Postel Stefan, robotnik — Piechacz Marjan, robotnik — Piechaczka Antonina — Piechaczka Stefan, malarz — Piechaczka Kazimierz, robotnik — Kuderka Stanisław, piekarz — Kuderka Marjan — Prętki Franciszek, rzeźnik — Prętka Stanisława — Walczakowa Jadwiga — Stoińska Anna — Stoiński Roman, rzeźnik — Szymański Jan, robotnik — Szymańska Anna — Woltmann Marcin, piekarz — Woltmann Marjanna — Nowicki Ludwik, robotnik — Nowicka Marja — Gawlik Jakób — Gawlik Stanisława — Wóchoł Józef, rolnik — Wóchołowa Marja — Wóchoł Stanisław, piekarz — Wóchoł Władysław — Siekierczak Maciej, robotnik — Siekierczak Katarzyna — Siekierczak Aniela — Hogle Stanisława — Frąckowiak Józef, rolnik — Frąckowiakowa Marja — Frąckowiakowa Janina — Gumny Stanisław, kołodziej — Gumna Marja — Gumna Apolonja — Gumna Stanisława — Piekarski Wincenty, robotnik — Piekarska Zofja — Heinzowa Wiktorja, akuszerka — Pniewska Joanna — Mačkowiak Józef, murarz — Mačkowiakowa Antonina — Nowakowa Joanna — Paech Jan, mistrz rzeźnicki — Paechowa Weronika — Ziętkiewicz Pelagja, właśc. składu — Dankowski Stefan, mistrz krawiecki — Dankowska Zofja — Woźnicki Konstanty, mistrz rzeźnicki — Woźnicka Helena — Taranszewski Wincenty, mistrz rzeźnicki — Pawłowska Bronisława, właśc. składu — Wojczyński Wład. krawiec — Jakubowska Helena — Dondajewski Antoni — Dondajewska Marjanna — Dondajewski Stanisław — Dondajewska Zofja — Derda Kazimierz, ślusarz — Derda Jadwiga — Koszuda Stanisław, mistrz ślusarski — Wojański Wincenty, obuwnik — Polcyn Nikodem, kupiec — Polcyn Barbara — Polcynowa Wincentyna — Kasprowicz Franciszek, robotnik — Kasprowicz Agnieszka — Groszek Franciszek, dekarz — Otulakowski Stefan, robotnik — Otulakowska Wiktorja — Kahlertowa Wiktorja — Kahlert Alfred, pomocnik kupiecki — Jakubowska Stanisława

Mac Donald i Henderson w Berlinie

Nowi ratownicy: Uważajmy, kolego, bo jego nie wyratujemy, a sami wpadniemy.

wa — Hynowiczowa Magdalena — Hynowiczówna Marja — Hynowiczówna Helena — Hülfówna Józefa — Karkowiak Marcin, stolarz — Karkowiak Benigna — Soltysiak Teofil, stolarz — Soltysiak Marja — Narożny Stefan, piekarz — Narożna Wiktorja — Filipiak Władysław, rolnik — Filipiak Jadwiga — Filipiak Józef — Filipiak Marjanna — Budniak Franciszek, kołodziej — Budniak Elżbieta — Pospieszny Władysław, miynarz — Pospieszna Zofja — Stielir Stanisława — Libera Michał, murarz — Libera Marjanna — Libera Kazimierz, miynarz — Bartol Ludwika — Derda Jakób, robotnik — Derda Franciszka — Kwiatecki Józef, rolnik — Kwiatecka Petronela — Kwiatecka Marta — Nowacki Wład. robotnik — Nowacka Pelagja — Derda Walenty, robotnik — Derdzina Michalina — Dardasowa Franciszka — Figlewska Wawrzyniec, murarz — Figlewska Michalina — Bzdziel Leon, murarz — Bzdzielowa Zofja — Hanyjan Józefa — Hanajan Helena, robotnica — Badarska Helena, naucz. — Lesicki Wincenty, murarz — Jankowiak Andrzej, robotnik — Jankowiakowa Marjanna — Kokot Stanisław, ogrodnik — Kokotowa Anastazja — Kokotówna Gertruda — Kokot Brunon — Kubička Helena — Budylowa Józefa, rolnik — Wypychówna Walerja, krawcowa — Marszałkówna Genowefa, biurowa — Kubiak Antonina, robotnica — Kubiak Walerja, robotnica — Gomoński Jan, rolnik — Gomońska Wiktorja — Hejnowicz Kazimierz, mistrz rzeźnicki — Hejnowiczowa Zofja — Michalakowa Antonina — Leśna Helena — Dziurleja Wincenty, robotnik — Dziurleja Zofja — Bekasiak Michalina — Ratajczak Ludwik, podróżujący — Ratajczak Franciszka — Smulkowska Aniela — Błaszakowa Rozalja — Brzeźniak Józef, murarz — Brzeźniakowa Helena — Konopny Stefan, krawiec — Konopowa Teresa — Jakubowska Helena — Woźnicka Anna — Krzyżaniak Paweł, obuwnik — Krzyżaniak Marjanna — Krzyżaniak Zofja — Biedziak Józef, robotnik — Biedziak Katarzyna — Kubiak Władysław, murarz — Kubiak Stanisława — Nowicki Marcin, robotnik — Nowicka Agnieszka — Jakubowski Stanisław, rolnik.

Ocieszyn: Kulka Marjanna — Paprzycka M. — Okupniak Marjanna — Świerkowska Joanna.

Ostrów: Sztukowski Bolesław — Sztukowska Bronisława — Przybyliński Stanisław, em. kasjer.

Piaski: Wajszczak Wawrzyniec, mistrz kołodziejski — Wajszczak Marja — Wajszczak Stanisław, czeladnik kołodziejski — Wajszczak Kazimierz, czel. ślusarski — Duda Marcin, robotnik — Wechmann Feliks, czel. obuwiczy — Wechmann Józef, mistrz obuwiczy — Wechmann Katarzyna — Kaczmarek Ignacy, obuwnik — Średnicki Stanisław, kupiec — Walkowiak Jan, przedsiębiorca budowlany — Walkowiakowa Weronika — Walkowiakowa Władysława — Malinowska Marja — Zwierzycki Stanisław, drogerzysta — Toruński Kasper, obuwnik — Białecki Kazimierz, krawiec — Wrzaskała Jan, obuwnik — Szczurny Antoni, ślusarz — Leszczyński Wincenty, stolarz — Szczurny Ignacy, ślusarz — Talarski Leonard, malarz — Talarska Katarzyna, kupcowa — Talarski Stanisław, kołodziej — Talarska Jadwiga — Talarski Jan.

Piłowice: Samardyk Franciszek, rolnik — Cieloszyk Tomasz, rolnik — Biskup Józef, rolnik — Biskup Michał, wymiernik — Szafranski Franciszek, rolnik — Szafranski Piotr, rolnik — Szafranska Teodora — Ryska Antoni, rolnik — Jankowiak Melchior, rolnik — Zandecki Antoni, rolnik — Zandecki Franciszek, rolnik.

Podrzewiec: Przewoźny Franciszek, rolnik — Przewoźna Czesława — Przewoźna Ludwika — Przewoźna Katarzyna — Przewoźny Józef, rolnik — Przewoźna Pelagja — Przewoźny Bronisław — Migdalek Stanisława — Szymt Kazimierz — Szymt Władysław — Węglewski Ludwik, malarz dekor. — Szymt Józef — Szymtowa Marjanna — Węglewska Marjanna — Szulc Mikołaj — Szulcowa Marjanna — Szulcówna Helena — Szulcówna Stanisława — Szulcówna Mieczysława — Dudarska Klementyna — Dąbrowski Jan — Szelejakówna Helena — Dudarski Alojzy, ślusarz — Dudarski Marjan — Sobański Antoni, rolnik — Budyń Jan, rolnik — Sobocińska Franciszka, robotnica — Szwedek Marjanna — Zwierzchowska Walentyna — Gierszewska Nepomucena, krawcowa — Szymt Bronisław, rolnik — Szymtowa Joanna, gospodyni — Marciniak Antoni, rolnik — Woźniak Marjanna, gospodyni — Woźniak Nepomucen — Wieczorek Stanisław, rolnik — Piłarski Sylwester, dekarz — Pelz Andrzej, rolnik — Wieczorek Józef, rolnik — Wieczorkowa Helena — Wieczorek Melchior, wymiernik — Wieczorek Marjanna.

Posługowo: Radtke Benon, rolnik — Chmiel Wincenty, rolnik — Krygierówna Marja — Radtke Marja — Radtke Emilja — Linette Klara — Linettowa Stanisława — Hoppe Władysława — Hoppe Jan, rolnik — Hoppowa Marja — Barszcz Jakób, robotnik — Barszcz Weronika — Słotkiewicz Michał, robotnik — Słotkiewicz Cecylja — Górny Jan, robotnik — Górna Katarzyna — Kordylewski Adam, robotnik — Kordylewska Józefa — Grześkowiak Józef, rolnik — Grześkowiakowa Eleonora — Macioszek Stanisław, robotnik — Macioszek Pelagja — Kalczyński Józef, robotnik — Kalczyńska Zofja — Kwitowski Władysław, robotnik — Kwitowska Stanisława — Idziński Walenty, robotnik — Idzińska Walentyna — Idziński Leon, rolnik — Kruczyński Czesław, robotnik — Kruczyńska Joanna — Parużyński Tomasz, rolnik — Parużyńska Marjanna — Wietrzyńska Bronisława — Grzechkowa Antonina — Gicala Stanisław, robotnik — Gicalowa Katarzyna — Pilarski Jan, robotnik — Pilarska Jadwiga — Pilarski Michał, robotnik — Pilarska Marjanna — Szymański Andrzej, robotnik — Szymańska Zofja — Szymański Szczepan, robotnik — Buszka St., robotnik — Buszkowa Agn. — Buszkówna H. — Buszka Wincenty, robotnik — Sochalska Salomea — Sochalska Anastazja — Kaszyński M., rolnik — Kaszyńska Eufemja — Kaszyńska Zofja — Pakulski Władysław, rzemieślnik — Pakulska Prakseda — Kulczyński Kazimierz, kowal — Lück Franciszek, rolnik — Lückowa Helena — Lück Jan, rolnik — Rojewska Bronisława — Kijakowska Ludwika — Maciejewski Tomasz, rolnik — Maciejewska Helena — Chmiel Józef, rolnik — Chmielówna Bronisława — Chmielowa Katarzyna — Chmiel Jan, rolnik — Krygierowa Katarzyna — Krygier J., rolnik — Linette Wiktor, rolnik — Raszyński Władysław, rolnik.

Pisma, godzące się na protest, uprasza się o powtórzenie podpisów, powyżej podanych.

Komitet
z p. Wyczyński
em. starosta krajowy
Poznań, Aleje Marcinkowskiego 29.

W królestwie „króla gazetowego“

Rezydencja jak z bajki — Muzea — Synowica ostatniego cara Rosji u Hearsta

Amerykański „król gazetowy“ stał się postacią wprost legendarną. Jego karjera jest typową karierą przedsiębiorczego Amerykanina; z ubożego, skromnego dziennikarza stał się władcą opinii publicznej prawie całej Ameryki. Jest on nadzwyczaj bogaty; sam nie wie, jaką wartość posiada jego majątek San Simeon w Kalifornii, w pobliżu San Francisco. 240 000 akrów ziemi od brzegów oceanu do gór — to jego własność. Na przestrzeni 80 km. majątek jego podmywany jest wodami oceanu. W środku tego olbrzymiego obszaru wznosi się „Casa Grand“ — pałac, w którym mieszka sam Hearst. Wokół pałacu położone są inne domy i wille dla zaproszonych gości. Oprócz tego posiada on jeszcze wielki dom w New Yorku, zamek w Island Long i zamek w Walji.

Hearst jest może największym miłośnikiem zbiorów na świecie. W jego przybytkach zgromadzone są najbogatsze kolekcje i skarby muzealne. Swoją dom w New Yorku przebudował tak, aby na ścianach połączonych piatr pomieścić ozdoby ściennie, piec gotyckie i inne drogocenne rzeczy pochodzące z starych zamków europejskich.

Kolekcje przeznaczone dla San Simeon przewożono sześćdziesięcioma autami ciężarowymi. W wielkim salonie „Casa Grande“ wisi sześć gobelinów, za które zapłacono 575 000 dolarów. Nadzwyczaj dostojni goście ulokowani są w pokojach, wśród których sypialnia ma łóżko, na którym sypiał kardynał Richelieu. Na ścianach wiszą płótna Goya. Świeże róże wkładane są do waz, z których każda kosztowała 8 000 dolarów.

Na t. zw. „zaczarowanym pagórku“ wybudowane będzie całe miasteczko muzealne. Tu wybudowano już dom angielski w starym stylu, troskliwie zburzony w Anglii, załadowany do skrzyń i przywieziony do Ameryki. Wielka ilość skrzyń i beczek z cegłami nadeszła do Nowego Yorku z Andaluzji, gdzie również zburzono zamek, aby go przewieźć do majątku Hearsta. Sprzedaż tego zamku wywołała w Hiszpanii wielkie poruszenie. Pod naciskiem opinii publicznej rząd wydał zakaz wywozu tej pamiątki zagranicę. Ale reporterzy Hearsta dowiedzieli się o zakazie przed jej ogłoszeniem, tak, że Hearst miał czas zabrać trzy trzecie zam-

ku. Kiedy okazało się, że pozostała tylko jedna trzecia, i to mniej znaczna część, zakaz został odwołany, tak, że Hearst stał się posiadaczem całej pamiątki.

Część roku spędza Hearst w swej posiadłości ziemskiej. Domy i pokoje dla gości są prawie zawsze zajęte i do stołu zasiada codziennie 50 do 60 osób. Już od 10 lat Hearst ogląda codziennie nowe filmy. Do małego kina może przybyć każdy z jego gości i zająć którekolwiek miejsce z wyjątkiem fotelu przeznaczanego dla niego i tych, których zaprosi do zajęcia miejsca obok niego.

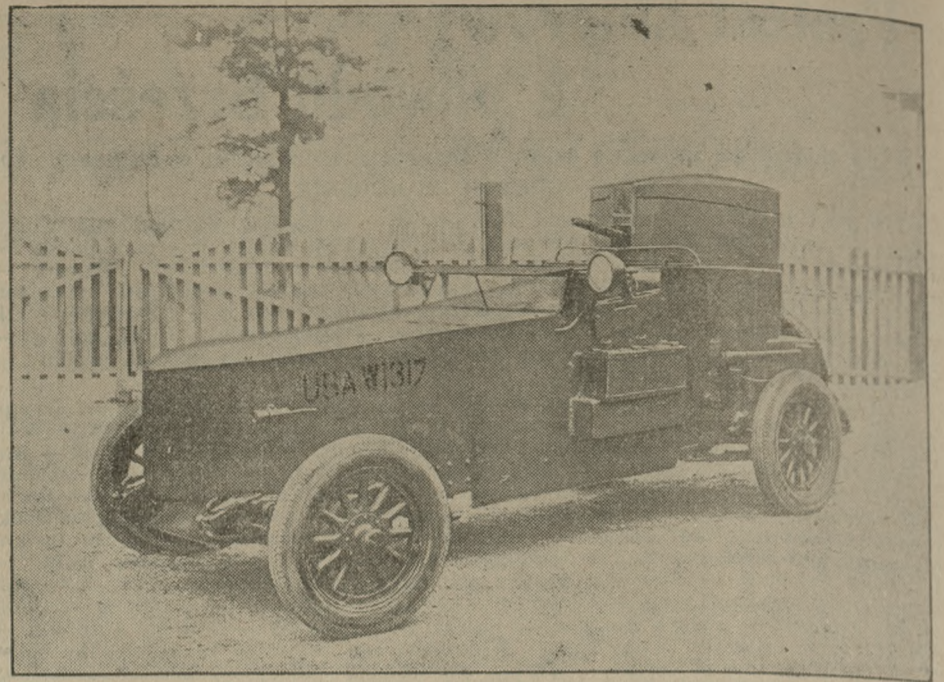
Pomiędzy gośćmi, bawiącymi w ostatnim czasie u Hearsta była i synowica ostatniego cara rosyjskiego, wielka księżna Marja Pawłowa. Szwedzka dziennikarka Dr. A. Venzelowa tak opisuje spotkanie się z Marją Pawłową na zamku króla gazetowego:

„Spotkałam się z Wielką Księżną w domu amerykańsk. króla gazetowego Hearsta. Nigdy nie zapomnę tej chwili. Mister Hearst wydał na cześć swego gościa obiad w swym pałacu w New Yorku. Rzadko obiad taki wydaje się w kołach amerykańskich milionerów. Król gazetowy spędza większą część roku na swym majątku w Kalifornii. W Nowym Yorku posiada cztery piętra wielkiego drapacza chmur nad brzegiem Hudsonu, w najwspanialszej dzielnicy miasta.

Zanim wejście się do jadalni, — pisze dalej Dr. Venzelowa — trzeba przejść cały szereg ułóg godnych galerii z okna na przypominającymi okna kościołów, gdzie pomieszczone są bajeczne kolekcje, przypominające coś z rządzenia klasztoru i muzeum.

W ogromnej jadalni, ozdobionej pancerzami średniowiecznymi a urządzonej w stylu architektury kościelnej, będącej kontrastem do nowoczesnego drapacza chmur, podawano przepyszny obiad. Zamiast kwiatów mister Hearst ułożył i stole całą winnicę, przywiezioną tu z Kalifornii. Przed każdym gościem zwisają winogrona blisko metr długie, tworzące oryginalną i przepiękną ozdobę.

Zdaje się, że Wielka Księżna Pawłowa już dawno nie żyła w takim otoczeniu, w jakim ocknęła się, będąc w gościnie u króla gazetowego, który dał jej do dyspozycji całe mieszkanie“.

Mechanizacja konnicy w Stanach Zjednoczonych. — Kawalerję amerykańską wyposażono obecnie w nową broń pancerną — małe samochody, uzbrojone w karabiny maszynowe. Samochody te są ostatnim wyrazem techniki nowoczesnej i mogą osiągnąć niebywałą szybkość.

Pieniny, wogóle góry poza wysokimi, skalistymi Tatrami, półbuciki lub nawet pantofle o jednym pasku na płaskich obcasach i gumowej podeszwie są idealne. Nie męczą zupełnie nogi, dobrze opierają się na kamieniach i żwirze, nie ślizgają po mchu (chyba, że jest zaraz po deszczu) i są nadzwyczaj praktyczne. Trzeba, oczywiście, włożyć na pończochy wełnianą skarpetkę.

Na wszelkie wycieczki nad morze i na wieś, czyli w wszelkich okolicznościach, niezastąpiona jest również prosta, kretonowa, bez rękawów sukienka, jako lekka i nieprzezroczysta i świetnie się piorąca. Natomiast jeśli mamy zamiar większą część urlopu spędzić w miastach na zwiedzaniu, sukienka ta będzie zupełnie bezużyteczna, nie nadaje się bowiem do noszenia w mieście.

H. N.

3000 tomów, by nauczyć się sztuki całowania

Stara to jak świat historia, iż rzeczy napozór najbardziej łatwe, są w rzeczywistości do przeprowadzenia najtrudniejsze. Tak też i całowanie na ekranie kinematograficznym wymaga nie tylko przygotowania, że się tak wyrażymy, duchowego i psychologicznego, ale również i prawdziwej wiedzy technicznej i naukowej. W sprawie tej „Chicago Tribune“ ogłasza wywiad, uzyskany od znanej gwiazdy z Hollywood, pięknej Jeannette Mac Donald. „Scena całowania — oświadczyła artystka — która interesuje w sposób szczególny każdą publiczność, musi być przygotowana w sposób najbardziej dokładny, tak, aby widzowie doznali przekonania, że tak właśnie jest dobrze, i że oniby też tak to robili. Jeżeli jednak publiczność sądzi, że by osiągnąć podobny wynik, wystarczy, by reżyser dał znak i aktorzy grający główne role padali sobie w ramiona, podczas gdy operator „kręci“ bez wytchnienia, to się publiczność grubo myli. Jedną z takich chwil powtarza się często aż do ostateczności. Celem przygotowania się do tego rodzaju scen, zebrałam sobie z czasem bibliotekę, liczącą około 3 000 tomów, które opisują wyłącznie miłość i jej objawy. Jestem bowiem nieraz zmuszona do odtwarzania ról kobiet, należących do różnych ras i krajów, i dlatego musiałam się zapoznać z różnymi sposobami całowania n. p. Włoszek, Amerykanek, Niemek, Polek lub Szwedek. Bo jeśli całus pozostaje zawsze na całym świecie tylko całusem, to jednak każda kobieta, należąca do danego narodu, ma pewne odcienia, różniące ją od kobiet innego pochodzenia. A ponieważ byłoby niemożliwością zapytywać się każdorazowo kobiet danego narodu „jak całują w waszej ojczyźnie?“ dlatego uczyć się tego z książek.

S. F.

Szkoła dla przyszłych milionerów

Bank Angielski łącznie z magnatami handlu i przemysłu brytyjskiego finansuje szczególnego rodzaju imprezę pod postacią szkoły dla milionerów w Londynie, która już z początkiem bieżącego roku szkolnego zostanie otwarta.

Od szeregu lat naczelne władze bankowe oraz przedstawiciele firm handlowych i zakładów przemysłowych w Anglii dobatowali nad koniecznością odpowiedniego przygotowania zastępu młodzieży na przyszłych „królów“ handlu, przemysłu i bankowości brytyjskiej. Rezultatem narad w tej sprawie jest właśnie założenie szkoły. Umożliwić ma ona młodzieńcom najbardziej uzdolnionym osiągnięcie /po jej chlubnym ukończeniu najwyższych stanowisk kierowniczych w świecie bankowym, handlowym i przemysłowym. Na wybór kandydatów do reżycznej szkoły nie będzie miała wpływu kwestja ich pochodzenia, majątku czy stanowiska społecznego ich rodziców. De-

cydować tu będą wyłącznie osobiste zdolności.

Szkoła stanowić będzie sekcję „londyńskiej szkoły ekonomicznej“. Wykłady będą przeważnie oparte na doświadczeniach praktycznych. Wobec tego, że handel, bankowość i przemysł wymagają do kierowania nimi jednostek o szerokich horyzontach myślowych, intuicji i zdolności szybkiego orjentowania się, program szkoły został opracowany z uwzględnieniem ogólnego przygotowania i z wykluczeniem specjalizacji. Liczba uczniów ograniczona została do trzydziestu. Wyboru ich z pośród zastępu kandydatów dokona komitet, składający się z przedstawicieli świata akademickiego i delegatów firm, które sfinansowały „szkołę przyszłych milionerów“.

Oryginalna wioska trędowatych

W miejscowości Emjanyana na terytorjum niedawno utworzonej prefektury apostolskiej Umtata w Natalu istnieje leprozorium, które pod względem organizacji uważać należy za jeden z najlepszych w Afryce zakładów dla trędowatych. Na pół więzienny system traktowania nieszczęśliwych chorych tutaj nie istnieje. Korzystają oni oczywiście w dopuszczalnych granicach z pewnego rodzaju całkowitej swobody i autonomii, wzorowanej na organizacji starożytnych wiosek krajowców. Trędowaci wybierają sami sobie naczelników gminy, sami rozstrzygają swoje spory, dzielą zapasy i utrzymują porządek wewnętrzny. Mogą posiadać grunta i ruchomości, kupować sprzedawać, składać oszczędności — wogóle czuć się jak najmniej odsuniętym do świata, od którego nie w swojej winy musieli odejść.

O. Bernard Huss, znany socjolog katolicki z Marianhill, omawiając eksperyment Emjanyana, stwierdza, że mógł osobiście skonstatować atmosferę zadowolenia i nawet radości, panującą w wiosce trędowatych. System ten spowodował, że dotknięci trędem krajowcy nie kryją się, jak dawniej, lecz dobrowolnie zgłaszają się do leprozorium.

Niewolnictwo w Chinach

(KAP) Międzynarodowe Biuro Pracy w Genewie wskazuje w jednej z swych publikacji, że w odległych okolicach Chin ciągle istnieje pewien rodzaj niewolnictwa w tak zwanym systemie „Mui - Tsai“. Badania rządu angielskiego w Hong-Kong doprowadziły do stwierdzenia, że w takim niewolnictwie żyje tam około 10 000 dziewcząt w wieku od 8 do 15 lat. 4 000 z tych Mui - Tsai są zarejestrowane. W pogranicznych prowincjach chińskich liczba Mui - Tsai jest jeszcze większa. Niewolnicami temi są młode dziewczęta sprzedawane przez rodziców innym rodzicom chińskim lub przedsiębiorcom za cenę od 110 do 150 dolarów.

Kryzys hoteli czeskosłowackich.

W tych dniach interwenjowali w rządzie przedstawiciele właścicieli hoteli, domagając się poczynienia kroków w kierunku usunięcia kryzysu hotelarstwa. Z powodu zmiany w systemie ulg kolejowych goście udający się do kąpieli czeskosłowackich omijają Pragę, podczas gdy dawniej goście zatrzymywali się w Pradze przynajmniej dwa dni. Do zesilenia kryzysu hoteli czeskosłowackich przyczyniło się również zarządzenie władz niemieckich, podwyższające opłaty paszportowe na wyjazd za granicę na 100 marek, jak również masowe wyjazdy na wystawę kolonialną w Paryżu. Przedstawiciele właścicieli hoteli domagają się oprócz tego aby władze nie udzielały nowych koncesyj hotelarskich i restauracyjnych i aby zniesione były podatki z przejściowego zamieszkiwania gości.

Kwiatki złościwości ludzkiej

Złościwość ludzka nie zna granic. Wiadomo. I na tysiączne zdobywa się pomysły, by dokuczyć bliźniemu. Niedawno na przykład pokłócili się dwaj sąsiedzi Saksonczycy. Na bij — zabij. I oto co zrobił sąsiad złościwszy: Przy pomocy dmuchawki wdmuchał wrogowi do mieszkania przez dziurkę od klucza kilkanaście pluskw. Biedak zdębiał, bo wiadomo że małe pijawki rozmnażają się szkodliwie i stają się plagą mieszkania i mieszkańców. Rzecz jednak skończyła się niekoniecznie przyjemnie dla samego zamachowca. Razu pewnego bowiem podczas wesołej libacji „wygadał się“ w gronie kolegów. Ci powtórzyli to wśród śmiechu uszkodzanemu i sprawa oparła się o sąd. Zamachowca skazano nie tylko na zapłacenie odszkodowania, ale i na grzywnę. Skończyło się więc na tem, że najwięcej śmiały się owi trzeci...

W pewnym miasteczku czeskosłowackim zajmowała na trzecim piętrze rodzina z licznymi dziećmi. Dzieci, jak to dzieci — bawią się, biegają, krzyczą, płaczą, śmieją się. Słowem, uważają, że dom nie kościół. I słusznie. Ale oto pewnego dnia zamilkły nagle biegania, krzyki, płacze, śmiechy. Nastąpiła cisza niesamowita, pełna czającego się lęku. Cóż się stało? Pokutuj!... Gdy tylko dzieci w domu nieco głośniejsze rusza, w tej chwili na poddaszu zaczynają się jakieś straszliwe a tajemnicze szmery. Ktoś stapa ciężko, ktoś kule puszcza w ruch po podłodze, łańcuchy brzęczą i z loskotem spadają na podłogę, — słowem, piekło, szatań, upiory.

Zaczęły się opowiadania o strachach, o duszach pokutujących, o upiorach. Ojciec rodziny, słysząc te opowiadania, oraz na własne uszy słysząc tajemnicze hałasy na strychu wieczorem, kiedy dzieci układano do snu. Więc poszedł na strych, by się przekonać osobiście o powodzie niepokoju. Nie zauważył niczego, ani szmerów, ani upiorów, ani nic takiego. A tymczasem zastraszona dzieci pobladły, pomizerniały; w wesołych zazwyczaj oczach zagościło przerażenie, we śnie straszły je najróżniejsze widziadła. Zachodziła poważna obawa o stan nerwowy i wogóle o zdrowie dzieci.

Zrozpaczony ojciec udał się wobec tego o pomoc do policji, która wszelkie zjawiska upiorne rozwiązuje w sposób całkiem naturalny. Kiedy więc pewnego wieczora zaczął, jak zwykle, straszyć, wtedy uzbrojony od stóp do głów policjant zakradł się na strych i znalazł... bardzo pomyślowy aparat: w pustej skrzyni „skaczący“ kawał drzewa z przymocowanymi łańcuchami, a przewiązany sznurkiem. Dalsze badanie zaprowadziło po sznurku do mieszkania właściciela kamienicy, który sznurkiem raz poraz pociągał, by wywołać tajemnicze odgłosy. Przy pomocy „duchów“ chciał wyprosić z mieszkania dziecięcych lokatorów. Oczywiście z tą chwilą „strachy“ zamilkły, ale właściciel domu odpokutuje teraz przed sądem za zakłócenie spokoju.

I jeszcze jeden kwiatek. W miasteczku włoskiem Cassino również pewien właściciel domu pragnął usunąć niemylących sobie lokatorów. Nie uczył się wprawdzie do pomocy „duchów strasznych“, zato jednak wpadł na inny rafinowany sposób. Oto podłogę swego mieszkania przewiercił w licznych miejscach, tworząc w ten sposób przetak z sifitu lokatora. Następnie rozlał wodę na podłogę swego mieszkania. Tusz podczas upałów włoskich — rzecz bardzo przyjemna, ale w właściwej porze i w właściwym miejscu. I conajmniej trzeba być odpowiednio rozebrany. Ale gdy naprzykład zacznie kapać z sifitu podczas obiadu — kap, kap na talerze, na ubrania, wtedy można by ze skóry wyskoczyć. „Niemili lokatorzy musieli coprawda zalane mieszkanie opuścić, ale złościwego gospodarza skazano na grzywnę, na odszkodowanie za zniszczone ubrania, bieliznę i obiad, na zapłacenie hotelu lokatorom, oraz na wyrestaurowanie mieszkania.

Tak więc niszcząca złościwość się oplaca. kw.

Pod znakiem podróży

(Jak się ubrać?)

Lipiec, sierpień, wrzesień, upływają polowicie ludzi w gorące podróży życia koczowniczego. Jedni jadą na urlop, by cały czas przesiedzieć na jednym miejscu. Ci wiedzą zawczasu, dokąd jać i poco, mogą na dwa miesiące przedtem posprawić sobie wszystko, co im może być potrzebne. Jeśli ktoś jednak ma zamiar być w kilku lub kilkunastu miejscach, powinien pamiętać przedewszystkiem, aby uniknąć niepotrzebnego balastu. Bardzo trudno jest uniknąć pokus na wiosnę, kiedy wszystkie wystawy neą różnobarwną tęczą deseniowych materiałów, doświadczenie jednak wskazuje, że jeśli chodzi o praktyczność, to nic nie zastąpi kostjumu popielatego lub granatowego z dwiema jedwabnymi bluzkami, łatwo się piorącymi i drugiego kostjumika z czeszczy (sukienka bez rękawów i żakietek).

W podróży dużo się zwiedza, nie ma się ani czasu, ani ochoty na przebieranie, trzeba więc mieć gotowe dwa ubrania do wyboru, jedno na pogodę niepewną, drugie na upał. Pudoło z kapelusząmi też zabiera zbyt wiele miejsca — lepiej więc mieć dwa bereckie — jeden ciemny, na podróż, drugi — jasny, z trykotu lub plecionej słomki w walizce. Trzeba pamiętać przedewszystkiem o wygodzie! Lepiej być ubraną skromnie, ale stosownie, niż przywieźć z powrotem z rozgoryczeniem kufry sukien, których nie miało się okazji włożyć.

Wyjeżdżając dobrze jest też zabrać pullover i sweter, którego się w Warszawie nie nosi. Na wilegaturze jednak jest on niezastąpiony — wieczory są już chłodne, a płaszcz jest za ciężki.

Jeśli jedziemy w okolice podgórska, bardzo przydałoby się obuwie na gumowej podeszwie. Do wycieczek w Beskidy,

Z różnych stron Polski

X tydzień społeczny „Odrodzenia”

(KAP.) Nikomu nie jest tajemnym, że przyczyną kryzysu moralnego dzisiejszego świata jest brak oparcia się o jedyny sprawdzian etyczny — etykę katolicką. Przebudowy społeczeństwa w duchu katolickim dokonać można tylko przez należytym wychowanie psychiki społeczeństwa. Tylko bowiem społeczeństwo, rozumiejące w pełni znaczenie życia nadprzyrodzonego w postępie jednostek i narodów, a w konsekwencji dążące do oparcia całego życia społecznego i państwowego we wszystkich jego dziedzinach i przejawach na zasadach katolickich, zdoła rozwinąć pałace zagadnienia społeczne, narodowe i polityczne. Półśrodkami w tej walce to pewna przegrana. Polska musi być katolicka, to znaczy silną i zdrową, wewnętrznie zważającymi zasady, które rozwija i w czyn wcieliła tak wśród młodzieży akademickiej, jak i wśród starszego społeczeństwa stowarzyszenie „Odrodzenie”.

Szkola, przygotowująca kadry inteligencji polskiej, są od lat dziesięciu organizowane w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim, ciesząc się poparciem Episkopatu Polski i znanego z entuzjazmu dla sprawy katolickiej i polskiej społeczeństwa, tygodnie społeczne.

Tegoroczny, jubileuszowy — dziesiąty „Tydzień Społeczny” odbędzie się w dn. 23-30 sierpnia w Lublinie i poświęcony zostanie zagadnieniom społecznym ze szczególnym uwzględnieniem encykliki „Rerum Novarum”, której 40-lecie ogłoszenia obchodzimy w roku bieżącym.

Blizszych informacji o programie „Tygodnia” udzieli komitet organizacyjny: Lublin, Uniwersytet.

Jubileusz kapłaństwa ks. biskupa Kubiny.

W początkach września b. r., ks. biskup dr. Teodor Kubina obchodzić będzie 25-letni jubileusz kapłaństwa. W związku z jubileuszem, staraniem Akcji Katolickiej ukaże się we wrześniu zbiorowe dzieło, obejmujące wszystkie prace ogłoszone drukiem przez Dostojnego Jubilata. Dzieło to ukazuje się w opracowaniu ks. prof. Koźlickiego, a pod naczelną redakcją dyrektora Akcji Katolickiej ks. prałata Sędzimira.

Tragiczna śmierć inżyniera z Sosnowca.

W laboratorium fabryki celulozy i papieru „Natronag” w Kaletach pracował inżynier-chemik Stanisław Mączewski z Sosnowca. W ub. poniedziałek podczas pracy w laboratorium rozbiła się butelka z benzyną, stojąca na stoliku obok palnika spirytusowego. W jednej chwili benzyna zapaliła się a płomień ogarnął inż. Mączewskiego, wskutek czego został on dotkliwie poparzony. Przewieziony w stanie groźnym do szpitala w Koszęcinie, inż. Mączewski zmarł następnego dnia rano. Zwłoki tragicznie zmarłego inż. Mączewskiego sprowadzone zostały przez rodzinę do Sosnowca i pochowane na miejscowym cmentarzu.

Gdy „piękna Józia” chciała się stroić.

W Ilowie, w sosnowieckim, od dłuższego czasu mieszkała wdowa po kolejarzu, którą nazywano ogólnie „Józia-kolejarką”, lub „Piękną Józia”. Istotnie była piękna. Mężczyźni za nią szaleli, niejedni gotów byłby nawet się — żenić. Ale „Piękna Józia” wolała wodzić za nos wielu przyjaciół, niż oddać się w ręce męża-tyrana. Wolała być wolną i samodzielną. Pracowała na siebie jako telefonistka stacyjna w oddziale ruchu.

Czyż jednak telefonistka zarabia dużo? Bardzo mało. Naprawdę za mało, by się stroić. A Józio netylko była piękna, ale lubiła się pięknie ubrać. Trzeba jej przyznać, że narazie usiłowała ona zdobyć na to środki pracując wiele, przyjmując „pozabiurowki”, przesiadując wieczorami w biurze. Wszystko to było — nic. I oto „Piękna Józia” dała się wciągnąć do interesów, dla których jedynie słuszną jest nazwa — „ciemne interesy”. Wśród jej adoratorów byli ludzie różnego autoramentu i różnych fachów.

Zaproponowano jej udział w bogatych zyskach. Zaczęła pracować w „przemycie”. Poza tym została „meliniarką”. W jej mieszkaniu złodziej mógł się schronić z „dola”, a przemytnik ze swym towarem. Wzajemnie urządzano „Działówce”, tak się teraz nazywa ta „Piękna Józia”, uczyły, zostawiano śliczne zegarnicze jedwabie, kosmetyki itd. „Działówka” brała też i pieniądze. Dom jej był w dzień i nocą na usługi gości z pod ciemnej gwiazdy, ona też. Pomimo to przez długi czas uchodziła za wzorową urzędniczkę i wzór cnót nie-

Reklamę gazetową

na terenie

Małopolski i Podola

rozpowszechnia korzystnie

Kurjer Lwowski

Lwów, Zimorowicza 17.

wieściach. Wkońcu jednak wszystko ma swój kres.

Pewnej nocy pod drzwiami mieszkania „Pięknej Józii — Działówki” stanęła policja. Gospodyni nie chciała otwierać, kiedy zaś policja wkroczyła do środka, zwrócono uwagę na pewne niedokładności w łóżku „Pięknej Józii”. Policjant z rewolwerem w ręku zdziwił z łóżka pierzynę i znalazł się oko w oko z uzbrojonym drabem. Okazało się, że był to niejaki Prymatowski, znany złodziej i włamywacz, który ukrywał się w mieszkaniu swej kochanki. Oboje poszli do więzienia. Tak się skończyła karjera pięknej kobiety, która weszła na śliską drogę.

Po wykryciu manipulacji w Banku spółdzielczo-handlowym w Mysłowicach

W ub. tygodniu pisaliśmy o wykryciu oszustw popełnianych od roku przez zarząd Banku spółdzielczo-handlowego w Mysłowicach. Po ujawnieniu nadużyć lokal banku opieczetowano oraz zabrano wszystkie książki, celem przejrzenia.

W wyniku prowadzonych dochodzeń przez władze śledcze w Katowicach oprócz aresztowanych Moszka Najfeldta z Będzina, Izraela Szwajcera z Dąbrowy Górniczej, Leona Kuttnera z Król Huty oraz Benicjana Szancera z Mysłowic policja zaarrestowała i brata Najfeldta oraz 19-letnią córkę Szwajcera z Dąbrowy Górniczej która pomagała swemu ojcu we wszelkich manipulacjach. Córke Szwajcera zaarrestowano pod koniec poszukiwań w jednej z leśnikowskich miejscowości w okolicy Wisła — Ustroń. Po przesłuchaniu będzie ona prawdopodobnie zwolniona, gdyż istnieje przypuszczenie,

nie, iż była ona tylko narzędziem w rękach swego ojca, który dziś chce się wykreślić od wszelkiej odpowiedzialności, zwalając winę na nią i swych współników.

Badanie ksiąg oszukańczego banku trwa nadal celem dokładnego stwierdzenia, w jakiej wysokości i jakie firmy zostały poszkodowane przez bandę kombinatorów.

Przewozy samolotowe w miesiącu czerwcu b. r.

W miesiącu czerwcu b. r. samoloty Polskich Linij Lotniczych „Lot” kursowały na wszystkich liniach, przewidzianych rozkładem, przelatując w 544 lotach ogólną drogę 154 904 km z pełnym bezpieczeństwem i 99,6 proc. regularnością.

Samoloty przewiozły: pasażerów 1598, pocztę 3 576 kg — gazet 2 062 kg — bagażu 15 499 kg — towaru 20 029 kg. Największą frekwencją cieszyła się linia Warszawa — Poznań (84,6 proc. wykorzystanego obciążenia) i Warszawa — Katowice (74,2 proc.).

Współpraca misyjna lekarza

(KAP.) Jak wielką rolę w pracy misyjnej odgrywać może ofiarna rola lekarza, świadczy przykład amerykańskiego lekarza dr. Harry Blaber, który dla współpracy z misjonarzami z Maryknoll przybył przed kilku zaledwie miesiącami do chińskiego miasta Tulgon w prowincji Kwantung. Jego uprzejmość, dobroć i poświęcenie sprawiły, że w ciągu pierwszych tylko 6 miesięcy miał w misyjnym ambulatorium ponad 9000 pacjentów, z których bardzo wielu zgłaszało się następnie do misji o naukę zasad religii katolickiej. W tym czasie władze jednego z miast, położonych na terenie wikariatu apostolskiego Kongmonn, obejmującego również wspomiane miasto Tulgon, zwróciły się do misjonarzy katolickich z propozycją przejścia pod swą opiekę szpitala rządowego. Propozycji tej mimo jej widocznych dla pracy misyjnej korzyści misjonarze nie mogli przyjąć. To między innymi spowodowało, że dr. Blaber zajął się nauczaniem medycyny jednego z młodych Chińczyków katolików, rokującego wielkie nadzieje. Jeżeliby się udało stworzyć zastęp lekarzy miejscowego pochodzenia, praca misyjna kapłanów byłaby znacznie ułatwiona.

Za liczne kwiaty i wieńce, szczerze dowody współczucia i oddanie ostatniej przysługi memu najukochańszemu mężowi i naszemu najdroższemu ojcu, ś. p.

Józefowi Woźniakowi

składają jaknajserdeczniejsze

Bóg zapłać!

zw 10 337

żona, córka i synowie.

Przewielebnemu Duchowieństwu, Zarządowi Głównemu, Dyrekcji, Członkom i Urzędnikom Związku Obrony Kresów Zachodnich oraz Wszystkim, którzy okazali nam współczucie z powodu śmierci naszego nieodżałowanego brata, szwagra, wuja i kuzyna, ś. p.

Wincentego Zenktelera

składamy serdecznie

Bóg zapłać!

zw 10 367

Rodzina.

Przewielebnemu Duchowieństwu, Towarzystwom, Obywatelstwu, wszystkim Krewnym, Przyjaciółom i Znajomym za udział w pogrzebie, piękne wieńce i okazane nam liczne dowody współczucia z powodu tragicznej śmierci naszego najdroższego, jedyne go syna, brata i szwagra, ś. p.

Witolda Pobóg - Prusinowskiego

składamy najserdeczniejsze

Bóg zapłać!

Rodzice, siostra, szwagier.
Kruszwica - Luboń. Pw 5851-56,134

Z powodu wyjazdu moja kancelaria podatkowa będzie w sierpniu b. r.

ZAMKNIĘTA.

P. T. Klientom podaję do wiadomości, że w ważnych i niecierpiących zwłoki sprawach, będę przyjmował zgłoszenia

Janusz Gąsiewski, rzecznik podatkowy,
Warszawa, Widok 12, m. 37.

O miejscu i dniu otwarcia kancelarii w Poznaniu zawiadomię P. T. Klientów po powrocie z Warszawy.

zw 10 870

Janusz Gąsiewski,

absolwent Wydz. prawno-ekonom.
b. etatowy urzęd. Wielkopolsk. Izby Skarb.

Dnia 2 sierpnia r. b., o godz. 2 po poł., zasnęła w Bogu, opatrzona Sakramentami św., po krótkich lecz ciężkich cierpieniach, nasza najdroższa matka, teściowa, babka i prababka, ś. p.

z Hoffmannów

Helena Sprengerowa

w 78 roku życia. Pogrzeb odbędzie się w środę, dnia 5. b. m., o godz. 17-tej z kaplicy św. Józefa, na cmentarz parafjalny św. Małgorzaty. Msza św. za duszę drogiej Zmarłej odprawiona zostanie w czwartek, dnia 6. b. m., o godz. 7,30 w kościele św. Małgorzaty.

W ciężkim smutku pogrążona

Poznań, Swarzędz, Berlin, Gdynia. **rodzina.**

Osobnych wiadomości nie wysyła się. zw 1 365

Wróciłem

Dr. R. Weise

lekarz spec. w chorobach uszu, gardła i nosa

zw 10 867

10-12 i 15-17

Jasna 19 (Kaponiera) Telefon 60-02

Wróciłem

Dr. med. Ryszard Peiser

Specjalista chorób dziecięcych

Pocztowa 22 Tw 273 Telefon 40-06

Wróciłem

Wincenty Dzieliński

zw 10 813

dentysta

Poznań, plac Wolności 5, telefon 53-62.

St. asyst. Kliniki Stomal. Uniw. Pozn.

Feliks Rutkowski

lekarz dentysta

powrócił

zw 10 376

ordynuje ul. Pocztowa nr. 22.

Autem

ciężarowem wykonuje zwozki i przeprowadzki klm. 40 gr.

Rynek Łazarski 10, m. 17, tel. 75-48

zw 10 377

6 pokojowego

mieszkania

z komfortem, poszukuję. Oferty do ekspedycji Kurjera Poznańsk. pod zw 10 369

5-6 ubikacyj na biura

w centrum miasta, poszukuję. Oferty do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 10 368

LIPSKIE TARGI JESIENNE

30 sierpnia do 3 września 1931

Targi ogólne w 40 gmachach wystawowych Śródmieścia. Targi techniczne i budowlane, przedmiotów do użytku domowego i przemysłowego w pawilonach 1, 2, 3, 4, 6, 11, 12, 19 i 20 na terenach wystawowych. Duży wybór towarów, ułożonych bardzo przejrzysto! Zainteresowanym udzieli na żądanie szczegółowych informacji z podaniem ulg i ułatwień w podróży nw 4 917

Przedstawiciel honorowy

Lipskiego Urzędu Targowego na Wielkopolską i Pomorze

OTTO MIX, Poznań

ul. Kantaka 6a.

Telefon 23-96.

Obszerne ubikacje

handlowe, nadające się na każdy przemysł, do tego stajnia, podwórze, szopy, piwnice oraz ładne 3 pokojowe mieszkania z ogrodem zaraz do wynajęcia. Blizsze informacje: A. Krygier, restauracja, Wjazdowa 9. zw 10 374

Zainteresowanym sferom kupieckim, przemysłowym i rzemieślniczym podaję do łaskawej wiadomości, iż

BIURO i SKŁADNICA WOLNEGO SKŁADU SOLI

na miasto Poznań
znajduje się

na PRZELADOWNI MIEJSKIEJ

przy ul. Szyperskiej nr. 14 15 i że wszelkie gatunki soli jadalnej, bydlęcej i przemysłowej nabyć tam można po cenie monopolowej

PIOTR MICHAŁOWICZ

Samodzielny kierownik Wolnego Składu Soli
na miasto Poznań

Telefon: 25-56   Konto P. K. O. 204783

Pw 5844-31.25

ZABAWKI

i inne nowości jarmarczne.

Wytwórnia

Cennik bezpłatnie.

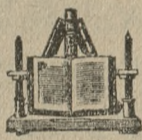
MILNER, Warszawa, Mławska 5/17.

np 4441

Ubezpieczenia!

na życie, od wypadków, odpowiedzialności prawnej, od ognia.

Poszukiwani Panowie, którzy wykazać mogą uzdolnienia do służby wewnętrznej i zewnętrznej, posiadają stosunki i kierować mogą większym personelem. Oferty z życiorysem, z podaniem żądanego wynagrodzenia i czasu, od kiedy posiada może być objęta, składać pod zw 10333 do Kurje a Poznańskiego.

Oprawy ksiązek
wszelkiego rodzaju
Introligatornia
Drukarni Toruńskiej
T. A. w Toruniu
ul. św. Katarzyny 4.

Książkowa

początkująca oraz maszynistka poszukuje posady przy skromnych wymaganiach. Oferty Kurjer Poznański zdw 46 626

Podmistrzów

(poljerów) murarskich i ciesielskich poszukujemy do wykonania budynków kolejowych w Zduńskiej Woli Zgłoszenia tylko pierwszorzędnych sił do „Tri”. Tow. Robót Inżynierskich S. A. Przedstawicielstwo w Warszawie, Nowy Świat 38, m. 6.   zw 10375

PRZETARG PRZYMUSOWY. Nieruchomość, położona w Winiarach, przy ul. św. Leonarda, pow. Poznań i w chwili uczynienia wzmianki o przetargu zapisana w księdze gruntowej Poznań-Winiary tom XVI karta 411 na imię wdowy Anieli Kiedrowskiej z d. Lewandowskiej w Winiarach zostanie w drodze egzekucji **dnia 10 sierpnia 1931 o godz. 11 przed poł.** wystawiona na przetarg w niżej oznaczonym Sądzie, pokój nr. 23. Wzmiankę o przetargu zapisano w księdze gruntowej dnia 7 kwietnia 1931.   nw 4677
Poznań, 28 czerwca 1931.   Sąd Grodzki II.

2. N. N. 2/31. Na skutek podania dłużniczki firmy **Frans Haase w Drawsku — Spółka Jawna** — o odroczenie wypłaty wyznaczony zostaje termin do rozpoznania sprawy **na dzień 22 sierpnia 1931 r. godz. 10-11** przed Sądem Grodzkim w Waleńcu n/Not. pokój nr. 14. Wierzyciele firmy „Frans Haase” mogą przybyć na powyższy termin celem udzielenia Sądom wyjaśnień. Wieleń n/Not. dnia 29 lipca 1931 r.   nw 4678
Sąd Grodzki.

PRZETARG PRZYMUSOWY

W piątek 7 sierpnia b. r. o godz. 8.30 sprzedam w Krzeslicach p. Pobiedziska, najwięcej dającym za gotówkę: **3 stogi żyta, 133 morgi pszenicy na pniu, 25 żrebacków, 2 i 3 letnie, jałowice, 40 cielaków, 120 warchlaków, 250 prosiąt, 43 maciory zarodowe, 36 indyków, piłą parowy (komplet) marki Kemna rocznik 1917, pozatem całkowite urządzenie domowe a mianowicie: pianino, dywany, obrazy, biblioteka, żyrandole, skóry, fuzje, szafa żelazna, porcelana antyczna, radioaparata 4 lampkowy i inne.**   nw 4700
Zbiórka przed majątkiem.   Br. Grzesiak, kom. sąd. z pol., Pobiedziska

PRZETARG PRZYMUSOWY

W piątek, dnia 7 sierpnia 1931, o godz. 10 na placu spedytora Stachowskiego, przy ul. Małe Garbary 9, sprzedam najwięcej dającym za natychmiastową zapłatą: **w wielkiej ilości towary składu skór jak całe skóry wierzchnie, skóry na zelówki i różne inne. Ponadto różnego rodzaju gwoździ szweskich metalowe i drewniane, różne laki i pasty do trzewików, całą ilość podków na obcasy i różne t. p. przedmioty. Ponadto około 200 par obuwia damskiego, oraz maszynę do piania marki Adler i powielacz. Przy końcu całe urządzenie składowe i sklepowe i różne adamaszki i veloury.**   nw 4700
Przedmioty będą na przetargu okazane. Przetarg odbędzie się napewno.   Krawczyk, kom. sąd., Dąbrowki 14

WINA

LEKKIE MOZELSKIE

NYKA & POSŁUSZNY

POZNAŃ, WROCLAWSKA 33/34.
Pw 5 848-20,155

W sprawie zapobiegawczej nad majątkiem firmy **B. Antkowiak, Magazyn Obuwia, właśc. Ildefons Matuszkiewicz Poznań, Stary Rynek 6**, na skutek otwarcia postępowania układowego, wyznacza się w celu ustalenia listy wierzycieli po myśli art. 40 Rozp. Prez. Rzeczypospolitej z dnia 8. 3 1928 Dz. Ust. 27, poz. 244 w porozumieniu z Sądem Grodzkim w Poznaniu termin do sprawdzenia wierzycielności na dzień **18 sierpnia 1931 od godz. 10—12 przed poł.** w lokalu firmy powyższej w Poznaniu, ul. Wroclawska 13. II pr. Lista wierzycieli wyłożona będzie w Sądzie Grodzkim w Poznaniu, pokój 25, od dnia **21 do 28 sierpnia 1931.** Od daty wyłożenia listy mogą osoby interesowane zaskarżyć w terminie 7 dniowym postanowienia nadzorca sądowego, co do wciągnięcia lub odmowy wciągnięcia wierzycielności na listę do wymiennego Sądu. P o z n a ń, dnia 31 lipca 1931.   Pw 5845-31.23
A. Klebba, nadzorca sądowy.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-lamowy milimetr 60 groszy

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 20 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i, w, z, a = każde stanow 1 słowo.
Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

Znak oferty (naprzykład: n 2395, z 21205, d 1811 i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

Nagle ogłoszenia

wieczorem po zamknięciu

ekspedycji (godz. 18,30) do wydania tylko porannego przyjmuje portjerna. Wejście bramą św. Marcin 70 — dzwonek nocny przy bramie na prawo. Telefon portjerna nr. 35-25

Portjerna nie jest upoważniona do przyjmowania ogłoszeń do wydania wieczornego.

1 SPRZEDAŻE

Podłoga
szalówkę dostarcza Jan Dome-racki, tartak parowy, Brama Wil-decka, telefon 1667
Pw 5 174-23.14

Skład
kolonialny towarem, mieszka-niem sprzedam korzystnie. — Adres Kurjer Pozn., zdw 47 707

Samochód
limuzyna, 6 cylindrowa, w dosko-nalym stanie natychmiast za go-tówkę tania do sprzedania z po-wodu wyjazdu. Zgłoszenia: Ro-sada, Góra Przemysłowa 4, tel. 1226   zdw 47 853

Mebie
nżywane oraz inne przedmioty sprzedaje i kupuje Poznański Lom Komisowy, Dominikańska 3 telefon 24-42.   Pw 11 540

„Centrala mebli“
Swarzędz poleca meble po cenach niskich. Wielki wybór.
Pw 5703-30.35

Belki
dostarcza według wymiarów Jan Dome-racki, Brama Wildecka, tel. 16-67.   Pw 5 176-28.12

Wolny — włóczki
do robótek ręcznych, półczerwoni-czych, dywanowych, trykotar-stwa maszynowego i innych wszelkich celów poleca Hurtow-nia, św. Marcin 56 I piętro,   zdw 47 976

Sypialnie
ładne, kompletne sprzedaje rze-zywiście tania. Stolarska, Kwia-towa 6.   zdw 47 939

Rower
w bardzo dobrym stanie korzyst-nie na sprzedaż Aleje Marcin-owskiego 1, mieszkanie 4, od 17—18.   zdw 47 978

Parcele
Wszystkich dzielnicach Poznania sprzedaje „Biuro Techniczno-Agrarne” Plac Wolności 9.   zdw 48 191

Urządzenie
hotela: łózka, kanapy szesławowe, materace wiosienne, stoły, pod-uszki. Składowa 4 (podwórze), 4 do 6.   zdw 47 957

Kantówki
łaty dostarcza Jan Dome-racki, Brama Wildecka, telefon 1667.   Pw 5 175-28.13

Willa
z 2 morgowem ogrodem w Pu-szczykowie za 13 000 do sprze-da-nia Zgłoszenia W. Wysocki Pu-szczykowo.   zdw 47 955

Radjo
trzylampkowe, komplet (Telefun-ken) 170. — Biuro Greifa, Rataj-czaka 15.   zdw 47 940

Miód
wysokogórski, leczniczy, wysła-ny w puszkach 5-kiłowych franco po 22 zł. — Ks. Jan Iwanio, Tarna-ka niżna, poczta Sokoliki Gó-rskie.   zdw 48 193

Wózek
dziecięcy nowomodny sprzedam. Wenecjańska 11/12. Rajkowska.   zdw 47 936

Kajak nowy
jednosobowy bardzo korzystnie do nabycia. Informacje 27 Grud-nia 2. m. 4, 10—12.   zdw 47 928

Tapczan
Knippenberga, oryginal. 200 x 100, nowy, nieużywany, okazynie za 200 sprzedaj Biuro F. Griena Po-znań, Fredry 3, godziny 11—1.   zdw 47 829

Deski
stolarskie dostarcza w różnych dymensjach Jan Dome-racki, Bra-ma Wildecka, telefon 1667   Pw 5 173-28.15

Wage
decymalna na 200 kłb. dobrze utrzymana sprzedam. Półwiejska 29, parter, prawo.   zdw 46 533

10
mórg zabudowana maszynę in-ventarzę kompletnie, wpiaty 2 000 Rolpol, Wroclawska 22.   zdw 47 986

Futro
damskie ożmowce do sprzedania. Małeckiego 23. III. Sapieha.   zdw 48 026

Wille
w Swarzędzu, blisko dworca, 5 po-koj, ogrzewanie centralne, ogród, 1/2 morgi, sprzedam za gotówkę. Pośrednicy wykluczeni. Zgłosze-nia Kurjer Poznański zdw 48 133

Zakład
fryzjerski sprzedam spieszenie i tania. Gdzie? wskazuje Kurjer Po-znański zdw 47 908

Lato, lato.
Dla kupców i ludzi interesu w bardzo wielu branżach — to najlepszy sezon roku. Jednak ten tylko wykorzystasz sezon w całej pełni kto się stale ogłasza w najpoczytniejszym Kurjerze Poznańskim.

Tylko 2 zł
kosztują damskie i męskie buciki na gumowej podszewie. Dom obuwia. Półwiejska 15.   rw 2263

Plaszcz
damski czarny jesienny tania sprzedam. Wały Królowej Jadwigi 1, III., prawo.   zdw 48 039

Zakład
fryzjerski centrum sprzedam lub wydzierżawie. Oferty Kur-ier Poznański zdw 48 069

Kiosk
murowany powar, urządzenie, dobrze zaprowadzony sprzedam inwalidzie za 4,750 zł. Zgłoszenie Kurjer Poznański zdw 48 048

Dom
3 pokoje kuchnia, przedmieście Poznania 5 mórg ogrodu, wpiaty 10 000. Rutkowski, Grobla 29.   zdw 48 087

Dwie sypialnie
korzystnie sprzedam. Zgłoszenia Jankowski, Półwiejska 3. Od 3—6   zdw 48 124

Willa
nowo pobudowana 8 ubikacji, chlewik, przytem morga ogrodu korzystnie na sprzedaż. Zgłosze-nia Kowalik, Poznań-Główna, ul. Bartnicza.   zdw 48 105

Sprzedam
platforme na 100 ctr., 2 silne ko-nie Korcek, Bydgoska 2.   zdw 48 110/11

Różne
meble tania do sprzedania. Slo-wackiego 21, II. piętro.   zdw 47 942/3

Lodówka
65x135x130 w dobrym stanie sprze-da. Następniak. Dąbro-wskiego 85.   zdw 48 202

Jadalnia
solidna okazynie niska cena — Stolarska Bukowska 9.   zdw 48 205

Samojazd
dla dzieci tania. Stolarska, Bu-kowska 9.   zdw 48 204

Skład
towarów kolonialnych i delikate-sów z mieszkaniem w dobrym po-łożeniu w większym powiatowym mieście zaraz sprzedam. Do ob-jęcia ca 5 000. reszta według umowy. Zgłoszenia Kurjer Po-znański zdw 48 207

Nowa wille
w Ławicy tuż przy torze wyści-gowym sprzedam lub wydzierż-awie, 3 pokoje kuchnia, 2 pokoje kuchnia i balkon, ogród, garaż, pralnia i chlew. Oferty Kurjer Poznański zdw 48 152

Gdynia
w centrum miasta domek 4 ubi-kacje, 320 m² placu, cena 18,000 zł okazynie sprzedam. Zgłosze-nia „Informator”.   nw 4914

Wózek
dziecięcy, koszykowy, dobry ta-nio. Drogerja, Półwiejska 8.   zdw 48 173

Aparat fotograficzny
6 1/2 x 9 obiektyw 4.5, lornetka przy-zmatyczna Zeissa 8x24 tania Dill, Pocztowa 1.   zdw 48 073

Aparat
fotograficzny 10x15 korzystnie sprzedam. Piotra Wawrzyńska 12. m. 9.   jw 1193

Samochód
Chevrolet roczn. 25 otw. w bardzo dobrym stanie gotów do jazdy sprzedam za 1500.— na do-godnych warunkach. A. Stróżyk, Smigiel   nw 4921

Tylko unikać
niepotrzebnego chodzenia i udaj się wprost do Hurtowni Porcelany Wroniecka 24, podwórze — Tamże porcelana Cmielowska — Alpaka — Szkło. — Całkowicie wyprawy — Potem słoje zam-kanie 0.75 — Aparaty 16.50 — Szklanki 0.10 — Serwis obia-dowe 12 osób porcelana 59.00, Rzecz jasna, że w Hurtowni najtaniej!   zdw 48 184

Pilkę
można duża sprzedam. Skryta 1, m. 5.   zdw 48 018

Drukarnię
małą sprzedam bardzo tania. Waly Zygmunta Augusta 10, m. 16.   zdw 48 189

Rower
sprzedam Wandel, Ostrówek 15   zdw 48 200

Dom
piętrowy, niekompletny, 8 ubika-cyj skład za bezcen. Zgłoszenia Gumienny Ławica „Lot”.   zdw 48 201

Radioaparata
3 lampkowy, komplet sprzedam — Szyperska 17, miesz. 2.   zdw 48 103

3.90 Bemberga
pończochy Bemberg złoty 4.90 je-dwab do prania 1.60, pantalon jedwabne 2.50, kombinacja jedw. 4.50; beret czeski 1.80; torbki skórkowe 3.75; koszula; mesko sportowa krawatem 4.75; mesko skórkowe 0.90; kalesony mesko 1.90 skarpety 0.40; czapki mesko 1.75; parasole ogromny wybór za bezcen. Warszawa Skład Fa-bryczny Jadwiga Podbieleka, — Wielkie Garbary 40, naprzeciw Wodnej.   zdw 48 100

Wyżlice
dwuletnia, ułożona, krótkotrwała 160 zł. sprze-da Leśnictwo Dział Wielkopolska.   zdw 48 206

Cukiernię
z zapędem elektrycznym sprzedam z powodu śmierci męża. Półwiejska 19.   zdw 48 129

Bandonjum
tania sprzedam. Czartoria 2, II. Biskup.   zdw 48 175

Wilczyce
sprzedam czujna, ostrza   Łabowa   zdw 48 000
7 a. miesz. 19

Dywan
perski rozmiar 1,60-1,25, płaszcz
miski nowy i lósko sprzedam. —
wskaże Kurjer Pozn. —
Adres: r. w. 2310

Samochód
Chevrolet 1927 w dobrym stanie
do jazdy tania na sprze-
daz. Chwaliszewo 74. mieszkanie
z. d. w. 48 169

Skład
towarów krótkich w powiatowym
mieście gimnazjum wojsko sprze-
dam z powodu podeszłego wieku.
Oferty Kurjer Pozn. z. d. w. 48 166

Skórki
blamy, ceny hurtowe. Hankie-
wicz. Wielka 9 (wchód Szewska).
z. d. w. 48 119

Głośnik
Philipsa, większy, mało używany
za 100 zł sprzedam. Oferty Kur-
jer Pozn. r. w. 2314

Gospodarstwo
174 mórg dobrej ziemi, żywym,
martwym inwentarzem, budynki
murowane, cena 55 000, wpłaty
30 000, reszta hipoteka lub zamie-
nie na 40-morgowe dopłaty. Oferty
Kurjer Pozn. r. w. 4 924

**Mieszkania na własność
gotowe**
do objęcia od zaraz. II seria Ko-
lonji im. Grotzera, Warszawa,
Al. Belwederska, sąsiedztwo Ła-
pieniek. Dojazd tramwajami Nr. 1,
12, 19 ulica Puławska, trzeci przysta-
nek od Placu Unii Lubelskiej.
Mieszkania 2, 3, 5-pokojowe, słoń-
czne. Wszelkie nowoczesne wy-
rządy, posadzki, balkony od stro-
ny parku. Ceny niższe. Sprzedaż:
ul. Nowa 2 lata. Sprzedaż:
Spółka Terenowa Budowy Tanich
Mieszkań, Pogodna 6 m. 13. Tel.
6-19-07. w godz. 10-14 i 16-18 w
dni powszednie. n. w. 4920

5 KUPNA

Pianino
lub fortepian kupię, Oferty Kur-
jer Pozn. r. w. 46 939

Willę
domek, lub małe gospodarstwo,
kupię za gotówkę. Okolica Sta-
roleka Zegrze, Głuszyna, Cza-
pury, etc. Zgłoszenia Kurjer
Pozn. z. d. w. 46 5078

Planino
kupię, podać markę, cenę. Kur-
jer Pozn. z. d. w. 47 714

Kupię
samochód Tatra lub Ford. Oferty
Kurjer Pozn. r. w. 47 954

Kupię
wagę stołową, regal do kiosku.
Oferty Kurjer Pozn. z. d. w. 47 989

Kupię
lub wydzierżawię skład w ruch-
liwej części miasta. Oferty Kur-
jer Pozn. z. d. w. 48 037

Chłodnicę
samochodu Citroen Typ 26 rok
dobrze utrzymaną kupię. Oferty
podaniem ceny do Kurjera Pozn.
z. d. w. 48 038

Flower
6 mm. używany z gwintowna
lufa kupię. Oferty Kurjer Pozn.
z. d. w. 48 042

Samochód
używany kupię za gotówkę za-
raz. Oferty Kurjer Pozn. z. d. w. 48 076

Parcele
w Poznaniu ponad 800 mtr.
kupię. Wyczerpujące oferty Kur-
jer Pozn. r. w. 48 131

Składu
kolonialnego z mieszkaniem w
Poznaniu poszukuję. Zgłoszenia
Kurjer Pozn. z. d. w. 48 180

Basen
do pieca kąpielowego lub piec
używany kupię. Adres wskaże
Kurjer Pozn. z. d. w. 48 084

Kupię
większe gospodarstwo wprost od
właściciela. Spieszne zgłoszenia
„Par” Aleje Marcinkowskiego 11
pod 56,132 P. w. 5850-56,132

Kupię
samochód za hipotekę. Oferty
Kurjer Pozn. r. w. 4 923

Kupię
mały domek z ogrodem zaraz. —
Oferty Kurjer Pozn. r. w. 1194

6 KAMIENICE

Poszukuje
kupna domu, najchętniej wprost
od gospodarza. Wpłaty stotysięcy
złoty. Oferty do Kurjera Poznań-
skiego z. d. w. 47 979

Dom
wartości 90 000 złotych bez długu
zamienie na majątek 200-300
mórg. Zgłoszenia Kurjer Pozn.
r. w. 47 973

Kamienica
w Krotoszynie w roku 1912 budo-
wana, dochód roczny 4200 złotych,
cena 28 000, wpłaty 20 000 sprzedam.
„Krakus”, Poznań, Pocztowa 30.
z. d. w. 48 117

Kamienica
wspaniała, Jeżyce, lepsze mie-
szkania sprzedam za 160 tys. zł.
Oferty Kurjer Pozn. z. d. w. 48 118

7 PIENIĄDZ

4-5 000 dolarów
na I hipotekę na dwa lata na
kamienicę przy ul. Gwornej po-
szukuję. Oferty Kurjer Pozn.
r. w. 47 953

Wspólnika
czynnego, conajmniej 55.000 po-
szukuje żelazniak fachowiec ce-
lem założenia fabryki płotów dru-
cianych. Branża świetna, nie-
znająca kryzysu. Przeczytaj prze-
konajujące ogłoszenie Drukowni,
Poznań sobotnim Kurjerze.
Oferty Kurjer Pozn. z. d. w. 47 810

Pierwsze
hipoteki kupuje. Wyraźne oferty
Kurjer Pozn. z. d. w. 46 519

6 000 złotych
poszukuje zaraz na I hipotekę
domu w rynku, nowe zabudowa-
nia, wartości 40 000 zł. Oferty do
Kurjera Pozn. r. w. 47 946

100 zł
dwa miesiące, procent obiadu.
Oferty Kurjer Pozn. z. d. w. 48 012

30 tysięcy
dam I hipotekę lub kupię dom.
Oferty Kurjer Pozn. z. d. w. 48 003

Wspólniczkę
(ka) do zaprowadzonego przed-
siębiorstwa poszukuję. Kapitał
2 do 3 000 zł. Zgłoszenia Kurjer
Pozn. r. w. 48 080

15.000 zł
pożyczki poszukuję. Zabezpiecze-
nie hipoteczne. Wysoki procent.
Zgłoszenia do Kurjera Pozn.
z. d. w. 48 159

6.000
I hipotekę poszukuję. Oferty
Kurjer Pozn. z. d. w. 48 056

Gotówką
dysponuję — proszę propozycje.
Oferty Kurjer Pozn. z. d. w. 48 190

8 DO WYNAJĘCIA

2 pokoje
kuchnia, łazienka z meblami za-
raz do oddania. Zgłoszenia Gen.
Umińskiego 7 a. mieszkanie 26.
parter. z. d. w. 47 914

Dwupokojowe
nowe, zaraz czynsz dwuletni. —
Rausch administrator, Grobla 27.
z. d. w. 47 793

Z powodu wyjazdu
dwa pokoje z kuchnią i meblami,
słoneczne na Łazarzu sprzedam.
Oferty Kurjer Pozn. z. d. w. 47 837

Dwupokojowe
łazienka frontowe poczekalnia Wil-
dy odstąpię zaraz 3 000 gotówką.
Kurjer Pozn. r. w. 47 967

5-cio
pokojowe mieszkanie zaraz do
wynajęcia wprost od gospodarza.
Zgłoszenia u gospodarza Aleje
Marcinkowskiego 19. Nadaje się
dla lekarza lub adwokata.
z. d. w. 47 951

Mieszkanie
5 pokoi i kuchnia na I piętrze,
willi, 2 minuty od stacji kolejowej
Ławica dogodna komunikacja,
dla małej rodziny względnie bez-
dzietnego starszego małżeństwa
z prawem przyjęcia na sublokato-
rów takiegoż małżeństwa,
wprost od gospodarza za mie-
sięcznym czynszem zaraz lub I.
X. do wynajęcia. Wiadomość
willa Biedrusko, telefon 41-79.
z. d. w. 47 948

3
pokoje, kuchnia, elektryka, gaz,
centrales ogrzewanie, IV. piętro,
150 miesieczny. Zgłoszenia Kur-
jer Pozn. r. w. 47 930

5-6
pokoi, osobna willa ogród, wszel-
kie wygody, od 1 września. —
Czynsz miesięczny. Szlagowska
5, godz. 11-13. z. d. w. 47 927

Oddam
3 pokoje z przynależnościami,
świetłem elektrycznym, parter,
Łazarz. Warunek kupno mebli
4 000 zł. Oferty Kurjer Pozn. r. w. 47 985

Pokój
kuchnia wolne. Właściciel, św.
Wojciech 5. z. d. w. 48 007

Dwupokojowe
kuchnia, korytarz, balkon, czynsz
40 złotych korzystnie spiesznie
odstąpi „Pawilon”. Marszałka
Focha 15. z. d. w. 48 142

7 pokoi
do wynajęcia w śródmieściu. —
Oferty do Kurjera Pozn. z. d. w. 48 161

Trzypokojowe
kuchnia (Śródmieście) 1.800 rocz-
na dzierżawa. Agencja Kurjera
Pozn. Przechylna 1 a. z. d. w. 48 187

Pokój
z kuchenką zaraz do wynajęcia.
dzierżawa 600. Adres Kurjer Poz-
nański z. d. w. 48 168

6
pokoi komfortowych, dzierżawa
160 zł. Zgłoszenia Soltysiak, Prusa
18. z. d. w. 48 165

5 pokoi
170 zł. miesięcznie. Zgłoszenia
Paryżanka, Półwiejska 30
z. d. w. 48 172

Manzardowe
3-pokojowe, kuchnia, łazienka,
zaraz wynajmie tania gospodarz.
Malinowa 9, bezdzietnym.
z. d. w. 48 178

9 SZUKA MIESZK.

Dla
małżeństwa poszukuje 2 pokoi
komfortowo umeblowanych lub
próżnych, używaniem kuchni i ła-
zienką u samotnej osoby w centr.
Oferty Kurjer Pozn. r. w. 2312

Mieszkania
4 lub 5 pokoi śródmieście dzier-
żawę zgóry poszukuję. Oferty
„Par”. Aleje Marcinkowskiego 11
P. w. 5825-30,108

3 pokojowego
mieszkania z komfotem dla star-
szego bezdzietnego małżeństwa
poszukuję od września ewentl.
wcześniej. Oferty pod z. d. w. 47 845
Kurjer Pozn. r. w. 47 845

Poszukuje
2-3 pokojowego mieszkania ła-
zienką zaraz lub I. X. Zgłoszenia
podaniem warunków Kurjer Poz-
nański z. d. w. 47 969

Trzypokojowego
mieszkania kuchnia, łazienka, od
1 XI. wprost od gospodarza.
ewentualnie dzierżawa zgóry.
Oferty Kurjer Pozn. z. d. w. 47 982

Mieszkania
2-3 pokojowego od gospodarza
poszukuję. Warunki Kurjer Poz-
nański z. d. w. 47 933

Małżeństwo
szuka pokoju z kuchnią za czyn-
szem miesięcznym do 80 zł. Oferty
Kurjer Pozn. r. w. 47 276

2 pokoi
kuchni poszukuje blisko tramwa-
ju urzędnik, 600 zgóry. Agenci
wykluczeni. Oferty Kurjer Poz-
nański z. d. w. 47 966

2-3
pokoi z kuchnią wprost od gospo-
darza poszukuje mała inteligent-
na (rodzina) czynsz zapłaci zgóry.
Oferty Kurjer Pozn. z. d. w. 47 983

Poszukuje
4-6 pokojowego mieszkania od
gospodarza (Jeżyce). Wiadomość
do Państw. Banku Rolnego
z. d. w. 48 052

3
pokojowego mieszkania poszukuje
wprost od gospodarza, możliwe
w śródmieściu, dam ewtl. czynsz
zgóry. Zgłoszenia z warunkami
do Kurjera Pozn. z. d. w. 48 068

Poszukuje
2 pokoi z kuchnią, łazienka w
śródmieściu place 2-letni czynsz
zgóry. Oferty Kurjer Pozn. z. d. w. 48 067

Mieszkanie
5 pokoi wysoki parter, z wygoda-
mi o ogródkiem w okolicy Jasnej
lub Łazarz z podaniem ceny i
warunków wprost od gospodarza.
Oferty Kurjer Pozn. r. w. 48 181

Mieszkania
2 pokojowego z kuchnią, wprost
od gospodarza, słonecznego, (nie-
parterowe) poszukuję, czynsz za
rok zgóry płace. Zgłoszenia Kur-
jer Pozn. z. d. w. 48 196

2, 3
pokoje komfortowe nie wysoko
pożądany ogródek, chętnie pod-
miejskie, dobra komunikacja. —
Pospiesznie telefonować Środa do
10-tej 39-05 lub 4-6 tel. 63-34.
z. d. w. 48 195

Mieszkanie
1-2 pokoje. Oferty Kurjer Poz-
nański dw. 770.

140 zł
i więcej zapłace miesięcznie za 2
próżne pokoje, komfort, okolica
Mickiewicza — Opera. Oferty
Kurjer Pozn. z. d. w. 48 097

Poszukuje
3 pokojowego, frontowego miesz-
kania, zapłace dzierżawę 3 lata
zgóry. Oferty Kurjer Pozn. z. d. w. 48 095

Dwóch
lub jednego pokoju z kuchnią po-
szukuje urzędnik etatowy, dzier-
żawa rok, dwa zgóry, okolica Wil-
da lub Łazarz. Zgłoszenia Kur-
jer Pozn. z. d. w. 48 098

**10 ZAMIANA
MIESZKANIA**

Zamienie
pokój i kuchnię na takie same
lub 2 pokoje i kuchnię ewentual-
nie z składem. Oferty Kurjer Poz-
nański z. d. w. 47 893

11 POKOJE UMEBL.

Pokój
przy dworcu umeblowany. Fo-
cha 27, m. 12, front. z. d. w. 47 726

Panom
utrzymaniem. Mickiewicza 11,
III., prawo. z. d. w. 47 765

Pokój
umeblowany wspólny lub osobny
dla panów zaraz lub później wol-
ny, blisko poczty i dworca. Ga-
siorowickich 10, drugie lewo.
z. d. w. 47 871

Pokój
umeblowany wolny. Sołacz, Śla-
ska 17. z. d. w. 47 185

Ładny
duży pokój umeblowany. Ogro-
dowa 4, parter. z. d. w. 47 956

Skromny
pokoi od zaraz do wynajęcia.
Patrona Jackowskiego 23, m. 3.
z. d. w. 47 939

Dwa
przytulne pokoje umeblowane w
centrum ewentualnie z używa-
niem kuchni do wynajęcia. Zgło-
szenia Kurjer Pozn. z. d. w. 47 934

Pokój
dwa osoby. Jeżycka 45, parter,
prawo. z. d. w. 48 074

Pokój
św. Marcin 64, III., front.
z. d. w. 48 208

Pokój
frontowy, elektryka, osobnem
wejściem, ul. Kopernika 4 a.
mieszkanie 18. z. d. w. 48 055

Pokój
umeblowany. Piekary 5. m. 6.
z. d. w. 48 054

Centrum
dwuosobowy. Cieszkowskiego 7,
III., prawo. z. d. w. 48 052

Pokój
umeblowany frontowy, do wynaj-
ęcia zaraz Półwiejska 26 a. mie-
szkanie 6. z. d. w. 47 988

Dam
stancje, opiekę gimnazjastce I.
kl. Gen. Zamoyckiej, Karłowska.
Spokojna 15 a. z. d. w. 48 021

Sypialnia
nie krepujące wejście dwom pa-
nom. Kanaliowa 18, m. 9.
z. d. w. 48 017

Pokój
zaraz. Działyńskich 3. I., lewo.
z. d. w. 47 999

Pokój
umeblowany dla 1-2 osób zaraz
do wynajęcia. Mostowa 37, III.,
lewo. z. d. w. 48 035

Pokoje
skromne w willi wynajmę. Ul. Ci-
cha 19. z. d. w. 48 033

Pokój
dobrze umeblowany, elektrycz-
ność, łazienka od 15 wynajmę.
Aleje Marcinkowskiego 17, I.,
prawo. z. d. w. 48 040

Frontowy
bez pościeli 2 panienkom. Mo-
stowa 4 a, II., prawo. z. d. w. 48 046

Panu
Kwiatowa 9, mieszkanie 14.
z. d. w. 48 041

Pokoik
czysty wynajmę zaraz. Mickie-
wicz 7 m. 9. z. d. w. 48 049

Pokój
Wrocławska 38, II, m. 31.
z. d. w. 48 072

Pokój
frontowy, osobne wejście, ślach-
ciak, Strzelecka 7. z. d. w. 48 079

Sew. Mielżyńskiego
nr. 3, pokój z klatki, centralne,
utrzymaniem, mieszkanie 19.
z. d. w. 48 082

Panom
Kwiatowa 6, mieszkanie 7.
z. d. w. 48 050

Niekrepujący
dla pani zaraz Podgórna 3, m. 2
z. d. w. 48 090

Pokój
małżeństwu z używalnością kuc-
hni zaraz. Bukowska 9, I, m. 2
z. d. w. 48 151

Pokój
tania. Za Bramką 5 a, m. 20.
z. d. w. 48 071

Jasna
12, III, p. m. 6 pokój umeblowany
tylko solidnemu panu. Zgłosze-
nia od 15, do 18 godziny.
dw. 769

Pokój
ładny słoneczny, cena przystępna.
Szyperka 3, parter, miesz. 7.
z. d. w. 48 183

Śródmieście
frontowy, słoneczny, wielki. Aleje
Marcinkowskiego 17 a, II., lewo.
z. d. w. 48 098

Pokój
wynajmę zaraz Skarbowska 6, m. 10
z. d. w. 48 107

Małżeństwu
z używaniem kuchni. Podgórna
12 b., parter, prawo. z. d. w. 48 102

Pokój
elektryczność, łazienka, Szkolna 3
prawo, mieszkanie 28, z. d. w. 48 113

Pokój
niekrepujące wejście, Mielżyń-
skiego 5, mieszkanie 9, front.
z. d. w. 48 104

Niekrepujący
jedno-dwuosobowy Kraszewskie-
go 5, m. 5. z. d. w. 48 144

Pokoje
1-2 osobowe tania wynajmę. —
Małeckiego 19, mieszkanie 3.
z. d. w. 48 177

Pokój
słoneczny, Kochanowskiego 5,
mieszkanie 1. z. d. w. 48 170

Pokój
dla panów lub panienek wynaj-
mę. Sypniewska, Chwaliszewo 70.
z. d. w. 48 122

Próżny
1 lub 2 wskaże Kurjer Pozn.
z. d. w. 48 125

Pokój
wolny Szamarzewskiego 18, III.
jw. 1192

12 SZUKA POKOJU

2 panienki
poszukują wspólnego pokoju w
centrum, w cenie do 55 zł od 15.
Oferty Kurjer Pozn. r. w. 47 827

Panienska
poszukuje pokoju Kurjer Pozn.
z. d. w. 48 053

Panienska
poszukuje skromnego umeblowa-
nego pokoiku 15. 8. Oferty Kur-
jer Pozn. r. w. 2312

Pokoju
taniego, czystego poszukuje solid-
ny pan możliwe z obiadem (Je-
życe). Oferty Kurjer Pozn. r. w. 47 997

Skromnego
pokoju z klatki schodowej poszu-
kuje starszy pan w okolicy Stare-
go Rynku zaraz z podaniem ceny
do Kurejra Pozn. z. d. w. 48 009

Pokoju
próżnego lub dwóch poszukuje
śródmieściu. Oferty Kurjer Poz-
nański z. d. w. 48 070

Pokoju
niekrepującego do 40 zł szuka
urzędnik Pościel własna, Ła-
zarz, śródmieście, Jeżyce. Oferty
Kurjer Pozn. z. d. w. 48 062

Inteligentny
pan pokoju taniego, milego, nie-
krepującego, cena Łazarz-Jeżyce.
Oferty Kurjer Pozn. r. w. 48 116

Szukam
pokoju wspólnego 25 zł. Oferty
Kurjer Pozn. r. w. 2318

13 LOKALE

Lokal
z przyległym mieszkaniem przy
najruchliwszej ulicy w większym
mieście powiatowym, nadającym
się na każdą branżę lub kawiarnię,
gdzie egzystencja pewna, od
zaraz wprost od gospodarza do
wynajęcia. Zgłoszenia do Kur-
jera Pozn. r. w. 47 970

Lokal
po palarni kawy do wynajęcia.
Górczyńska 36. z. d. w. 47 993

Poszukuje
składu blisko Poznania, nadają-
cego się na fryzjerstwo. Oferty
do Kurjera Pozn. z. d. w. 48 022

Ubikacja
przy Starym Rynku nadająca
się na fabrykację, biura odda
gospodarz Karaś. Pocztowa 3.
z. d. w. 48 051

Na
pracownie jasna duża ubikacja.
Zgłoszenia sklep delikatesów —
Górna Wilda 44 z. d. w. 48 197

Chiromantka
przejrzysta przepowiada przyszłość z fotografii, z fizjognomii i kart. Przyjmuje od 10-19. Sniadeckich 4, III, m. 10. zdw 48 115

Krawcowa
szyje suknie, plaszcze i kostiumy modne i tania. S. Kraetschmanowa, ulica Długa 14, I ptr. zdw 48 150

Koncesję
spirytusowa odstąpię. Kreta 4, II, prawo. zdw 48 188

Obiady
na masle 80 gr. Nowy Rynek 14-15, m. 1. zdw 48 011

23 OZENKI

Osoba
materiałnie niezależna, posiadająca mieszkanie, pozna panna na stałe posiadając 40-50 lat. — Stan obojętny, najchętniej wojskowi. Oferty Kurjer Poznański zdw 48 008

Kawaler
pragnie poznać pannę inteligentną, muzykalną, miłego usposobienia, szatynkę lub blondynkę do lat 25. Jestem miłego usposobienia, lat 31, posiadam własne przedsiębiorstwo i dom, wartości razem 200.000. Dla wspólnego szczęścia potrzebne do 5.000 gotówki. Łaskawe pannie zechcą złożyć oferty z fotografią, która zwróci pod słownym honorem do Kurjera Pozn. zdw 48 149. Sprawy traktuję poważnie.

Profesor
pragnie zawrzeć odpowiednią odpowiednią znajomość. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 48 106

Dla
mego znajomego, kawalera, lat 27 kupa, posiadającego majątek 7.000 złotych poszukuje panny (nie dzisiejszych poglądów) lub bezdzietnej wdówki, posiadającej dobrze prosperujące przedsiębiorstwo celem ożenku Pośrednictwem rodziców wzgl. krewnych mile widziane. Szczegółowe oferty z fotografią, która się zwróci pod słownym honorem uprasza się do Kurjera Poznańskiego zdw 48 146

24 NAUKA

Kursy
stenografii pisanie na maszynach. Kantaka 1, II, pietro. zdw 44 972

Korepetycyj
na wsi lub Poznaniu udzielił studenta trzeciego roku. Kurjer Pozn. zdw 47 328

Matematyki
udziela profesor. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 47 963

Kto
nauczy bezbiednie i ładnie pisać po polsku? Oferty Kurjer Poznański zdw 47 950

Udziałem
lekcji angielskiego dla dorosłych ustnie i listownie. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 41 186

Przygotowuję
do egzaminów uniwersyteckich z matematyki fizyki i chemii. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 48 185

English lessons
Leçons de français
M. Dolgow, Kreta 24, II, lewo. Zgłoszenia 6-8 wieczorem. zdw 48 199

Książkowości
stenografii, pisanie maszyną, uczyła Kromczyńska, Ogrodowa zdw 48 100

25 MUZYKA

Jazzbandzista
z Cello albo innym instrumentem natychmiast poszukiwany również kupię kompletny Jaza. Fałomy, Grudnia 15. zdw 48 213

Repertuar
fonowkę wyprzedaje od 3-5. — Ogrodowa 19, m. 3. zdw 48 176

WIZIAJ W KINIE

Atollo: „Marjanna”.
Aurora: Czerwonoskóry Dzentelman.
Colosseum: Wyspa Zatopionych serc, z Jeanette MacDonald.
Corso: Zamaskowane twarze i nad brzegami Gangesu.
Edison: „Most Świętego Ludwika z Rev”.
Marfa: „Niewolnica Demona”.
Metropolis: „Największa namiętność” oraz rewja p. t. „Księżyc — w pełni, La-to — w pełni”!
Odeon: „Małżeństwo”.
Renaissance: Widmo Louvru.
Słońce: „Ulubienica floty”.
Teatza: Królewska tancerka.
Wilsona: „Intrygant”.

26 ROZRYWKA

Kino Aurora
Czerwonoskóry Dzentelman. zdw 48 164

Miły pobyt
Paryżanka, Półwiejska 30, koncert — seperatki. zdw 48 171

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

Młodszy
pomocnik piekarski z rodziny obywatelskiej uczęcy szuka pracy w celu praktyki. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 47 318

Ogrodnik
kawaler, lat 30 z praktyką handlową w ogrodach i na majątkach w tem 8miesięczny kurs wyższej Szkoły Ogrodn. obeznany z podwójnym polowaniem i rybołówstwem szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdw 47 834

Inteligentna
osoba zajmie się całkowitem gospodarstwem u samotnej osoby lub bezdzietnych Oferty Kurjer Poznański zdw 47 735

Posługaczka
poszukuje posługi na cały dzień. Oferty Kurjer zdw 47 844

Krawcowa
poszukuje szyćca poza domem — dziennie 3 złote. Oferty Kurjer Poznański zdw 47 881

Kuchmistrz
który pracował w większych zakładach i to: pensjonatach, uzdrowiskach, sanatoriach, szpitalach, kasynach, restauracjach, hotelach przyjmie odpowiednią posadę od 15 sierpnia lub później. Oferty do Kurjera Pozn. zdw 45 745

Młodszy
handlowiec poszukuje zaraz posady stałej ekspedienta, magazyniera lub podróżującego, branża i miejscowość obojętna. Posiada prawo prowadzenia samochodu. Kaucje złożyć gotówką zł 3.000. Oferty Kurjer Poznański zdw 47 389

Stenotypistka maszynistka
z 5 letnią praktyką poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 47 980

Dziewczyna
starsza, uczciwa, czysta, pracowita, samodzielnym gotowaniem do wszystkiego poszukuje posady w lepszym czystym domu zaraz lub 15. Oferty Kurjer Poznański zdw 47 971

Gospodyni kucharka
z dobrem gotowaniem poszukuje posady za mniejszym wynagrodzeniem od 15, lub 1. Oferty Kurjer Poznański zdw 47 964

Praczką
poszukuje prania i sprzątania. Kilińskiego 7, u pani Cierniak. zdw 47 941

Posługaczka
młoda uczciwa wolna zaraz. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 47 937

Skromna
ekspedjentka bufetowa, która pracowała w Poznaniu i na prowincji, biegła w polskim i niemieckim szuka posady. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 47 984

Biegła
stenotypistka, która zna dobrze język polski i niemiecki, poszukuje posady za skromnym wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 47 982

Kucharka
i dziewczyna poszukują posady do restauracji 15 sierpnia. Oferty Kurjer Poznański zdw 47 992

Kucharka
do samotnej osoby poszukuje posady. Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Pozn. zdw 47 990

Uczciwy
trzechwy, inteligentny, dobrze polecony w średnim wieku mężczyzna poszukuje posady. Język polski i niemiecki. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 48 025

Cukiernik
kawaler poszukuje posady z obsługą gości. Miejscowość obojętna. Język polski i niemiecki. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 43 024

Tania
praczką i posługaczka poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 48 016

Małopolanka
uczciwa, pracowita poszukuje posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdw 48 010

Samotna
inteligentna w średnim wieku poszukuje zajęcia do prac domowych, może się zająć dziećmi. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 48 004

Dziewczyna
uczciwa, skromna i czysta, mająca dobrze język niemiecki, samodzielna, umiejąca gotować, poszukuje posady 15. 8. Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 47 908

Praczką
prasowaczka akuratką poleca się. Oferty Kurjer Pozn. zdw 47 905

Nauczycielka
wychowawczyni, doskonale niemiecki, początki muzyki i francuskiego przyjmie posadę. Oferty Kurjer Poznański zdw 48 028

Urzędnik gospod.
żonaty, lat 35, 11 lat praktyki poszukuje posady. Kaucji 4 000 do 5 000 zł. gotówka. Ostatnio pracował 8 lat samodzielnie. — Łaskawe zgłoszenia „Par”. Al. Marcinkowskiego 11 pod 56.181. Pw 5846 56.131

Dziewczyna
z lepszemu domu, czysta poszukuje posady jako pokojowa zaraz ewentualnie 15. 8. Oferty Kurjer Poznański zdw 48 078

Gukiernik
samodzielny poszukuje posady zaraz. Miejscowość obojętna. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 48 081

Maszynistka
poszukuje posady, skromne wymagania. Kurjer Pozn. zdw 48 083

Gwarantujemy zwrotem gotówki za radykalny skutek przy użyciu gazów GAZO - TOX przeciw plukwom. W każdej drogerji do nabycia.
Pw 5848-31,16

Dziewczyna
do dziecka i lekkich prac domowych poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 48 085

Dziewczyna
z gotowaniem i szyćcem poszukuje posady do wszystkiego w mniejszej rodzinie. Oferty Kurjer Pozn. zdw 48 155

Urzędniczka
pocztowa (biuralistka) z kilkuletnią praktyką poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdw 48 163

Inteligentna
uczciwa panna sierota, lat 36, dobra gospodyni zajmie się domem samotnej osoby. Warunki skromne, miejscowość obojętna. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 48 160

Poszukuje
posady z gotowaniem do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdw 48 002

Magister filozofji
(polonista) szuka od pierwszego września na cały rok posady nauczycielskiej w szkole średniej, lub w domu prywatnym. Zgłoszenia z podaniem warunków do Agencji Kurjera Pozn. Gostyń, Wlkp. nr 4916

Dziewczyna
uczciwa poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdw 48 066

Dziewczyna
poszukuje posady do wszystkiego z gotowaniem zaraz lub 15. 8. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 48 006

Dziewczyna
z dobrem gotowaniem do wszystkiego poszukuje posady zaraz lub 15 sierpnia dla osób dorosłych lub samotnej osoby. Oferty Kurjer Poznański zdw 48 103

Praczką
poszukuje prania, tania pierza. — Oferty Kurjer Poznański zdw 48 114

Poszukuje
posługi. Oferty Kurjer Poznański zdw 48 121

Urzędnik sądowy
z 7-letnią praktyką, obeznany dokładnie ze sprawami procesowymi, hipotecznymi i karnymi, z dobrymi referencjami poszukuje odpowiedniej posady 1. 10. Pensja według umowy. Oferty uprasza się składać do Kurjera Poznańskiego pod zdw 48 001

Elew gospod.
ukończona Szkoła Handlowa i Rolnicza i roczna praktyka poszukuje posady zaraz lub później. — Oferty Kurjer Poznański zdw 48 140

Kucharka
przechodząca szkołę gospodarczą z praktyką poszukuje posady. — Oferty Kurjer Poznański zdw 48 128

Ceglarz
dzielny w swym zawodzie z dobrymi świadectwami poszukuje posady. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 48 139

Książkowa - korepondentka
obeznana z wszelkimi pracami w biurze, poszukuje pracy ewent. przyjmie posadę kasjerki (na żądanie kaucja), od 15. 8. lub później. Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 48 132

Mamka
młoda zdrowa szuka posady. — Oferty proszę Kurjer Pozn. zdw 48 167

Ekspedjentka
z praktyką z branży księgarsko-papierniczej z Szkoła Handlowa poszukuje posady. Oferty Agencja Kurjera Pozn., Września. nr 4922

Podróżujący
mówiący wszystkimi językami słowiańskimi jako też angielskim szuka posady za tłumacza. Antoni Trocki, Czestochowa — Aleja 71. nr 4919

Starsza
dziewczyna wiejska, kucharka samodzielna, znająca się na całym gospodarstwie poszukuje posady do księdza albo do państwa, od 1 września. Oferty Kurjer Pozn. jw 1188

Uczciwa
dziewczyna poszukuje posady do dzieck i lekkich prac domowych. Puszczykowo willa Dankwarch Wegentówna. zdw 47 872

Bufetowa
dzielna, z dobrymi poleceniami za mniejszym wynagrodzeniem szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdw 47 858

Posługaczka
poszukuje posługi. Oferty Kurjer Pozn zdw 46 893

Ekspedjentka
z roczną praktyką, intelig. do cukierni piekarni lub spożywczej, z dobrem poleceniem szuka posady zaraz Oferty Kurjer Pozn. zdw 47 256

Lakiernik tapicer
poszukuje posady zaraz lub później. Oferty Oredownik zdw 47 945

Przyjmę
posadę podróżującego odpowiedzialnego lub jako pierwszy robotnik do wszelkich prac. Znam język polski i niemiecki także w piśmie. Zgł. do Oredownika Wielkopolskiego zdw 48 134

Biuralista
w średnim wieku od 2 lat bez pracy, w krytycznym położeniu przyjmie jakiegokolwiek zajęcia. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 46 926

Asyentka
aptekarska (egz. wojew.) z dobrymi poleceniami poszukuje posady w aptece od 15. 8. b. r. lub 1. 9. b. r. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 47 506

Praczką
bardzo sumienna i czysta szuka prania. Oferty Kurjer Pozn. zdw 47 743

Kucharka
uczciwa wiejska z dobrem gotowaniem dobrymi świadectwami poszukuje posady w lepszym domu zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdw 47 752

28 WOLNE MIEJSCA

Poważna
firma zatrudni kilka inteligentnych wymownych pań w celach propagandowych. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 47 628

Przychodniej
służącej do gotowania sprzątania poszukuje inżynier Klobukowski Grodziska 13, pietro I. zdw 47 895

Posługaczka
zaraz. Strona 22, m. 5. Zgłoszenia 1-3. zdw 47 962

Fryzjer
damski zaraz potrzebny. Zjednoczeni Fryzjerzy, Fredry 12. zdw 47 960

Stenotypistka
biegła w polskim i niemieckim z kilkuletnią praktyką zaraz potrzebna Oferty z warunkami do ekspedycji Kurjera Poznańskiego zdw 47 938

Kasjerki - książkowej
na stałą posadę poszukuje się za wypożyczeniem zł 1 000 Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 47 947

Uczeń
może się zgłosić zaraz. A. Chmielnik mistrz piekarski, św. Wojciech 25. zdw 47 994

Panienska
do chłopczyka trzyletniego na przed południe potrzebna. Wierzbicice 49, m 15. zdw 48 027

Kotlarz
miedziany lub blacharz, mający dobrze cynowanie kąpieli potrzebny zaraz Oferty Kurjer Poznański zdw 48 023

Nadmiłnarz
z długoletnią praktyką potrzebny do 20 tonnowego młyn. Zgłoszenia z podaniem wymagań i odpisów świadectw do Kurjera Poznańskiego zdw 48 014

Potrzebny
kował - maszynista z obsługą światła elektrycznego i lokomobili, znający również pracę ślusarską. Zgłoszenia z podaniem wymagań, odpisem świadectw do Kurjera Poznańskiego zdw 48 013

Gospodyni
znającej dobre gotowanie, pieczenie, zaprawianie i chów drobiu, tylko dobre rekomendacje poszukuje. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 48 006

Potrzebna
dziewczyna do wszystkiego, samodzielna, z dobrem gotowaniem, własną pościelą, dobrymi świadectwami. Zgłoszenia 7-8 wieczorem. Mazowiecka 20. zdw 48 005

Fryzjerka
w dom może się zgłosić. Ul. Cicha 19. zdw 48 034

Dziewczyna
do wszelkich prac domowych. Maćkowiakowa, Marsa Focha 41 zdw 47 996

Agronom
hodowca zwierząt futerkowych na własnej farmie poszukuje młodszego wspólnika — wspólniczkę. Zgłoszenia „Par” — Aleje Marcinkowskiego 11 pod 56.130 Pw 5847-56.130

Przedsiębiorstwo
przemysłowe poszukuje chłopca do posylek. Oferty do „Par” — Aleje Marcinkowskiego 11 pod nr. 31.15. Pw 5849-31.15

Służąca
od zaraz Wodna 25, II., prawo. zdw 48 044

Dziewczyna
młodsza zaraz potrzebna. Adres wskaże Kurjer Pozn. zdw 48 064

Agenci
wszelkich branż oraz domokrątni dużo zarobią przy biueterji galanteryjnej. Poznań, Aleje Marcinkowskiego 2 „Emzet”. zdw 48 047

Poszukuje
kilku pomocników zswszekich na zwykłą pracę. Wodna 1, sutereny. zdw 48 086

Uczeń kupiecki
do wyszynku wódek, likierów z dobrej rodziny 15-17 lat od zaraz potrzebny. St. Wawrzyniak, Chwaliszewo 70. zdw 48 099

Maszynistki
biegłej na zastępstwo szukam. — Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 48 210

Biuralista
zaraz potrzebny, osobiste zgłoszenia z pisemnym wnioskiem — Leitgeber, ul. 27 Grudnia 6. zdw 48 141

Uczciwej
dziewczynki do dziecka i lekkich prac domowych poszukuje. Wielka 23, wejście ślusarska u Wagnier. zdw 48 167

Panienskę
z kaucją 200 zł przyjmie do składu. Oferty Kurjer Pozn. zdw 48 058

Ekspedjentka
z branży porcelany lub telaza pierwszorzędna siła potrzebna od zaraz. Odpis świadectw z podaniem pensji Kurjer Poznański zdw 48 065

Humor zagraniczny

Cynik.
— Czy sądzisz, że byłoby rozsądniej przedłużyć czas narzeczeństwa?
— Ma się rozumieć! Im dłuższy czas narzeczeństwa, tem krótszy czas małżeństwa.
(„Prag. Pr.”)

Przedpłata
na sierpień 1931, za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku ilustr. „Ilustracja Poznańska” i „Nowiny Sportowe” w Poznaniu z kw. 15.03, pod opaską miesięczną w Polsce z kw. 15.03, w innych krajach z kw. 15.03. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeskód w t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.
W wydaniach wielkoformatowych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami, materiał poświęcony danej uroczystości.
Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072, w niedzielę, święta i nocą tylko 1476 i 3524, filja Stary Rynek 2305. — P. K. O. Poznań nr. 200 149.

Ogłoszenia
na stronie 6-lamowej 30 gr. na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 75 gr. na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu 120 gr. na stronie drugiego 150 gr. przed wiadomościami potoczniemi 240 gr od 1-lamowego milim. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża, do wydania wieczornego do godz. 10, w dni przedświąt do godz. 9 przedpołud. Drobne ogłoszenia: słowo napisowe (tłuste) 30 gr. każde dalsze słowo 20 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.